CARTEA DE VACANȚĂ

fred firea

A INTRAT O GLUMĂ PE FEREASTRĂ

F52

7/F

CARTEA DE VACANȚĂ

fred firea

A INTRAT O GLUMĂ PE FEREASTRĂ

Coperta și desene : ILIE VICTOR

fred firea

A INTRAT O GLUMĂ PE FEREASTRĂ

EDITURA
SPORT-
TURISM
București - 1980

Ce a ieșit din cuvîntul meu introductiv

Nu țin minte să fi dus vreodată lipsă de sfaturi. Mai greu mi-a fost să-mi dau seama, înainte de a le pune în aplicare, dacă ele sînt sau nu bine intenționate. Dar asta e altă problemă. Important este că ele, adică sfaturile, n-au întîrziat să apară nici acum, cînd cei mai apropiați mie (rudele de gradul unu și doi și prietenii de gradul zero) au aflat că intenționez să pornesc la drumul tentant, dar deloc ușor (cum se va vedea nu peste prea mult timp) al unei scrieri pe teme sportive. Primul sfat — și, după părerea lor și a mea, cel mai important — a fost să nu neglijez latura științifico-documentară.

— Îți dai seama, au declamat ei într-un frumos cor vorbit, că asta ar imprima temerarei tale încercări o tentă de oarecare elevație. Ce ai spune, de exemplu, de un capitol despre originea și evoluția sportului ?

Și pentru că nu aveam de gînd să pierd, încă din pornire, bunăvoința celor mai siguri viitori cititori, m-am și grăbit să aștern capitolul cu pricina. De fapt eu nu făceam decît să stilizez datele și ideile ce curgeau din toate părțile.

Și iată cam ce a rezultat :

„Stimați cititori. Originea sportului se pierde în negura vremurilor. Urmele tainicelor sale începuturi pot fi găsite pînă și în lumea atît de savuroasă, deși atît de nesigură, a legendelor de tot felul. Astfel, luîndu-ne după una din ele, am putea susține că prima luptă dintre doi indivizi (luptă care, ce e drept, n-a fost dusă într-un spirit prea sportiv) a fost cea dintre Cain și Abel. Faptul că cei doi erau frați, nu face decît să adîncească dramatismul disputei. Prin intermediul lui Cain s-a pus atunci, pentru prima dată, groaznica întrebare : — „Cum ? Să-l dobor eu pe propriul meu frate ?“ Și, după cum se cunoaște, Cain a fost primul care a reușit să treacă de acest impas. Oricum, amintita legendă are meritul că fixează în timp apariția loviturilor nepermise, care trebuie să aibe și ele o origine, nu ?

Dar legenda lui Noe ? Da, da ! Să ne amintim de lunga croazieră a bătrînului care, plutind fără întrerupere timp de 40 de zile și 40 de nopți, a stabilit un adevărat record în materie de navigație solitară.

. . . . . .

Aici ne-am oprit pentru că am avut unele obiecții :

— Stați puțin. Cum „navigație solitară“ ? Doar se spune că își luase pe corabie cîte o pereche din fiecare specie.

— Da, nene, a replicat un nepot foarte tare la zoologie. Asta nu ia nimic din caracterul singuratic al călătoriei sale pentru că toate aceste ființe erau necuvîntătoare.

— Cum necuvîntătoare ? Doar era pe corabie și propria lui pereche.

Aici mi-a răspuns unchiul Tase, înzestrat cu o nevastă tare vorbăreață, dar care în acel moment avea meritul să nu fie de față :

— Faptul ăsta, dragul meu, poate fi considerat un handicap în plus. Nu îți dai seama că bietul Noe n-a avut liniște nici pe timp de potop ?

Și cu asta am reluat lucrul.

. . . . . .

Despre Noe s-ar putea spune, de asemenea, că a fost și primul selecționer de care s-a pomenit cîndva. Nu ! Nu vă mirați. N-a urcat el, prin selecție, pe arca lui, cîte o pereche din fiecare specie ? Gurile rele spun că la baza selecției au stat tot felul de raționi extra-sportive, ca, de exemplu : cică leul ar fi fost ales pentru că era prea puternic ca să fie lăsat acasă, girafa, pentru că, cu gîtul ei super-long, putea să ajungă la cîte o ureche la care alții nu se puteau înălța, vrăbiuțele au fost luate pentru ca, în timpul călătoriei, să mai ciripească și ele cîte ceva despre unii, despre alții... ; pupezele, pentru că o pupăză își găsește loc oricînd și oriunde... și așa mai departe. Dar, ca povestea însăși, toate astea sînt foarte relative.

Iată însă legendele Olimpului ! Orice fost corigent la istoria antică știe cîte din aceste povestiri au cîte un subiect atletic, uneori într-o formă crudă, alteori — însă — aducînd destul de bine cu sportul modern. Să ne oprim, de pildă, la Hercule. Ce altceva putem spune despre el decît că a fost un desăvîrșit polisportiv ? Iar muncile date lui de către regele Euristeu (și îndeplinite cu atîta succes) ce altceva însemnau ele decît o formă primară a decatlonului ? E drept că decatlonul numără zece probe, iar muncile lui au fost în număr de douăsprezece ; dar din asta reiese că, datorită unei excelente pregătiri tehnico-fizico-moral-volitive, eroul nostru a găsit resurse să mai treacă două probe, așa, de la el. Unii dau faptului altă interpretare : cică așa ar fi fost obiceiul în Olimp : cui

dovedea că duce la îndeplinire tot ce i se dă, i se mai dădea încă. Şi el le făcea şi pe acestea, spre marea admiraţie a celor care nu făceau nimic.

Desigur, metodele moderne de antrenament au lăsat cu mult în urmă performanţele lui Hercule. Într-adevăr, ce mai înseamnă uciderea leului din Nemeea cînd azi, cîte un sportiv, intrînd într-un local — ziua sau în nocturnă — poate să facă praf nu unul, ci cîteva sute de lei.

Cît priveşte episodul cu merele de aur din grădina Hesperidelor, urmele lui nu se mai întîlnesc oare şi azi ? O, desigur, numai lipsa unei tehnici prea avansate l-a oprit pe Hercule să-şi aducă din deplasare, încă de pe atunci, nu merele ci brăţările de aur, magnetofoanele de aur, casetofoanele de aur etc. etc.

Dar păstorul Paris ? Cel care, aşa cum arată altă legendă, a trebuit să decidă cui să dea mărul de aur celei mai frumoase dintre cele trei zeiţe : Venus, Junona şi Minerva. Nu este el, oare, părintele tuturor arbitrilor din lume ? Şi cît de grea ni se pare azi sarcina lui, cînd ne gîndim că fiecare dintre cele trei concurente avea zeul ei susţinător...

Iată de ce arbitrii de azi îl cinstesc ca pe un demn strămoş, dar de invidiat nu-l invidiază nici unul...

Lăsînd la o parte legendele şi mulţumindu-ne cu sursele strict ştiinţifice, constatăm că educaţia fizică a apărut încă din preistorie. Cărîndu-şi singur bolovanii, omul epocii de piatră practica — nu-i aşa ? — sportul halterelor. E drept, fără să-şi dea seama. Dar sportul cel mai răspîndit, cel mai popular şi cel mai necesar, al omului din Neanderthal, era, fără îndoială, vînătoarea. Noi ştim că acest exerciţiu era practicat ca să aibă omul (cel din Neanderthal, desigur) din ce trăi. Iată deci că vînătoarea a fost prima formă a profesionismului în sport. Vagi urme ale acestui

fenomen le găsim pînă în zilele noastre, dezvăluite de fraze ca :

— „Auzi ? Am vînat un club unde se trăiește a-ntîia."

Dar acestea sînt simple speculații. Ce putem stabili în mod științific este marea diferență dintre vînătorii de azi și cei de atunci. Aceștia din urmă nu cunoșteau noțiunea de „exagerare". De fapt nici nu le era necesară : în acele vremuri dimensiunile vînatului erau CU ADEVĂRAT impresionante. Un pui de mamut de 2 000 kg avea ÎNTR-ADEVĂR două tone ; iar un dinozaur de 16 metri lungime, avea ÎNTR-ADEVĂR 16 metri, cît povestea vînătorul. Nu deținem date precise, dar probabil că și cu pescarii se întîmpla cam același lucru.

Și ce să mai spunem despre istoria antică ? Nu găsim oare și în îndepărtatele ei pagini destule izvoare ale originii sportului ? Gladiatorii circurilor romane nu sînt aceia care, în felul lor, au deschis drumul luptelor libere și ale boxului ? Desigur, deosebirile sînt remarcabile. De pildă, regulamentul luptei era pe atunci mult mai tăios, ca să spunem așa. Învinșii nu puteau spera — ca astăzi — într-o revanșă care să-i reabiliteze în ochii suporterilor și ai presei sportive. O altă deosebire esențială sta în aceea că luptătorii din antichitate nu știau nimic despre dreptul și binefacerile transferului. Cererea de legitimare la alt stăpîn era pentru ei o noțiune total necunoscută. Eventualele schimburi se făceau prin înțelegerea directă a stăpînilor care tratau treaba cam așa :

— Iau gladiator de 100 kg în bună stare contra doi a cîte 80, dintre care la unul se scad o ureche și două degete, pierdute în activitatea competițională.

— Dau trei luptători rutinați, cu 35% grad uzură pentru doi luptători începători.

În felul acesta ne închipuim că se întăreau loturile prin împrospătarea lor la începutul fiecărui sezon de jocuri.

Mergînd mai departe prin vreme și ajungînd în Evul Mediu e obligatoriu să ne oprim la turniruri. Acel concurs de „care pe care-l dă jos de pe cal", nu este și el un sport în devenire ? Nu este el strămoșul palpitantului joc de-a „care pe care-l dă jos din fotoliu", practicat azi între mai toți colegii ?

. . . . . .

Aici m-am întrerupt și i-am privit ca unul trezit din transă :

— Un moment ! Nu exagerăm cu aluziile ?

Cei apropiați mie s-au privit cu uimire între ei și cu compătimire pe mine :

— Dar ce, tu vroiai să scrii ÎNTR-ADEVĂR un capitol științific și documentar ? Tu ai luat-o ÎN SERIOS ?... Acum ți-ai găsit să te lepezi de eticheta de umorist ? !

— Mă rog... am bîiguit eu... să spunem că latura satirică... desigur... dar orișicît... N-aș vrea să supăr pe nimeni... pentru că în sfîrșit... sport, sport, dar aluziile astea...

Ca răspuns la bîlbîiala mea s-a așternut o liniște în care disprețul din privirile lor atîrna parcă și mai greu. Apoi, în numele celor prezenți, a luat cuvîntul un fel de nepot :

— Auzi, tăticu' ? Pentru sport îți trebuie curaj. Dacă n-ai, lasă-i pe alții !

Și au plecat.

Iar eu, ambiționat, am luat hotărîrea să merg mai departe. Fie ca hotărîrea asta să nu-mi devină fatală !...

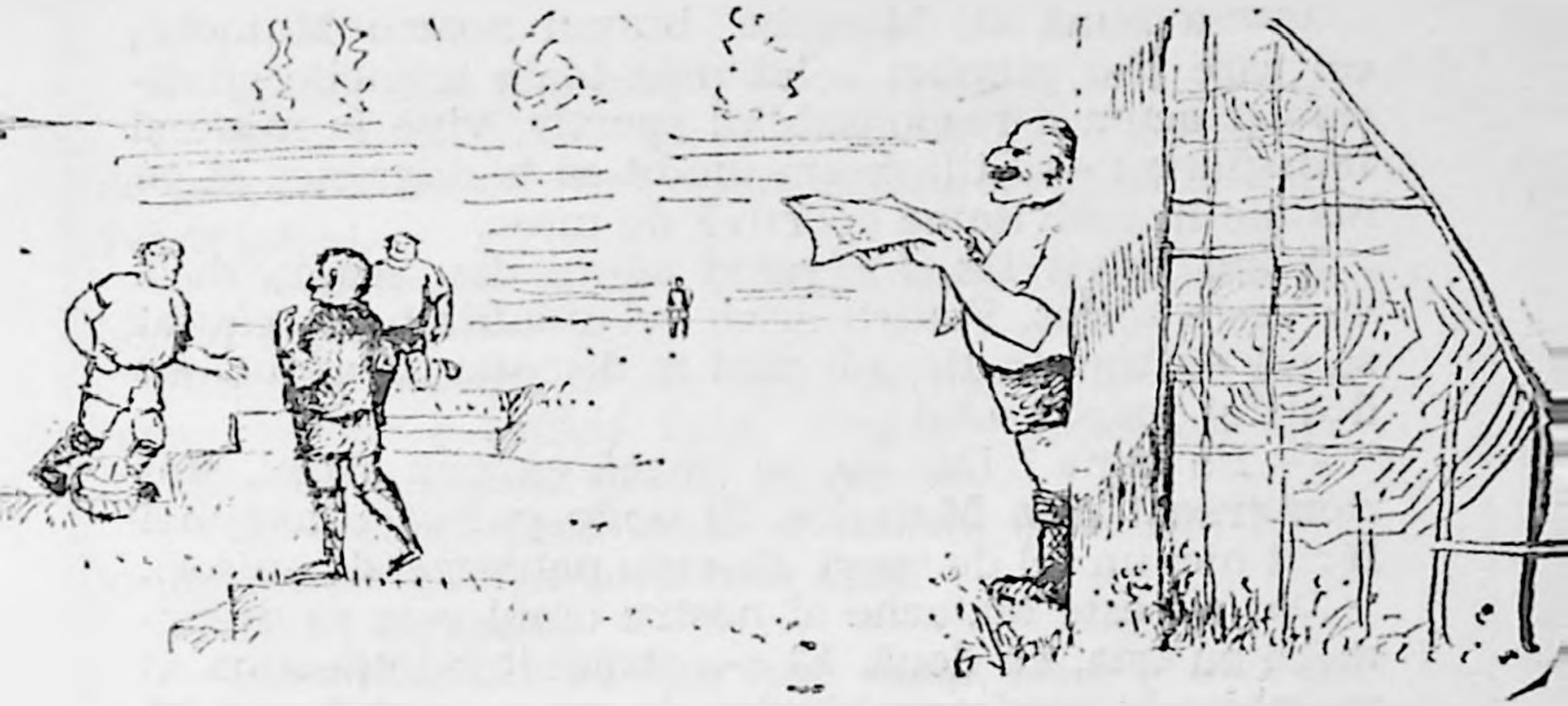

După patruzeci de ani

Cît de ciudat și de neașteptat ne regăsim citeodată în vreunul sau altul din eroii aceia care ne-au legănat copilăria !

Iată, de exemplu, cunoașteți povestea Contelui de Monte Cristo ? Cel care reapare la suprafață după ce, timp de douăzeci de ani, din motive oarecum independente de voința lui, se retrăsese cu totul din viața publică. Ei bine, eu am revenit în sport după o întrerupere de patruzeci de ani. Ei ? Ce spuneți de asta ? Ați fi crezut că, cel puțin din punctul ăsta de vedere, sînt de două ori mai tare decît eroul lui Dumas-tatăl ?

Acum, ce e drept e drept, întoarcerea mea s-a făcut în condiții ceva mai puțin senzaționale, dar nu și mai puțin spectaculoase, așa cum veți deduce singuri din cele ce urmează.

Într-o bună zi, Matache, bravul nostru Matache, cel care și-a plimbat zelul prin toate muncile sindicale și acum e responsabilul sportiv, vine la mine și îmi spune : — Știi, m-am gîndit să te angrenez și pe matale în activitatea sportivă de masе.

L-am privit fix, încercînd să-mi dau seama dacă vorbește serios. Pentru orice eventualitate am căutat să mă sustrag tactic, aducînd în discuție un argument dealtfel foarte solid :

— Pe mine ? Dar eu, ca să mă exprim astfel, sînt cam trecut, nea Matache. Și unde pui că n-am mai făcut nici un fel de sport de vreo patruzeci de anișori.

Dar nu este Matache al nostru omul care să dezarmeze cu una, cu două. El s-a străduit întotdeauna să se achite în mod conștiincios de orice sarcină, așa că a replicat pe loc (mă bate gîndul că prevăzuse poziția mea șovăielnică și avea răspunsul gata pregătit) :

— Tocmai de aceea. Nu cred că trebuie să te prelucrez în legătură cu binefacerile sportului și ale mișcării în aer liber, pentru că matale ești un element destul de ridicat. (Spunînd asta, mi s-a părut că privirile lui s-au îndreptat, în treacăt, spre unele rotunjimi pe care le cîștigasem în ultimul timp). Hai, zău așa, vrem să te cuprindem în acțiune. Doar n-o să spui „nu".

Vorbele lui, pornite din inimă și din dorința de a-și îndeplini sarcina în bune condițiuni, și-au atins din plin ținta în sensul că nu mai știam cum să-l refuz. La drept vorbind, o veche și sfîntă comoditate mă cam oprea să răspund chemării sale, dar la fel de adevărat e că nici nu vroiam să-l dezamăgesc. Așa că am mormăit un „mm", care putea să însemne orice. Și-a dat seama că e pe cale să cîștige partida și a continuat, operativ :

— La ce să te trecem ?

— Știu și eu ? (Ce era să aleg ? După o retragere de patruzeci de ani, îmi era cam indiferent pe ce cale voi reintra).

— Ce ai spune, pentru început, să te cuprindem în cercul de tenis ?

Timp de o clipă m-am lăsat fermecat de propria mea imagine zburdînd prin eleganța sportului alb. Mi-am revenit, însă, destul de repede :

— Se aleargă prea mult la tenisul ăsta, nea Matache. Poate găsești ceva mai ușor.

— Tenis de masă.

— Nu-i rău, dar eu sînt cam miop. Mi-e teamă că mingiulica aia e mai greu s-o văd. Poate ai ceva mai mare.

— Niște munți.

Am rîs. Omul însă vorbea foarte serios :

— Da, da. Ce ai spune să te cuprindem în cercul nostru de alpinism ?

Nu puteam să-l țin numai în refuzuri. Totuși, prevederea fiind mama înțelepciunii, n-am vrut să spun „da", pînă nu aflu ce face acest cerc.

— Alpinism, vezi bine.

— Cu autobuzul ?

— Pînă la stațiune.

— Și de acolo, probabil, cu telefericul.

— A, nu ! Se urcă pe jos, pînă sus.

Am trecut peste caracterul de calambur al replicii, ca să-mi apăr interesele imediate :

— Nu-i cam greu ?

— Ușor nu e, sigur că nu. Dar nu ți-ar fi drag să vezi de aproape frumusețile munților ?

— Ba da, nea Matache.

— Și atunci ?

— Mi-aș cumpăra niște ilustrate. Le-aș pune prin toată casa.

— Nu se compară.

L-am luat la sentiment : — Știu, nea Matache, dar mă vezi matale cățărîndu-mă pe stînci ? Zău așa, poate ai ceva mai la nivelul mării.

A scos din buzunar o listă cu discipline sportive și a început s-o consulte. Deodată, ochii i s-au luminat și și-a îndreptat degetul arătător, cu un gest victorios, spre un punct anume : — Asta e ! O să te cuprindem în echipa noastră de fotbal. Nu trebuie să joci cine știe ce, că doar nu sîntem cuprinși, încă, în nici o competiție.

Și adăugă, bătîndu-mă amical pe umăr, ca într-o muncă de lămurire de la om la om (ce e drept, Matache, are mînă grea, convingătoare) :

— Hai, hai, nu mai face nazuri. Nu cred eu că n-ai bătut niciodată mingea, în viața dumitale.

Omul avea dreptate, așa că, vorba lui, m-am lăsat cuprins. Ideea îmi și surîdea, pe ici, pe colo.

— Vii poimîine la antrenament. O să jucăm la două porți, între noi. Nu uita să-ți aduci tenișI, tricou și chiloți de sport.

În ziua aceea am intrat în casă cu un pas vioi și cu pieptul bombat, lucruri care n-au scăpat atenției nevesti-mii. Cînd am informat-o și despre echipamentul pe care trebuia să mi-l procur, și în ce scop anume, m-a privit în tăcere. Cred că a analizat faptele, căutînd să vadă dacă noua mea orientare sportivă nu ar putea să zdruncine cumva universul familiei. Pesemne că rezultatul analizei a fost mulțumitor, fiindcă s-a declarat gata să mă sprijine, adăugînd la pregătirile de rigoare și cunoscutul ei simț gospodăresc.

Iată-mă deci, după două zile de la discuția crucială de mai sus, pășind voinicește spre teren, purtînd în-

tr-o geantă de sport un tricou, un șort, o pereche de șosete, alt tricou de schimb, toate spălate și călcate proaspăt, o pereche de bascheți noi-nouți, un săpun, un prosop, o jumătate de lămîie și o mică sticluță cu cafea.

Mergeam la reîntîlnirea cu sportul, cu acel sport-mișcare, de care mă despărțisem de... da, oare de cît timp mă despărțisem de el ? Cîte decenii sau cîte clipe să fie de cînd am alergat, ultima oară, după o minge ? Cît a trecut de cînd mă îndreptam, ca și acum, spre locul acela viran, pe care noi, puștii cartierului, ne clădeam hărmălaia și iluziile ?

Și m-am trezit deodată că încep să-mi caut amintirile. Mintea mea a început să galopeze ca și în alte rînduri, încercînd să prindă din urmă acele imagini pe care, vai, le descoperim adesea atît de îndepărtate și de fluide, încît cu greu le strîngem în palmele noastre tremurînd de lăcomie și de emoția reîntîlnirii cu trecutul. Cu chiu, cu vai, răsare din penumbre de mult neumblate imaginea noastră cea de altădată, estompată de perdelele vremii și înfrumusețată de duioșia și bunăvoința cu care o privim astăzi.

Prin aceleași filtre călduțe, înduioșate și cam subiective, încercam să-mi revăd și eu imaginea mea cea „de atunci" ! Răsărea în fața mea silueta cam deșirată și cam fără sare a unui băiat cu vederea cam precară și, prin compensație, cu două urechi cam prea dezvoltate, care opreau ca o barieră naturală lunecarea peste ochi a șepcii de licean, cînd, o dată sau de două ori pe trimestru, numita șapcă devenea deodată cu două numere mai mare. Era atunci cînd, epuizîndu-se toate pretextele clasice („Să vedeți, era închis la frizer", sau „să vedeți, am fost răcit", sau „să vedeți, n-am avut bani"), nimeni și nimic nu mai putea opri atacul nemilos al mașinii de tuns, „numărul

unu", asupra bietei freze rămasă fără apărare. Urmau atunci trei sau patru săptămîni dramatice, pline de complexe, faţă de fetele de la şcoala de peste drum.

Eu să fiu băiatul acela care-şi face loc prin amintiri, purtînd în mersul şi în toată atitudinea lui, un fel de jenă pentru creşterea lui prea rapidă ? Oh, creşterea aceea de cîţiva centimetri pe an, care făcea ca, de sub manşetele pantalonilor ce păreau să se scurteze treptat şi miraculos, să apară în permanenţă două fragmente de picioare ciolănoase, ca două tampoane caricaturale şi nefireşti, între manşete şi pantofi.

— Eu să fiu acela ? O, da, mă tem că eu sînt !

Mergeam, mergeam şi priveam înapoi, peste vreme. Cît de clar... o, cît de clar revedeam orele de joacă ; joaca aceea în care uitam de necazurile de mai sus. Şi de altele mai mici. Sau mai mari.

Era vremea cînd noi, cei de-o seamă, ofeream lumii (ca şi atîţia alţii înaintea noastră, ca şi atîţia alţii după noi) adevărate demonstraţii de imaginaţie înaripată : strada de mahala liniştită şi ferită din calea mijloacelor de transport în comun, devenea, în închipuirea noastră ce nu cunoştea oprelişti, un stadion uriaş şi clocotitor, noi înşine crezîndu-ne marile vedete ale vremii, fugărind o minge de cîrpă.

Ce hărmălaie, ce goană nebună şi ingenuă, ce freamăt pasionat şi pur, ce goluri pe care a doua zi le comentau ziare imaginare, ce de spectatori din care, din cînd în cînd, cîte unul îşi manifesta entuziasmul într-un fel mai ciudat, cu un glas baritonal şi adesea somnoros :

— Tocmai sub fereastra mea v-aţi găsit ? Ia duceţi-vă pe la casele voastre, că vă rup urechile.

Şi cu toate că nu se pomenise niciodată (cel puţin în mahalaua noastră) ca promisiunea de mai sus să

fi fost pusă în practică (toţi care îşi făcuseră debutul fotbalistic pe acolo, aveau urechile la locurile lor) noi consideram incidentul ca un fel de fluier final. Ne răspîndeam tăcuţi şi aparent conştienţi de vina noastră, pentru ca, după douăzeci şi patru de ore, strada să redevină stadionul nostru cel de toate zilele.

Şi iată-mă acum, mergînd să sorb din nou, din cupa generoasă a sportului, elixirul unei tinereţi de care mă apropiam cu fiecare pas ce-l făceam spre terenul pe care era fixată convocarea.

La poartă, nea Matache (fusese, ca să zic aşa, primul la datorie, vreau să spun, în ordinea sosirii) mi-a bifat numele pe o listă (întotdeauna are la el cîte una sau două liste). Asta îmi proba punctualitatea cu care am ştiut să răspund chemării şi, mai cu seamă, consemna actul meu de re-naştere sportivă.

Pe teren, bătînd mingea şi de pe acum încălziţi de efort (vezi bine, fuseseră mai punctuali sau poate chiar mai nerăbdători) cîţiva colegi de toate vîrstele, unii subalterni şi vreo doi-trei din cei cu munci de răspundere. M-am apropiat de ei cu pas şovăitor. Din toată fiinţa mea părea să se înalţe un strigăt : — Mă iertaţi că eu, om serios, aproape bătrîn, sînt gata să mă dedau la asemenea lucruri !

Faptul că ei se dedau la aceleaşi lucruri nu-mi dădea mai mult curaj.

Pe colegi i-am salutat cu cîte un „Hai noroc", iar pe cei doi-trei şefi cu un „Vă salut cu respect". Nu puteam să jur că formula asta era cea mai potrivită, avînd în vedere ţinuta lor cam sumară. M-am gîndit însă că şeful e şef chiar şi în chiloţi de sport. Pesemne că ei nu prea gîndeau la fel, căci mi-au răspuns ca de la egal la egal, ca de la sportiv la sportiv. Dacă aş fi avut timp de filozofie aş fi meditat la rolul pe care

în ciuda altor păreri, îl joacă ținuta și cadrul, în relațiile dintre oameni. Dar, v-am spus : asta, dacă ar fi fost timp de filozofie.

M-au trimis la cabine (terenul era înzestrat și cu așa ceva). Am pus pe mine micul echipament din geantă și am revenit pe teren, oarecum stînjenit. Păstrînd proporțiile, aveam ceva din jena celui care face pentru prima oară plajă la solarul de nudiști. Senzația aceasta (desigur, nu cea mai plăcută) a dispărut însă destul de repede.

După o încălzire de la care mi-am propus să mă abțin (mă gîndeam să nu rămîn fără suflu tocmai cînd începea treaba propriu-zisă) a urmat jocul la două porți. S-a procedat întîi la alegerea echipelor (jucam nouă la nouă, căci, în ciuda eforturilor de altminteri lăudabile, nea Matache n-a reușit să mobilizeze fix douăzeci și doi de oameni). S-au stabilit doi căpitani care și-au ales apoi echipele, după sistemul : unul tu, unul eu. Asta m-a purtat din nou, pentru o clipă, spre îndepărtatele meciuri ale copilăriei. Procedeul era, acum ca și atunci, același. Doar criteriile selecției mi s-au părut oarecum altele : cei doi căpitani de echipe s-au grăbit să aleagă, în primul rînd, unul pe directorul adjunct, altul pe inginerul șef. Dar poate că asta era o simplă impresie, pentru că după aceea au intrat în joc criteriile strict sportive (adică cei mai tineri și mai puțin grași).

Cam pe la nivelul șapte sau opt mi-a venit rîndul și mie. Asta înseamnă că o gradație trebuie să fi existat, totuși. Ce e drept, mă așteptam ca Tufănescu (căpitanul echipei în care am nimerit) să mă aleagă al treilea sau, cel mult, al patrulea jucător al său. Știa doar că după cîteva zile trebuia să dau o caracterizare profesională despre el. Asta m-a derutat, dar n-am avut timp să mă mir : după înjghebarea echipelor s-a

pus problema alegerii unui arbitru. Desigur, dintre cei care veniseră doar așa, ca să privească.

Aici, altă poveste. Unii l-au propus pe Mitriță de la Contabilitate, care a fost însă recuzat de ceilalți : într-una din echipe, cum bănuiesc că ați reținut, juca directorul adjunct și Mitriță e cunoscut ca periuță. (Iată ce urmări poate să aibă o deprindere ca asta a lui, exact cînd nu te aștepți !). Au mai fost recuzați Ionescu de la Planificare, pentru că nu vede bine, (— Dar cîți arbitri „adevărați" văd bine ? a întrebat cineva și nimeni nu i-a răspuns), Ionescu de la Registratură, pentru că nu știe să fluiere (Cineva a pus o întrebare asemănătoare celei de mai sus, dar, iarăși, n-a răspuns nimeni, nimic) și Georgescu, șef de serviciu, pe motiv că are ton de comandă. (Ciudat cum, pe terenul de sport, sînt scoase la iveală, fără menajamente, tarele care în viața de toate zilele sînt uneori trecute sub tăcere !)

Pînă la urmă am convenit asupra unui arbitraj colectiv : o să veghem noi toți, împreună, asupra bunei desfășurări a jocului. Și am început.

Prima fază în care am primit, ca să zic așa, botezul focului, a fost una mai mult decît banală : un adversar înainta pe partea mea, cu mingea la picior. Era însuși directorul adjunct .

— Atacă ! ! mi-au strigat coechipierii, într-un glas.

M-am făcut că nu aud sau că nu înțeleg.

— A-ta-căăă ! ! ! au insistat ei.

I-am privit ca pe niște astenici avansați. Cum era să „a-taaac" ? ! Ei nu vedeau pe cine trebuia să „a-taaac" ? ! Și, așa cum ar fi făcut mulți în locul meu, m-am lăsat driblat fără remușcări. După două minute, colegul meu din linia de fundași (pe ăștia mai grași ne-au pus în apărare) a intrat fără reticiențe la același director adjunct, lucru care m-a făcut să

înghеț : o asemenea manifestare de indisciplină, eram sigur, va fi sancționată pe loc. Pe urmă însă, privind mai atent la ce se petrece în jurul meu și lămurindu-mă cam cum stau lucrurile, am început să-mi atac și eu adversarii, indiferent de funcție. Ce e drept, mai întîi spunîndu-le „scuzați", iar mai apoi renunțînd și la asta. Și eram bătut pe umăr, a laudă, chiar de aceștia. (Cine a spus prima dată că sportul înfrățește oamenii nu a fost un fitecine, chiar dacă nu s-a gîndit la situații cum ar fi cea de mai sus).

Iar în rest, ce goană, ce exuberanță, ce pasiune și, n-o să credeți, ce tinerețe renăscută din cine știe ce energie ascunsă, undeva, în adîncul sufletelor. (Nici cel care a spus că încă nu cunoaștem limitele puterii omenești n-a fost un fitecine). E drept că, la un moment dat, așa, din senin, unul dintre noi, mi se pare că era Todiraș de la Financiar, a strigat cît l-a ținut gura : — Heeenț ! ! Și, fiindcă n-a fost henț, nimeni n-a fost de acord cu decizia lui. Atunci Todiraș s-a supărat, a părăsit terenul și s-a dus la vestiar, să se îmbrace.

După cinci minute a fost rîndul unuia de la Contabilitate să strige : — Faaault ! ! Cînd de fapt nimeni nu-l atinsese cu un deget. Nici decizia lui nu a fost omologată, drept care s-a supărat, a părăsit și el terenul și s-a dus la vestiar să se îmbrace. Încă trei sau patru au părăsit terenul, cu pas hotărît și priviri dîrze. Rîndurile noastre se răreau considerabil. La al optulea care a ieșit din joc supărat, am socotit că e momentul să mă mir cu glas tare. Motivele lor erau vizibil imaginare. Atunci mi s-a explicat că e cazul să fiu liniștit :

— N-ai priceput ? Ei nu sînt supărați. Știu și ei foarte bine că hențul n-a fost henț, că faultul n-a fost

fault și golul n-a fost gol. Dar pentru că sînt obosiți, pentru că nu mai pot să alerge, inventează și ei niște pretexte, ca să abandoneze în mod demn. Nu înțelegi ? Sîntem la o vîrstă a complexelor.

Apoi cel care mi-a dat informația asta m-a privit mai atent (gîfîiam din greu iar tricoul îmi era ud) și mi-a șoptit cu bunăvoință : — Dacă vrei, fă la fel. Nu te jena.

I-am mulțumit și am strigat din tot sufletul (mă rog, cît îmi mai rămăsese din el) :

— Heeenț ! !

După care m-am îndreptat spre vestiar. N-a încercat nimeni să mă oprească. Ba inginerul șef m-a și lăudat (era prima, sau, cel mult, a doua oară cînd făcea asta) : — Bravo ! Ai rezistat destul de frumos.

M-am întors acasă mîndru de mine și, cînd nevasta a încercat să afle cum a fost, i-am spus cu aerul unui căpitan care-și povestește naufragiul : — Știi, am părăsit terenul ultimul. Află, draga mea, că mă țin încă foarte bine.

Nu știu dacă m-a crezut sau nu, dar mi s-a părut că îmi aruncă o scurtă privire admirativă. (Dacă nu cumva mă înșelam, era prima privire de acest fel, după aproximativ opt sau nouă ani).

Am tras un șut în ghemul de ață cu care se joacă de obicei pisica și m-am dus la culcare. Toată noaptea m-am visat Pele. A doua zi, dimineața, am vrut să sar sprinten din pat, dar exercițiul acesta, destul de simplu față de isprava din ajun, m-a făcut să scot un strigăt care, într-o clipă, i-a strîns în jurul meu pe toți ai casei. De mult nu mai reușisem să mă impun în asemenea grad...

S-au interesat ce e cu mine. Printre vaiete, gemete și monosilabe în toate tonalitățile și intensită-

ţile, le-am spus că simt o groaznică durere în mușchii picioarelor. Nevastă-mea a vrut să localizeze :

— Unde ? Aici ? și m-ar fi atins cu degetul, dacă nu aș fi urlat preventiv. Am încercat să fac cîțiva pași. Mergeam de parcă atunci făceam primii pași în viață.

Au început presupunerile :

— Te-oi fi lovit.

— Ași. Nu se vede nici o vînătaie.

— Ai o criză de reumatism.

— Așa, deodată ?

— Ai făcut o entorsă.

— Cînd ? Noaptea, în pat ?

— Atunci ce e ? !

Puștiul a ridicat două degete, ca la școală, semn că vrea să spună și el ceva : — Tată, cred că ai făcut o febră musculară.

După o clipă de tăcere apăsătoare, nevastă-mea m-a privit de parcă ochii i-ar fi fost două mici aruncătoare de flăcări :

— Să știi că băiatul are dreptate. Și a continuat, căutînd să dea greutate fiecărei silabe : — Hm ! Fotbal ți-a trebuit ? ! După patruzeci de ani de cînd, în afară de șah și table, n-ai mai făcut nici un alt sport, nici o altă mișcare, fot-bal ți-a tre-bu-it ? ! Înțeleg, s-o fi luat și tu mai ușor... treptat... cu gimnastica, să spunem... ca să te obișnuiești... dar tu, FOT-BAL ! ! Auzi-dumneata : FOT-BAL ! !

Da, asta înțelegeam și eu. Eram la o răscruce : sau renunț, sau reintru în sport cu pași mai mici și mai modești. Și am ales cea de a doua cale. Astfel a început marea mea aventură sportivă, care poate fi și a dumitale sau a oricui.

În orice caz, de pe acum cer iertare cititorului pentru timpul ce-l va consuma ascultînd confesiunile care urmează. În ce mă privește sînt animat de cele mai bune intenții. Plănuiesc să transcriu întocmai, sau aproape întocmai, această aventură, cu toate fazele ei mai mult sau mai puțin reale, mai mult sau mai puțin sportive.

În sfîrșit. Să vedem ce o ieși.

Gimnastica mea de dimineață

Acum cîteva săptămîni nevastă-mea m-a studiat cu atenție, de parcă nu m-ar fi văzut de mult timp, și a decretat : — „Te-ai cam rotunjit. De mîine vei face, în fiecare dimineață, cîte cinci minute de gimnastică. Ne-am înțeles ?“ Întrebare oarecum formală ; de cîte ori ea spune „Ne-am înțeles“ înseamnă că se va petrece (dacă nu s-a și petrecut) un lucru asupra căruia — ce ciudat ! — tocmai a uitat să-mi ceară părerea. De-a lungul anilor s-au adunat cîteva exemple grăitoare : în baza acestui „ne-am înțeles“ i-am cumpărat cîteva rochii, i-am făcut cadou unele produse ale industriei noastre cosmetice, am ales apartamentul în care locuim, am plecat în concediu în stațiunile alese de ea și — dacă nu mă înșeală memoria — pornind de la aceeași formulă, m-am și trezit însurat ; deși n-aș spune că am regretat vreodată ceva din cele de mai sus. Această ultimă „înțelegere“ însă, cea cu gimnastica de dimineață, mi s-a părut mai incomodă decît toate celelalte ; drept care am căutat obișnuitele portițe de ieșire :

— Sigur că ne-am înțeles. Dar cu programul meu de lucru mă întreb dacă am timp să...

— Ai timp, dacă te scoli cu cinci minute mai devreme.

— Mda. Dar știi... nu prea am echipament.

— Pe naiba ! Doar nu te trimit pe stadion. O faci aici, în cadru restrîns, așa că un maiou și o pereche de chiloți e mai mult decît suficient.

— N-am nici aparate ajutătoare...

— Ba ai : scaunul de birou și scăunelul mic de bucătărie.

Contra-loviturile mele fiind parate una după alta, iată-mă a doua zi, în zori, încercînd să traduc în viață comenzile venite pe calea undelor, prin intermediul unei voci în aparență nevinovată, dar care mie mi se părea într-o tainică înțelegere cu nevastă-mea, în scopul epuizării mele fizice. După atîția ani de întrerupere (ultimele încercări de acest gen datau din vremea școlii) mă puteam considera începător ; iar exercițiile dictate mi se păreau pentru ciclul doi, avansați. Da, da ! Puneți-vă și dvs. întrebarea dacă un om așezat (vreau să spun așezat pe covor, dar și așezat din punct de vedere social, care a început să se gîndească la pensie) poate să-și apuce cu ușurință degetele de la picioare, în timp ce respectivele picioare (aici e-aici !) trebuie să-și păstreze o linie cît mai dreaptă. Ei bine, după atîtea alte încercări ale vieții, iată-mă înfruntînd-o și pe aceasta.

Și totul în sunetele melodiosului : „acum-aplecați — și : un-doi-trei-patru... reveniți-un-doi-trei-patru... nu ! Nu îndoiți picioarele. Așa — foarte bine — un-doi-etc."

Mijloacele de apărare ale omului sînt inepuizabile : de la un timp, cînd nevastă-mea se ducea la bucătărie să pregătească micul dejun, întrerupeam fără pic de remușcare orice fel de „aplecați-reveniți-și : un-

doi-trei-patru" și aţipeam acolo, pe covor, trei sau patru minute, pînă o auzeam revenind.

Treaba asta a mers un timp, dar se pare că, într-adevăr, nu există crimă perfectă : la întoarcerea ei, uitam să răsuflu din greu, ca după cinci minute de „aplecaţi-un-doi-trei-patru, reveniţi-un-doi-trei-patru". Și ei nu i-a scăpat acest amănunt demascator ; drept care, următoarele lecţii le-am făcut în prezenţa ei. A fost primul meu public.

Dar, în paralel cu eternul „aplecaţi-reveniţi-cu muzică și !", mintea mea, în același ritm de „un-doi-trei-patru", căuta metode noi de sustragere de la aceste demonstraţii. Și iată că ce căutam a venit de la sine : exact peste drum, o echipă de constructori înălţa o clădire ale cărei lucrări înaintau cu predilecţie la aripa de unde se vedea în camera mea. Evoluţiile mele la sol și la scaune inegale constituiau un spectacol de care constructorii nu vroiau să se lipsească. Normal, am invocat jena faţă de acești privitori ocazionali.

— Nu-i nimic, a găsit nevastă-mea soluţia, n-ai decît să lași perdeaua.

— Dar atunci degeaba toată gimnastica, dacă n-o fac în faţa ferestrei larg deschise, așa cum spuneai.

— Mda. Bine. O să caut o perdea cu găurele. Asta mi-a oferit cîteva zile de întrerupere. La reluare (cînd a apărut și acea perdea) lucrurile au mers și mai greu : suta de grame dată jos în cele cîteva dimineţi active s-a reașezat sub forma unui kilogram întreg. Și iar am căutat portiţe de scăpare. Eram pe rînd grăbit, răcit, somnoros, iar altădată nu-mi găseam fie maioul, fie chiar radioul la care să ascult lecţia. Și ca, credincioasa, neabătuta mea antrenoare trebuia (și cum reușea de bine !) să pareze toate aceste încercări. Se ducea între noi doi o luptă surdă,

nemăsurisită, purtată cu mijloace nu totdeauna cinstite. Dar și Napoleon spunea că în dragoste, ca și în război, orice mijloace sînt permise.

Cred că și ea citise undeva panseul lui Napoleon pentru că, într-o zi, m-a anunțat jubilînd :

— Dragul meu, am făcut rost de un metru de croitorie. Pentru că nu avem în casă cîntar, o dată pe săptămînă îți voi măsura talia, ca să văd dacă te ții în mod serios de această prăpădită de gimnastică, fără să te urmăresc zilnic.

E inutil să spun că am făcut tot posibilul ca metrul acela de croitorie să dispară în chip misterios. L-a înlocuit cu o sfoară, căreia-i făcea cîte un nod acolo unde îmi arăta circumferința. Nu ! Nu puteam să fur și sfoara. Trebuia găsit altceva. Și am găsit. Nodurile începură să arate o talie din ce în ce mai zveltă. Cîteva zile a domnit între noi o atmosferă plină de dulceață și de poezie. Pur și simplu străbăteam amîndoi o a doua lună de miere. Pînă cînd a descoperit că, după ce ea făcea nodurile, eu le desfăceam și le mutam pe ascuns unde-mi plăcea mie.

Și atunci, cu tonul unui general care se predă, m-a anunțat :

— Gata ! Am renunțat. Te las în pace. Și dacă-mi faci cadou și pantofii pe care i-am admirat ieri, o să uit de toate supărările pe care mi le-a pricinuit blestemata asta de gimnastică. Ne-am înțeles ?

— Ne-am înțeles, draga mea ! Sigur că ne-am înțeles.

Naivul de mine ! De unde să știu că în felul acesta își juca ultima și cea mai abilă carte ?

Nu știu cînd m-am îmbrăcat, nu știu cînd am coborît cîte trei trepte odată, nu știu cînd am alergat la magazin, nu știu cînd am alergat înapoi spre casă cu pantofii, nu știu cînd am urcat scara cîte două

trepte o dată. Știu numai cînd am căzut lat pe studiou, după atîta atletism involuntar.

Am găsit totuși resurse să-i gîfîi :

— Uf... nu știu ce-i cu mine... n-am pic de suflu... Cred că m-am îngrășat, totuși, prea tare. Poate că n-ar fi rău să fac de mîine dimineață cîte cinci minute de gimnastică.

Ce mai ! Nevastă-mea a pierdut o bătălie, dar a cîștigat războiul. Și s-a ales și cu o pereche de pantofi noi.

Iar eu care crezusem că într-adevăr „ne-am înțeles".

Vivat excursiile!

Cînd nevastă-mea a socotit că obiceiul de a face gimnastică a devenit (ca orice obicei) a doua mea natură, a decis ca următoarea etapă în combaterea vieții sedentare să fie incursiunile în prima natură. În natura propriu-zisă : excursiile de sfîrșit de săptămînă. Pregătirile pentru prima încercare de acest fel au arătat însă că nici pentru mine și, ce e mai curios, nici pentru ea, unele noțiuni nu erau prea clare. Asta a reieșit din felul cum a atacat problema :

— Tu cum spui să mă îmbrac ?

— Știu și eu ? Poate cu o jachetă și o pereche de blugi.

— Hm. Cred că ar fi cam neserios. Și banal pe deasupra. Eu mă gîndeam la rochia pe care am purtat-o acum trei ani la revelion.

— Nu e cam de seară pentru o excursie ?

— O mai scurtez, îi scot garnitura de paiete și cred că merge. Nu uita că am îmbrăcat-o o singură dată. Într-un fel trebuie amortizată, nu ?

Argumentele economice mă conving întotdeauna, așa că am admis fără tocmeală.

— Și ce pantofi spui să-mi pun ?

— Poate că niște basculeți...

— Basculeți la rochie de seară ?

— Atunci poate niște sandale. Alea albe, de exemplu.

— Sînt prea albe. Se murdăresc ușor. Dar mi-ai dat o idee. (Eram mîndru că i-am dat o idee, deși nu-mi prea dădeam seama cînd anume am reușit treaba asta). O să-mi iau pantofii aceia cu toc cui. Tot nu-i mai port. Dar tu ? Tu cum te îmbraci ?

— Mă gîndesc la niște pantaloni scurți.

— La vîrsta ta ? (Alt argument care mă dă gata). Pune și tu un costum ca toată lumea. Și o cămașă albă. Și o cravată. Și pantofii aceia noi. Că doar n-o să fim singuri, acolo.

Și iată-ne în autobuzul care demara spre frumusețile naturii, îmbrăcați aproape ca pentru o serată. Mă linișteam însă, gîndindu-mă că, de fapt, nimeni din grupul de excursioniști nu avea de unde să știe — pînă una alta — unde mergem noi.

La punctul de destinație, iată și prima problemă : distanța de la scara autobuzului pînă la nivelul frumosului drum șerpuind printre munți era cam de 60 de centimetri. Cum să faci un pas de 60 centimetri cu tocuri cui și rochie fostă de seară ? N-am avut încotro : am luat-o în brațe ca un mire care-și trece mireasa peste pragul viitoarei lor fericiri. Dar adevăratele probleme, exact ca în exemplul ales mai sus, au început să apară abia de aici încolo.

— Cum trecem pîrîiașul ăsta, dragul meu ?

— Cum să-l trecem, mamă ? Sărind din piatră în piatră.

— Nu mai spune ! Dacă-mi rămîne un pantof în prundiș ?

— Atunci scoate-i...

— Desculță ? ! Ce ținută ar fi asta ?

— Ținută cu mîna, mamă. Îi ții pînă trecem dincolo.

— Imposibil ! Cum o să mă dau în spectacol în halul ăsta ?

— Atunci poate rămîi tu pe malul ăsta și merg eu mai departe.

— Aha ! Singur în excursie ? ! Ți-ar conveni, strengarule !

Pînă la urmă am trecut-o peste pîrîu, așa cum o coborîsem și din autobuz, ceea ce cred că a trezit invidia celorlalte femei din grup. Dincolo, printre copaci, poteca era cam umedă.

— Fii atent să nu-ți pătezi pantalonii.

— Ar fi trebuit să alegem o pădure mai asfaltată, am observat eu, cu o ironie bine ascunsă.

— Nu te enerva, dragul meu. Sîntem în excursie, doar. Hai ! Pășește mai voios.

După o jumătate de oră de păsit voios, am făcut-o atentă :

— Uite, grupul s-a oprit să se odihnească. Of ! Iată-i cum se întind pe jos, în iarbă !...

— Vai de mine ! Doar n-ai avea de gînd să faci la fel ! ? Nu uita că tot eu trebuie să-ți calc costumul.

— Și atunci cum ne odihnim ?

— În picioare. E mai sănătos. E odihnă activă. Asta o să-ți dea trupului o linie mai dreaptă.

— Așa e, am remarcat eu pe linia aceleiași fine ironii. Stînd de atîția ani în picioare, pînă și stejarii ăștia sînt drepți ca niște brazi.

— Ce comparație fără rost !

Am oftat cu nostalgie :

— Ai dreptate. La ei tot mai vine cîte un muncitor forestier de-i mai culcă din cînd în cînd.

— Nu te lăsa doborît. Dacă ești obosit, te învăț eu ce să faci : sprijină-te pe un picior și numără pînă la o sută. Pe urmă schimbă centrul de greutate și numără iar pînă la o sută. Și așa mai departe. Ia încearcă.

— 1... 2... 3... 4... 5... Ce bine era dacă aș fi fost un miriapod... 6... 7... 8.

— De ce ?

— Dacă eram miriapod, venea rîndul unui picior o dată la două ore... 9... 10... 11...

— Lasă. Uite, ca să treacă timpul mai ușor, am adus un joc.

— Ce joc ?

— De cuvinte încrucișate. Hai să-l dezlegăm. Fii atent : „Element țeapăn în pădure, două litere, vertical". Ce-o fi ?

— EU.

— Tu ? !

— Păi nu ? Țeapăn sînt, în pădure sînt, vertical sînt...

Mi-a smuls Rebusul din mînă.

— Să lăsăm asta. Aici în pădure e atît de romantic ! Profită : spune-mi și tu un cuvînt frumos.

— Șort.

— „Șort" e frumos ? !

— Putea să fie și urît ; dar dacă l-aș fi avut... ehe ! Ce m-aș fi așezat jos, în iarbă... sau aș fi bătut mingea.

— Ce prozaic ești ! Văd că natura nu te înalță deloc.

— Ba da, dar aș vrea să mă și coboare. Măcar pentru un minut... pe trunchiul acela...

— Pe trunchiul acela, cu costum bleumarin ? !

— Poate găsesc altul, asortat la culoare.

— Termină ! Pătrunde-te de atmosfera de aici. Fă puțină poezie.

— Poezie ?... M-am gîndit o clipă, apoi am declamat : „Cățeluș cu părul creț, n-ai un scaun în coteț ?“

— Asta-i poezie ?

— Am și alta : „Păsărică albă-n cioc, n-ai pe rămurea un loc ?“

— Bravo ! În loc să fii mulțumit că ești cel mai elegant dintre toți, tu faci poezie abstracționistă.

Pînă seara nu ne-am mai vorbit. Acasă ne-am trîntit în fotolii, ne-am scos pantofii și, după un „ufff“ prelung, pe două voci, am îndrăznit să rup tăcerea :

— Excursiile astea sînt totuși foarte obositoare.

— Cînd se ia omul după tine și se îmbracă așa, ca pentru serată.

Credeți că n-aș fi avut replică ? Cum să nu am ? Dar mă întreb dacă mi-ar fi folosit la ceva.

Despre discul de ambreiaj, bujii și altele...

Ei bine, dacă n-aţi aflat-o pînă acum, să ştiţi că trăim în plină epocă a automobilismului. Mai mult decît atît, există, omologat de mult, sportul cu motor, avînd eroii şi microbiştii lui, din ce în ce mai mulţi, drept care cred că a sosit timpul ca pînă şi fotbalul să fie pus pe gînduri.

Deci, pînă aici totul e în regulă şi o povestire „auto" nu e cu totul nelalocul ei. Faptul că, din punct de vedere automobilistic, eu sînt pieton, nu are nici o importanţă : ca orice om modern, privesc — în general — cu simpatie aceste fructe mecanice ale civilizaţiei.

Ce e drept, de la un timp cerul acestei simpatii a început să fie întunecat de oarecari nori care însă mi s-au părut uşor de înlăturat. (Cum, de fapt, se întîmplă şi cu norii iviţi între oameni. Că altfel ce ne-am face ; nu ?) Primul nor a fost Costache. Coleg de serviciu. Bun băiat Costache, dar posesor de autoturism. L-am rugat într-o bună zi (ceasul rău) să mă ducă şi pe mine pînă acasă. M-a dus. M-a dus dar 20 de minute mi-a vorbit despre discul de ambreiaj. Drumul — cu maşina — durează 25 de minute. Ultimele 5 minute mi-a vorbit despre bujii. Nu ştiţi ce e

discul de ambreiaj ? Nici bujiile ? Îmi pare rău ; nici eu nu știu. Așa că tăceam. Tăceam și mă făceam că-l ascult cu atenție. Cu pasiune chiar. Probabil că am simulat cu măiestrie, așa că a doua zi m-a căutat el pe mine :

— Nu vrei să te duc pînă acasă ? Hai, că și azi sînt cu mașina.

Normal, pentru el reprezentam auditoriul mult visat.

Și iarăși, timp de 25 de minute, discul de ambreiaj și bujiile mi s-au învîrtit cu frenezie în cap. Și eu iarăși a trebuit să mă arăt captivat. Adică te duce omul acasă cu mașina și tu nu-i faci această mică plăcere ? A treia zi, la plecare, am încercat să mă strecor neobservat (ah, ce dor mi-era de un drum cu autobuzul !...) dar el m-a prins la timp :

— Unde pleci ? Hai, că sînt cu mașina.

De data asta (probabil că mă considera la ciclul doi, avansați) a aruncat în înflăcăratul său monolog și alte taine ale autoturismului. Din gura lui, ca din jobenul unui iluzionist, ieșeau caroserii, bare de direcție, frîne de mînă, frîne de picior și iarăși discuri de ambreiaj și iarăși bujii, într-o sarabandă amețitoare la care asistam neputincios. Nu arareori simțeam o amarnică nevoie să pun cîte o frînă de mînă sau chiar de picior acestui subiect și să-l mai schimb cu altul, la fel cum schimba el viteza a doua într-a-ntîia. Odată am și încercat cu o temă ce mi se părea general-valabilă :

— Ce părere ai de formația ABBA ?

— Grozave ! Ce voci ! Ce ținută ! Ce mașină ! Am auzit că fetele au un Porsche decapotabil, cu motor în patru timpi, frînă automată și...

Și am cerut să fiu mutat într-un birou fără șoferi. Mișcarea mi-a reușit și, un timp, în orele de lucru cît

și după aceea, am trăit și am activat în liniște. Pînă cînd unul din noua secție (Gribincea, pe numele lui, dacă vreți să știți) mi-a făcut figura și a devenit deponent la CEC, în vederea cumpărării unui autoturism. Avea Gribincea ăsta un sistem năstrușnic de a se pregăti pentru viitoarea calitate de conducător auto : în afara lecțiilor de conducere, îl chema, de cîte ori avea prilejul, pe șoferul întreprinderii și îi cerea consultații în vederea unor teme și accidente de circulație, ce e drept teoretice. Dar cînd eram mai afundat în lucru, auzeam despre blocări de motoare, despre ruperea barelor de direcție, despre derapări, probabil spectaculoase dar — în orice caz — înspăimîntătoare, la viteze de 80 pe oră și alte asemenea exhibiții care, luîndu-mă prin surprindere, îmi provocau unele leșinuri, ce e drept trecătoare. Iar am cerut să fiu mutat. Pretutindeni însă găseam cel puțin doi microbiști auto (uneori era suficient și unul singur) care mă amețeau cu problemele lor mecano-automobilistice. Subiectul începuse să capete puteri de obsesie. Dimineața, la sosire, în loc de „vă salut", spuneam „vă bujie" iar nevestei i-am spus de vreo două ori că mi-e dragă ca un volan și că dintotdeauna glasul ei îmi amintea de un disc de ambreiaj. Se pare, însă, că ea nu cunoștea valoarea acestui prețios component al mecanismului-auto, așa că m-a declarat astenic. De fapt nici nu era prea departe de adevăr. Numai că ea este omul măsurilor practice. Drept care într-o bună zi m-a anunțat :

— Știi, am aranjat cu Mișu să mergem mîine în excursie cu ei.

— Care Mișu ?

— Cel cu Dacia 1100. Grozav, nu ?

— Mda, am făcut cu evaziv, cu vagi, dar negre presimțiri în ce privește fericirea care mă aștepta. Dar

ca nu-şi pierde prea des vremea cu descifrarea nuanţelor diverselor mele exclamaţii. Şi cred că bine face.

Iată-ne, aşadar, a doua zi, în zori, instalaţi în respectivul autoturism, defilînd cu viteză reglementară prin faţa peisajului încă urban dar presimţind apropierea cîmpului, a pomilor care înşiraţi se pierd în zare şi a arhaicului dar mereu proaspătului parfum de brazdă, elemente mai mult decît suficiente pentru refacerea mea psihică (să nu uităm că, de fapt, acesta era obiectivul major şi final al excursiei). Numai că o drumeţie auto nu poate începe fără momentul alimentării cu combustibil. Această operaţiune de rutină se face, de obicei, la cîte o staţie PECO. Aici, tot de obicei, mai aşteaptă încă cel puţin un autoturism. Asta înseamnă încă un conducător auto. Care, vai, s-a şi nimerit să fie acolo, confirmînd în acelaşi timp şi regula şi temerile mele. Acesta (o să-l numim şoferul B, ca să-l deosebim de amicul Mişu) cu aerul inofensiv al celui care nu vrea decît să treacă mai uşor timpul pînă-i vine rîndul la alimentare, a făcut o uşoară remarcă despre cum bate motorul amicului meu. Mişu a replicat cu toba (sau ceva în genul ăsta) la care şoferul B a adus în discuţie ţeava de eşapament. Cam atît a fost de ajuns ca să se ambaleze amîndoi într-o discuţie pasionantă de 60 de minute (cu ochii pe ceas) timp în care păreau să fi uitat cu totul de existenţa noastră pe această lume. În minutul 61, cînd credeam că discuţia începe să lîncezească (vai, deşartă iluzie !) a apărut şoferul C., care a relansat-o, pomenind ceva despre bujii (of, bujiile ! Aceste invenţii folositoare, în egală măsură, la bunul mers al maşinilor ca şi al discuţiilor). După încă o oră am scos din sacoşă gustările pentru drum, iar peste alte două am făcut cale întoarsă spre casă căci oricum se făcuse prea tîrziu pentru o excursie ca aceea

plănuită de noi. În noaptea care a urmat am avut un coșmar pe teme auto ; pasămite, se făcea că înghițisem un disc de ambreiaj. M-am trezit strigînd : „Duceți-mă repede la Ciclop !“

Am fost declarat astenic și oficial trimis în concediu undeva la munte. Colegul de cameră era un tînăr care, în ciuda privirilor sale visătoare, suferea totuși de insomnie.

— Și cînd nu puteți dormi, vă place, probabil, să vorbiți cu cineva, nu ? l-am întrebat, plin de sumbre presimțiri.

— Da !

— Despre ce ? Care vă e subiectul preferat ? Am insistat eu, cu sufletul la gură.

— Muzica.

Am respirat ușurat.

— Da. Muzica, a continuat el. Oh, de ce n-am ajuns și eu un solist renumit, un violonist, un pianist, orice, să dau concerte, să fac turnee cu autoturismul meu pe care l-aș fi vrut cu patru cilindri, iar schimbătorul de viteze să fie...

N-aș putea spune cum își visa schimbătorul de viteze, fiindcă l-am lăsat și am fugit în viteza a doua pînă la biroul de repartizări : — Știu că există în stațiune o tabără de copii. Rog să fiu mutat acolo. Dacă sînt și preșcolari, cu atît mai bine.

Puștii m-au primit cu bucurie : — Ce bine că ai venit la noi, nene ! Matale o să fii arbitru.

— Perfect ! Ce jucați ? Fotbal, volei, șah, țintar ?

— Nu, nene ! Arbitru între noi și cei din tabăra cealaltă. Noi spunem că sînt mai ușor de condus turismele cu motor în doi timpi, iar ei spun că...

Nici despre preferințele „celorlalți“ nu pot să dau amănunte, pentru că am luat-o la goană prin pădure,

făcînd ca automobilul. În ciuda faptului că făceam destul de bine, am fost mutat într-o rezervă a unui sanatoriu pentru astenici avansaţi. Un timp n-am primit aici pe nimeni. Nici rude, nici prieteni şi nici cu medicii nu prea întindeam discuţia, ca să nu dea cumva şi ei în niscaiva bujii.

După o săptămînă a venit să mă vadă nevastă-mea. Pe ea am primit-o. De ea nu mă temeam. O ştiam o pietonă sută la sută. Naivul de mine ! Ce credeţi ? A intrat în cameră fluturînd libretul nostru de economii!

— N-o să crezi, dragul meu ! Am cîştigat un autoturism !

Şi a început să-l descrie cu lux de amănunte şi cu o înflăcărare crescîndă. Abia după o oră şi-a amintit să mă întrebe :

— Dar tu cum te mai simţi ?

Ca să vezi : cînd intervine automobilul, nici în propria ta soţie nu mai poţi să ai încredere...

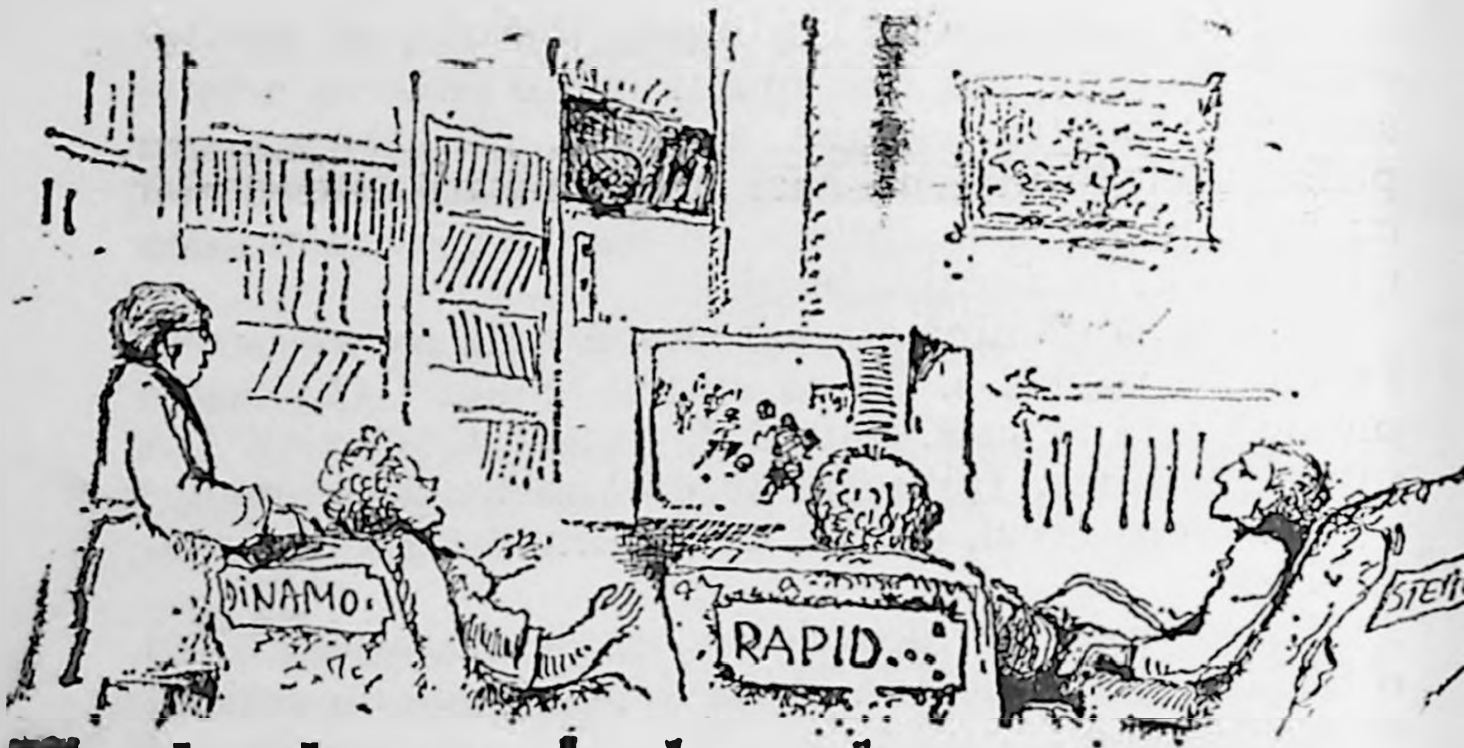

Trei și cu balonul, patru

Acum o săptămînă familia noastră s-a mărit : a apărut printre noi o minge de fotbal. Cel care și-a asumat rolul de barză a fost puștiul meu. A adus-o în brațe de la magazin, însoțită, în locul actului de naștere, de bonul de plată. Se dezlega astfel misterul de ce, timp de nouă luni, nu știa să povestească filmele pentru care eu îi dădeam bani de cinema. Dar la ora aceea eram de mult și definitiv cucerit de ideea de sport, așa că am considerat-o ca pe o achiziție mai mult decît firească. Drept care am instalat-o eu însumi, în cel mai cultural loc al apartamentului : sus, pe bibliotecă. Locul l-am ales nu tocmai la întîmplare: în felul acesta exemplificam și eu dictonul cu mens sana in corpore sano. Nici faptul că din prima clipă am socotit mingea ca pe un membru al familiei nu mi

se pare o exagerare. Pentru că nu e doar o minge. Nu e doar obiectul rotund, alb, cu petice negre. Mai presus de toate ea e un simbol. Ea vorbește despre prezența, abstractă și atît de concretă, printre noi, a noțiunii de sport în general și a sportului-rege în special. Și se știe bine cît influențează sportul viața unei familii. Nu mă gîndesc doar la binefacerile lui pe linie de oțelire fizico-psihică sau la alte avantaje care apar mereu la „sfatul medicului". Mă gîndesc și la influența ce o exercită balonul rotund asupra programului cotidian al unei familii. Iată, de pildă, o mostră a acelor mici și — vai — atît de cunoscute discuții care apar în zi de meci :

— Ce faci, dragă ? Nu vii să mîncăm ?

— Da, dar repede că la 15,30 începe transmisia.

— Nu mai e timp : e 15 și 20.

— Atunci servești acum felul unu, între 16 și 15 și 16,30 cînd e pauza, felul doi și desertul la 17 și 15, după fluierul final.

Iar în pauză, dacă echipa cu care simpatizează vreunul din membrii familiei e condusă cu 0—1 sau 0—2, cel în cauză nu mai are chef de felul doi, pe care-l preferă după egalare. Și așa mai departe se decalează programul de masă și se decalează orele de vizite și se decalează o mulțime de alte lucruri, în funcție de acest balon, adesea mai răsfățat și mai capricios decît un copil care e singur la părinți. Acest balon rotund care nu se mulțumește să ne dea peste cap programul zilei ci, de multe ori, și starea de spirit. Pentru că fotbalul (în primul rînd el) nu te lasă prea mult timp să te păstrezi indiferent. Vreau să spun că, mai devreme sau mai tîrziu, întîi fără să-ți dai seama, apoi din ce în ce mai tare, începi să simpatizezi cu o echipă sau alta, pentru care te bucuri și suferi alter-

nativ. Din acel moment, în funcție de rezultatele etapei, umbli, a doua zi, fie cu fruntea sus, viața părîndu-ți-se mai frumoasă și cerul mai senin, nevasta mai frumoasă și șeful o bomboană de băiat ; fie că, dimpotrivă, stai cu privirile în pămînt, pofta de mîncare îți scade aproape de „zero", nevestei îi descoperi noi riduri iar subalternii îți par deodată niște incapabili. Victoriile echipei favorite readuc în căsnicie luna de miere, iar înfrîngerile zîzania, mai ceva ca o soacră de tip vechi. Într-un cuvînt, treptat-treptat, balonul rotund devine un fel de rudă căreia codul familiei îi garantează dreptul de a se amesteca în toate treburile, inclusiv cele mai importante și mai delicate.

Pare de necrezut dar am auzit odată o poveste despre doi tați. Unul avînd un băiat, celălalt o fată. Tinerii, iubindu-se cum nu se poate mai temeinic, au hotărît întemeierea unei familii. Totul ar fi mers bine și firesc, dacă o nefericită coincidență n-ar fi făcut ca cei doi tați să fie președinți de cluburi sportive (fiecare la alt club, desigur) angrenate, ambele, într-o luptă acerbă pentru promovarea în nu știu care divizie. Cum se întîmplă adesea în astfel de cazuri, lupta era dusă pe toate căile, terenurile și birourile unde se pot da asemenea bătălii, deschise sau de gherilă, cu desfășurări de forțe și strategii de mari generali care, în locul aviației și artileriei, manevrau cu jucători, antrenori și uneori chiar cu arbitri. Și cînd lupta era în toi, atrăgînd în iureșul ei și forțe din alte sectoare, a căzut deodată, ca un trăsnet, vestea despre hotărîrea celor doi tineri. În acea clipă, în două case diferite, doi tați diferiți au izbit cu pumnul în două mese diferite, strigînd în același timp :

— Cum ? ! Tocmai cu EL (EA) ți-ai găsit să te măriți ? ! Nu știi ce e între noi ?

Desigur, tinerii știau ce e între tați, dar știau ce e și între ei doi. Și atunci nesocotind exemplul unor nefericite cupluri de îndrăgostiți din literatura universală, neabandonînd lupta, au depus eforturi susținute ca să-și realizeze visul. Pentru că, feți moderni, cei doi tineri, păstrau și o rămășiță a modei vechi : vroiau să aibă încuviințarea părinților. Numai că nu le-au ajutat nici insistențele, nici lacrimile, nici amenințările. I-a ajutat norocul : din cele două echipe angajate în luptă, a promovat a treia. Și lucrurile s-au liniștit de la sine. Astfel cine știe dacă n-am fi asistat la o variantă modernă a dramei lui Romeo și a Julietei sale, generate de o rivalitate a unor noi Montagu și Capuleți, versiune sportivă. Balonul rotund era să-i despartă, balonul rotund le-a adus fericirea. Ce altă rudă e în stare să facă asta ? Numai el și simpatiile pe care le declanșează.

Simpatiile acestea (ca să vorbim puțin și despre ele), au, de obicei, o motivație mai mult sau mai puțin logică. E nevoie ca între tine, microbist, și echipa cu care „ții" să existe o cît de mică legătură sufletească sau de alt gen. Există și excepții, cînd legătura se creează din te miri ce. Am cunoscut, de exemplu, pe unul care, coafor fiind, simpatiza cu echipa unei întreprinderi miniere. O să întrebați, desigur, ce are una cu alta. Ei bine, coaforii, neavînd echipă nici în divizia A, nici în B, iar omul nostru vrînd cu tot dinadinsul să-și lege speranțele, bucuriile și necazurile, de o formație, oricare ar fi ea (totala imparțialitate fiind incompatibilă cu calitatea de microbist) și-a amintit că iubește o fată pe care o admira pentru pletele ei negre precum cărbunele. (Se spune că el, datorită profesiei, a avut oarecare contribuție în privința

acestui amănunt). Asociația de idei „Cărbune — mină — mineri" fiind stabilită, omul a decis că simpatizează cu formația acestora. Ce e drept, la un moment dat a avut o clipă de derută, cînd iubita cea brună a apărut într-o zi, blondă ca spicul grîului. Tipul nu a descurajat (în general, sportul oțelește). A căutat repede în nomenclatura diviziilor de fotbal și a găsit undeva, în campionatul sătesc, o echipă care se numea „F. C. Spicul". Băiatul și-a transferat imediat afecțiunea spre această din urmă formație, nutrind în același timp speranța că fata nu va căuta prea curînd alte nuanțe, împingîndu-l astfel spre inconstanță. Dar, cum spuneam, acesta a fost un caz de excepție, absolut ne-tipic. Așa că noi vom rămîne la cauzele MAJORE care duc sufletul omului spre culorile unui club. Eu am încercat să centralizez, să sistematizez aceste cauze, pentru ca să găsesc eu însumi drumul spre o echipă cu care „să țin". Iată, deci, care sînt, după părerea și observațiile mele, aceste criterii :

1. CRITERIUL LOCULUI DE ORIGINE. Se aplică dacă în localitatea (cartierul) în care am văzut lumina zilei, activează vreun club sportiv. Dacă în prezent locuim în altă localitate (cartier), rămînerea la prima dragoste prezintă avantajul că ne aureolează cu o lumină sentimentală. Dacă localitatea (cartierul) are, sau a căpătat, între timp, o rezonanță specială, e cu atît mai bine (uneori chiar pentru dosar) să ne păstrăm simpatia pentru echipa „aceea", simpatie pe care în acest caz, vom avea grijă să o amintim de cîte ori se ivește prilejul (eventual, prilejurile pot fi căutate).

2. CRITERIUL TERITORIAL. Asemănător cu cel de mai sus, doar că e vorba de localitatea (cartierul) în care domiciliem în prezent. E, totuși, un criteriu ceva

mai elastic : cu fiecare mutare ne putem schimba și simpatia pentru echipa din noua localitate (cartier) așa că avem de-a face cu o dragoste oarecum flotantă.

3. CRITERIUL PROFESIONAL. E vorba de culorile clubului aparținînd locului de muncă. În linii mari sînt valabile și aici caracteristicile punctelor 1 și 2. În plus față de ele, acest criteriu prezintă avantajul că unele rămîneri în urmă în producție ne pot fi trecute cu vederea dacă ne arătăm în toate felurile dragostea pentru echipa unității (frămîntînd problema ei în ședințe, încurajînd-o pînă la răgușeală la meciuri și luîndu-ți angajamentul să aduci, dintre vecini, încă trei membri cotizanți).

4. CRITERIUL TIFLEI. E, poate, mai greu de explicat dar e ușor de înțeles. Despre ce e vorba ? Să presupunem că ai un coleg care, de cînd lucrați împreună, îți face numai bucurii și servicii de genul : chiulul pe spinarea ta, șoapte la urechea șefului la adresa ta etc. etc. Dacă nu ai cum să-l răsplătești pentru toate aceste binefaceri (și nu e de mirare ; în general asemenea binefăcători nu se prea lasă răsplătiți), atunci cauți să afli care e echipa cu care simpatizează. Și, chiar dacă întîmplarea face să ții cu aceeași, îți îndrepți simpatiile spre alta ; după care începi să aștepți eșecurile echipei „lui". De cîte ori se întîmplă asta, îi dai imediat după meci un telefon acasă (nu-l lași pînă a doua zi ca să nu-i dai timp să-și revină) și îi spui cu năduf și cu ipocrizie : — „Vai, prietene, ce rău îmi pare. Crede-mă, regret din suflet bătaia care ați luat-o !"

Desigur, el trebuie să priceapă că nu regreți deloc, ba chiar că te îngrași de bucurie. Bineînțeles, trebuie să te aștepți la un val de represalii de genul binefa-

cerilor ce ţi le făcea şi pînă atunci. Dar socotesc că, oricum, nu mai ai ce pierde...

5. CRITERIUL IERARHIC. Uşor de aplicat şi cu perspective din cele mai bune. Constă în transformarea şefului direct în busolă sportivă ; ghidarea simpatiilor personale după cele ale lui. Asupra avantajelor acestui sistem socotesc că nu e nevoie să insist.

După o matură chibzuinţă m-am hotărît să mă opresc, pentru început, la criteriul numărul 5. Am făcut imediat unele sondaje şi am aflat, fără greutate, că şeful e trup şi suflet alături de Steaua (probabil, în virtutea criteriului numărul 2). Dar asta era problema lui. Problema mea era să fiu şi eu la fel de stelist. Alegerea nu a fost însă lipsită de unele greutăţi : fără să ştiu, nevastă-mea se decisese pentru F.C. Argeş (probabil în virtutea Criteriului numărul 1). Pe de altă parte băiatul mi se dezvălui ca un credincios şi fierbinte susţinător moral al echipelor cu numele de „Politehnica" (pasămite, spre o astfel de facultate îl duceau visele şi ambiţiile lui. Aşa că dragostea pentru „Poli" o considera ca o primă pregătire pentru viitorul examen de admitere. Prevăzător, nu s-a fixat la o „Poli" din vreun oraş anume, pentru că nu ştie nici el, de pe acum, la care din aceste facultăţi o să reuşească).

Iată-mă, deci, aflat, chiar la mine în casă, în faţa a două Curente, a două pasiuni contrarii, însoţite şi subliniate de toate atributele sonore. Nu lipseau nici clasicele luări peste picior : — „Asta-i echipă ? Ţi-ai găsit să ţii cu nişte mazete !" şi nici celebra arie : — „Aţi mîncat bă-ta-ie ! Aţi mîncat bă-ta-ie !". Într-un cuvînt, cu ocazia transmisiunilor sportive, mica noastră colectivitate se transforma într-o tribună de format redus, respectînd toate caracteristicile unei mari tribune. Asta nu mă neliniştea absolut deloc : după ce

ecourile meciurilor se stingeau, eram din nou ceea ce se cheamă o familie unită. Ba mai mult, observasem între timp că fără simpatii contrarii și fără oarecare certuri, fotbalul nu prea are gust. Așa că totul părea să fie în cea mai deplină ordine. Dar într-o zi l-am invitat la masă pe șeful meu, stelistul. Am socotit că, pentru a asigura o ambianță plăcută, e bine să fac și unele pregătiri psihologice (imediat după masă se transmitea la televizor un meci în care juca echipa lui favorită). Am rugat-o mai întîi pe nevastă-mea, ca, în ziua aceea, dacă vrea să fie o gazdă bună, să lase pentru cîteva ore „Argeșul" și să se prefacă stelistă. Ca și în alte cîteva probleme ea s-a arătat de neclintit. Am încercat atunci să-l atrag de partea mea pe băiat :

— Bagă de seamă ! Azi o să ții cu Steaua. S-a înțeles ?

Sigur că a înțeles. Minimalizasem, desigur, puterea lui de înțelegere. Dar minimalizasem, în același timp, personalitatea copiilor de azi. M-a privit printre gene :

— De ce aș trăda-o pe Poli a mea ? Și de ce tocmai pentru Steaua ?

Am venit repede cu motivația, pe care, dealtfel, o aveam pregătită :

— Fiindcă e echipa militarilor. Și nu uita că, student, nu se știe foarte sigur dacă o să fii, dar la Armată reușești să intri, în orice caz.

— Mda, desigur, a admis puștiul. Dar pînă atunci mai sînt vreo șapte ani. Și, pe urmă, cînd mi-o veni vremea, se poate întîmpla să mă dea la marină și atunci voi ține cu F.C. Constanța, sau să mă dea la pompieri și atunci voi ține cu Dinamo, sau să mă amîne pentru studii și atunci voi ține în continuare cu Poli a mea.

Cînd am văzut că viitorul nu-mi asigură alianţa lui dar simţind, în acelaşi timp, că e dispus, totuşi, să ducă tratative, mi-am îndulcit glasul, mi-am compus o figură nostalgică şi am evocat trecutul :

— Ţii minte ? Cînd erai mic ţi-am cumpărat o puşcă şi o tobă şi toată ziua te jucai de-a soldaţii.

— Bine, tăticu', mă întrerupse el cu mărinimie, azi o să mă joc de-a stelistul, ca să nu spui că din cauza mea strici relaţiile cu şeful dumitale. (Teribil cum ştiu puştii de azi, şi cu precădere al meu, să meargă la rădăcina problemelor).

Am crezut că lucrurile erau, barem în parte, aranjate, dar vizita s-a desfăşurat sub semnul unei mari surprize, ceea ce n-ar fi trebuit să mă mire (se ştie doar că balonul e rotund). Surpriza a stat în aceea că şeful, soţia şi puştiul său s-au arătat toţi trei înfocaţi suporteri ai Rapidului. N-am înţeles ce e cu acest transfer de afecţiune dar, pentru orice eventualitate, am oprit orice osanale pentru orice altă echipă (le-am făcut semn şi nevestei şi băiatului să facă la fel) după care, timp de trei ore m-am străduit să-i cînt în strună. Timp de trei ore am ridicat Rapidul în slăvi, improvizînd chiar şi unele povestiri despre cum îmi însoţesc eu echipa, cînd aceasta joacă în deplasare. Nevasta şi băiatul s-au comportat şi ei destul de bine, ea păstrîndu-se într-o diplomatică tăcere, iar el ţinîndu-mi isonul. Mă felicitam în gînd pentru bunele rezultate ce le obţinusem cu tactica mea abilă, cînd la plecare, şeful mi-a mulţumit pentru primire, după care, în loc de „la revedere", mi-a şuierat la ureche :

— M-am lămurit ! Eşti un tip prefăcut ! Mai mare ruşinea !

Am făcut ochii mari :

— Cum adică ? ! De ce ? !

— Mai îndrăznești să întrebi ? Am crezut că ești cu adevărat stelist. Stelist sincer. Ca mine. Jucai teatru. Dar azi te-ai demascat. Și dacă ești prefăcut cînd e vorba de fotbal, probabil că la fel ești și la serviciu. Dar nu-i nimic. De mîine încolo o să fiu mai atent.

Am bolborosit cu greu :

— Bine, dar... nu înțeleg... Toată după amiaza v-ați arătat rapidist.

A tăcut o clipă, apoi a adăugat cu glasul și mai scăzut :

— Ce era să fac ? Nevastă-mea și băiatul sînt rapidiști convinși. Ce-ai fi vrut ? Să le strict seara ? Dumneata ai fi avut curajul ăsta ?

Și a ieșit fără să mă privească.

Reîntors în casă, puștiul m-a întrebat cu o lăudabilă supunere filială, sub care se putea citi, însă, o ironie precoce : — Acum ne putem întoarce fiecare la echipa cu care ținem ?

Prima pornire a fost să-l iau de urechi. Dar m-am abținut. Nu doar pentru că nu ar fi fost prea pedagogic ci și pentru că de sus de pe bibliotecă, mă privea mingea de fotbal, al patrulea, sau, după caz, al cincilea sau al șaselea membru al fiecărei familii moderne...

Statisticienii

Vă rog să mă credeţi că, într-o zi senină, de odihnă, am surprins, pe aleea unui parc, următoarea discuţie :

— Scuzaţi. Locul acesta de pe bancă e liber ?

— Poftim.

— Mulţumesc. Văd că aveţi ziarul „Sportul".

— Da. Îmi place să stau aici, pe bancă, în parc, şi să-l citesc.

— Mi-l împrumutaţi şi mie ?

— Numai pentru cîteva minute.

— Mai aveţi nevoie de el ?

— O, desigur.

— Aha, încă nu l-aţi citit.

— O, ba da.

— Atunci ?

— Vreau să-mi copiez rezultatele de ieri.

— Să le copiaţi ?

— Da. Am nişte dosare speciale.

— Oooo ! ! Țineți statistici ? !

— Bineînțeles.

— Mă bucur. E și pasiunea mea.

— Da ? De cînd le țineți ?

— Din '32. Aprilie '32.

— Aha ! Deci aveți și dv. în evidență, acea neuitată partidă din 20 a patra, '32.

— O, da. Cînd s-a marcat golul acela de neuitat, din minutul 36.

— Mă iertați. Era minutul 37.

— Imposibil. 37 a fost în meciul cu Cefereul.

— Mă dezamăgiți. Cu Cefereul s-a marcat în minutele 48 și 69 ! ! Ce joc, ce joc !

— Da ! Cînd au aliniat formația...

— Nu mă îndoiesc că o cunoașteți, că doar o știe și un copil.

— Care copil ?

— Copilul meu. Știți... încerc să-i insuflu pasiunea pentru sport.

— Cu băiatul meu am discuții. Susține că sportul înseamnă mișcare, nu contabilitate.

— Eh ! Tineretul de azi...

— Da. Ei nu cunosc plăcerea de a păstra vie, în scripte, o fază de acum 40 de ani. Cum este, de exemplu, acel minut 18 din 27 a cincea '34, cînd extrema dreaptă a centrat cu... o, doamne, cu ce a centrat ?

— Cu stîngul. Cum de ați uitat un lucru atît de esențial ?

— Aveți dreptate : cu stîngul.

— Cu un minut și zece secunde după ce i s-a desfăcut șiretul de la bocanc.

— O ! ! Spre cinstea dv., constat că dețineți o evidență mai completă decît însăși a mea.

— Mă măguliți.

— Nu, nu. E purul adevăr. Dealtfel aș avea o rugăminte.

— Îndrăzniți.

— Știți... evidența mea are într-un loc o pată albă, care nu-mi dă liniște.

— Și anume ?

— Fundașul Carcalete de la F. C. Zmeul, în jocul acela din 5 a opta '52, la ce deget s-a accidentat în minutul 71 ?

— N-ați fost acolo, pe teren ?

— Pe vreun teren n-am fost în viața mea. Toate datele sînt culese numai din presă.

— Atunci cum ați putut să fiți dus în eroare în halul acesta ? Nu era minutul 71, ci 72. Și nu a fost vorba de un deget, ci de molarul din dreapta.

— O, vă mulțumesc. Cum aș putea să-mi iau revanșa ?

— De ce ? Dv. sînteți Carcalete, cel accidentat ?

— A, nu. Nu ați reținut ? Nu am fost în viața mea pe un teren. Nici măcar ca jucător. Vroiam să spun : cum mă pot revanșa față de serviciul pe care mi l-ați făcut ?

— Să procedăm ca la un schimb de fanioane : eu vă dau toate meciurile lui F.C. Zmeul, dați-mi dv., în schimb, meciurile lui F. C. Turcaleții, dintre 10 a șasea '35 și 10 a șasea '37. Și eu vi-i mai dau, așa, de la mine, pe toți arbitrii din ultimii 35 de ani. Asta, fiindcă îmi sînteți simpatic.

— S-a făcut. Ne vedem mîine. Acum mă grăbesc.

— Încotro ?

— La Poștă. Vreau să scriu la „Poșta redacției", pentru lămurirea unei probleme.

— Care, dacă nu sînt indiscret ?

— Vreau să întreb în ce minut începe ploaia la meciul Dinamo-Steaua.

— Aha. Vreţi să ştiţi dacă să vă luaţi umbrela.
— A, nu. E vorba de meciul jucat acum zece ani.
— O ! Atunci — desigur — e foarte important.
— Păi nu ? Aşa că, la revedere. Mă duc să... au ! ! !
— Ce s-a întîmplat ?
— Nu mai pot să mă ridic de pe bancă. Mi-a amorţit un picior.
— În ce minut ?
— Nu-mi dau seama, fiindcă stau aici de patru ore, ca să-mi revăd statisticile. Mă întreb dacă, din cauza asta, nu am cam anchilozat.
— Nu-i nimic. Se întîmplă oricărui sportiv. Daţi-mi voie să vă ajut.
— Au ! !
— Uşor... aşaaaa.... gata ! Acum ajutaţi-mă dumneavoastră pe mine. Aşa. Mulţumesc.
— Deci, pe mîine.
— Pe mîine.
— Vă salut !
— Succes !

Am plecat şi eu mai pe urmă, încercînd să nu uit dialogul de mai sus, pentru ca să vi-l redau, la rîndul meu, cu primul prilej.

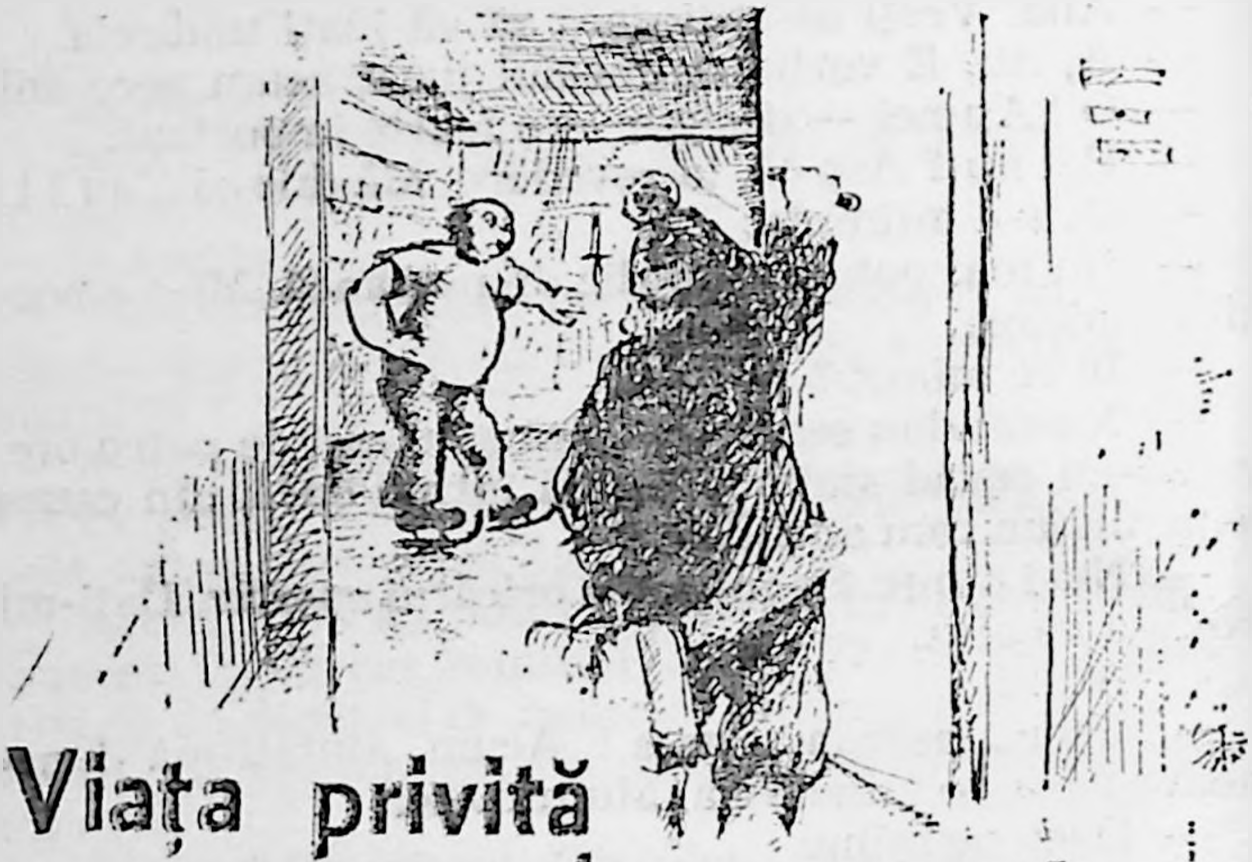

Viața privită de pe patine

Cu una, cu alta, a venit și iarna. Cu acest prilej și, mai ales, prin intermediul nevesti-mi mi-am amintit că, odată pornit pe ispititorul tobogan al sportului, nu e bine să te oprești niciodată, indiferent de vîrstă sau de anotimp. Numai că ea mi-a spus-o cu vorbe mult mai simple, pe înțelesul tuturor și, mai cu seamă, pe înțelesul meu. Într-o seară, înainte de culcare, mi-a aruncat așa, ca din întîmplare :

— De duminică începem să ne ocupăm și de patinaj.

Am înghițit de două ori în sec, după care am răspuns cu glas tărăgănat :

— Da, am auzit și eu că duminică televiziunea transmite un concurs de patinaj artistic.

O anumită privire pe care, vai, o cunoșteam foarte bine, m-a făcut să înțeleg că greșisem alegînd tactica tragerii de timp, prin răspunsuri naive. M-am grăbit să mă reabilitez cît de cît :

— Da, da, sigur. Ar fi bine. Deși... n-am mai făcut treaba asta de cînd eram elev. Și... după atîția ani... nu cred că mai știu să patinez.

— Păi la început nici n-o să prea patinezi. Mai mult o să cazi.

După care a adormit (așa face întotdeauna după ce aruncă o astfel de piatră), iar eu am rămas treaz ca să mă frămînt. Mă rog, pînă atunci mă arătasem gata să discut despre orice disciplină sportivă, pentru că în fiecare dintre ele trăiam, ca să zic așa, pe propriile mele picioare, sub care simțeam, prin contact direct, parchetul unei săli, zgura unei piste, gazonul unui teren... Dar să aluneci (și încă după o întrerupere de N. ani) pe luciul gheții, avînd, între ea și tine, acele obiecte care mi s-au părut dintotdeauna și prea subțiri și prea înalte, asta mi se părea că prevestește clipe grele. E drept : auzisem că cine a patinat, fie chiar și în copilărie, își păstrează, pentru tot restul vieții, simțul echilibrului, cel puțin pe gheață. Cică asta ar fi o regulă a firii. Mă rog, o fi. Dar dacă intervin și aici acele excepții care au diabolica plăcere de a întări regulile ? Și dacă una din excepțiile astea a pus ochii tocmai pe mine ? Presimțind noile aventuri care mă așteptau (cel puțin în privința asta nu-mi făceam nici o iluzie) m-am dat jos tiptil din pat și am căutat, prin întuneric, patinele băiatului meu. La primele două-trei „ședințe" urma să le folosesc pe acestea : puștiul poartă cam același număr cu mine (teribil cum cresc copiii ăștia). Le-am pipăit. Mi s-au părut mai subțiri ca niciodată. Adevărate lame de cuțit. Ce e drept, mi

s-a mai întîmplat uneori, în viaţă, să mă aflu în acele situaţii numite „pe muche de cuţit" ; situaţii din care, dacă azi mai stăm de vorbă, înseamnă că am ieşit onorabil. Dar puteam — oare — să mă bazez pe această întîmplătoare asemănare dintre viaţă şi patinaj ? Cu aceste gînduri m-am furişat la loc în pat şi m-am făcut că dorm.

A doua zi am început pregătirea fizică şi moral-volitivă. Pe primul plan, echilibrul. M-am hotărît la un antrenament de interior. Mi-am pus patinele şi m-am dus pînă în mijlocul odăii. Era un mister pentru mine cum am ajuns pînă acolo, fiindcă înapoi nu mai reuşeam să vin. Aş fi vrut să mă sprijin de vreunul din pereţi dar niciodată ei nu mi s-au părut atît de depărtaţi unul de altul şi toţi la un loc, de mine. Am rămas aşa, în echilibru forţat, pînă cînd a venit puştiul de la şcoală. M-a studiat din prag.

— Unde e sculptorul, bătrîne ?

— ? ! ? !

— Credeam că pozezi pentru un monument al patinatorilor.

— Nu fi obraznic, că te iau de urechi.

Puştiul a zîmbit liniştit. Cred şi eu. Ameninţarea era cam greu de tradus în fapt : eram, unul faţă de celălalt, la o distanţă de cinci paşi, din care eu, cu patinele acelea, nu puteam să fac decît unul ; la al doilea probabil că aş fi fost pe jos. Şi n-ar fi fost bine : nevesti-mi nu-i place să găsească pe covor nici o scamă, darămite un soţ. Aşa că am preferat să mi-l fac aliat :

— Dă-mi mîna şi ajută-mă.

M-am lăsat sprijinit, fără jenă. La urma urmei mă dădeam în spectacol faţă de un public restrîns, în raport cu ce mă aştepta la patinoar.

Și, în sfîrșit, iată-mă și acolo. I-ați privit vreodată cu atenție pe cei care evoluează pe gheață ? Spuneți și dumneavoastră dacă nu e o întreagă desfășurare de caractere. Iată-i, de exemplu, pe cei siguri de ei, gonind cu aplomb și cu nepăsare printre începătorii care se dau — sau sînt dați — la o parte. Iată-i pe timizii care patinează cu discreție pe la margini. Iată-i pe solitarii care patinează de unii singuri ca niște adevărate mostre de individualiști pe patine. Iată-i pe romanticii care patinează doi cîte doi. Iată-i pe cei care patinează în grup, pătrunși pînă și pe gheață de importanța colectivului. Iată-i, în sfîrșit, pe cei care fac și imposibilul numai ca să obțină admirația publică. Ce mai încolo-încoace, o adevărată lume în miniatură. Dar nu pentru observații filozofice venisem acolo (precizarea a făcut-o, desigur, tot nevastă-mea) așa că, mai repede decît plănuiam, a venit și clipa lansării pe gheață. S-ar putea ca termenul „lansare“ să fie oarecum pretențios dar, oricum, n-aș vrea să ne oprim la termenii tehnici. Aici și-a luat rolul în serios veteranul familiei (veteran într-ale patinajului, bineînțeles). M-a luat de mînă, dînd peste cap, cu acest simplu gest multimilenara teorie care spune că părinții îndrumă primii pași ai copiilor. Dar, desigur, nu merita să-mi fac complexe din cauza asta. La urma-urmei de ce nu s-ar revanșa, din cînd în cînd, în felul ăsta sau în alt fel, cîte un copil ? Așa că l-am ascultat cu atenție :

— În primul rînd, bătrîne, nu-ți fie frică. (Și eu care speram că îmi ascunsesem destul de bine acest discutabil sentiment). Pe urmă fii atent : înaintezi cu stîngul și îți faci elan cu dreptul.

M-am concentrat îndelung. Și poate că aș mai fi stat așa, în reculegere, pînă la ora închiderii, dacă familia, reunită dincolo de mantinelă, n-ar fi intervenit cu energie, atrăgînd privirile întregului patinoar :

— Hai dragă, odată ! Nu mai trage de timp !

Drept care am recapitulat în gînd recomandarea fiului : „Îți faci elan cu dreptul și pornești cu stîngul". Dar n-a fost să fie așa. E posibil ca stîngul să nu fi așteptat comanda și s-o fi pornit prea devreme. Dar nu-mi cereți amănunte pentru că nu sînt sigur cum s-a întîmplat. Cert este că, din neînțelegerea dintre stîngul și dreptul, m-am trezit cu amîndouă în sus. Oricum, după efectul produs de căzătură, cred că la „impresia artistică" am luat o notă mulțumitoare. Merita să repet figura, ceea ce m-am și grăbit să fac. Pe la a treia căzătură n-am mai simțit nici regrete nici dureri. Probabil că începusem să mă otelesc. Dar nu aceasta este, în definitiv, una din menirile sportului ? Să ne otelim, începînd indiferent de unde...

În sfîrșit, în linii mari, cam acesta a fost programul primelor trei duminici de patinaj. În a patra duminică puștiul a intervenit din nou, hotărîtor :

— Tăticu, gata cu figurile libere ! (Socotesc că prin „figuri libere" înțelegea primele căzături). Vom trece la figurile impuse.

Am încercat o vagă răzvrătire a demnității :

— Cine poate să-mi impună MIE ce figuri să fac ?

— Eu.

Am renunțat la obișnuita reflecție : „Hei, copiii de azi" și am încercat să-l ascult.

— Vei încerca un „8".

Mi-a explicat cam cum se execută „optul", drept care am încercat să mă tocmesc, argumentînd că poate ar fi bine să încep cu o cifră mai mică ; cum ar fi, de exemplu, un „unu".

— Imposibil, tăticu. Acum ești la „avansați".

Am încercat „optul" și am căzut. Normal : așa pățești dacă avansezi fără merite (patinajul ăsta e plin de

asemănări cu viața). Dar fiindcă singurul mijloc era calificarea la locul de cădere, am perseverat. Succesele n-au întîrziat să apară : azi știu tabla înmulțirii cu 8, adică execut fără greutate de 2X8, de 3X8, de 8X8... M-am bucurat. Naivul de mine ! De unde să știu că strădania de pînă atunci nu era decît pregătirea elementară, baza de pornire, ca să zic așa, pentru ce avea să urmeze. Asupra viitoarelor și tainicelor obiective m-a informat același specialist al familiei.

— Gata, tăticu. Acum trebuie să ne gîndim la treburi mai dificile.

— Mai dificile ? !

— Te cred, a continuat el, nesocotind nuanța întrebării. Va trebui, de exemplu, să faci cunoștință cu Axell.

— Cine-i tipul ?

— E o figură.

— Nu mă mir. Fiecare din cunoștințele mele, e în felul lui, o figură.

— Tot n-ai înțeles. E vorba de simplu Axell, dublu Axell, triplu Axell.

Numai că pînă să fac cunoștință cu această familie Axell, atît de numeroasă, s-a terminat iarna. Mărturisesc că, după primul meu sezon de patinator, sosirea primăverii a avut un farmec în plus. Asta nu m-a împiedicat să agăț patinele în cui, cu un oarecare regret. Cînd m-am simțit iar pe pămînt solid și nealunecos, nu m-am putut opri să parafrazez în gînd o veche și cunoscută exclamație :

— Ehe ! Unde sînt căzăturile de altădată ?

Ciudat amestec de sentimente îți dă și patinajul ăsta !...

În ajutorul schiorilor începători

Nu pot să mă plîng ; dintr-un punct de vedere am fost toată viaţa un tip norocos, în sensul că nici un necaz n-a zăbovit prea mult timp la mine. De cîte ori aveam cîte o supărare, imediat, slavă domnului (cum ar spune unii) apărea alta mai mare, aşa că prima trecea pe planul doi. Pe urmă, ca s-o uit pe a doua, apărea a treia, şi aşa mai departe. Într-un cuvînt nici ele (necazurile, vreau să spun) nu se plictiseau de mine dar nici eu nu apucam să mă plictisesc de ele.

Am auzit că la unii treaba asta se întîmplă cu bucuriile. N-ar fi exclus, pentru că, de la un timp, aşa se întîmplă şi cu bucuriile mele. (Cititorul va înţelege că vorbesc despre bucuriile, necunoscutele bucurii ce mi le-a adus sportul, cu toate stufoasele lui ramuri,

spre al căror farmec m-am avîntat cu atît renăscut elan). Mecanismul prin care ele au început să se succeadă în viaţa mea, e cam acelaşi : abia m-am reobişnuit cu fotbalul şi a dat peste mine gimnastica de dimineaţă. Cînd să mă aclimatizez şi cu ea, am cunoscut excursiile, automobilismul, a urmat patinajul şi la un moment dat, ei bine, la un moment dat a venit schiul. Cum a venit schiul ? Cam aşa cum au venit şi celelalte.

Într-o seară de iarnă (una din acele seri calme şi pline de o casnică poezie, într-un cuvînt una din acele seri care justifică întru totul instituţia numită Căsnicie) o aud pe nevastă-mea (tocmai răsfoia o publicaţie oarecare) scoţînd un mic oftat plin de extaz. Sursa care declanşase extazul, mi-am dat seama numaidecît, era o poză înfăţişînd un schior aflat tocmai atunci într-o superbă şi aproape ireală plutire, pe deasupra vîrfurilor unor brazi pudraţi cu zăpadă uşor albăstrie. A mai admirat cîtva timp performanţa subiectului din fotografie, după care mi-a aruncat, în treacăt :

— Dacă tot ai ajuns să te ţii pe patine, de ce n-ai încerca să şi schiezi ? Adică ăsta poate şi tu nu ?

Cum ştiam de mult că, din punctul de vedere al soţului, astfel de comparaţii sînt cel puţin riscante, iată-mă a doua zi începînd pregătirile pentru abordarea acestui spectaculos şi temerar sport.

De data asta trec peste întîmplările care au pigmentat începutul.

De data asta, încredinţat fiind că cititorul mă va lua, în sfîrşit, în serios şi că va înţelege că tot ce urmează nu e decît esenţa micii mele experienţe, voi îndrăzni să-i dau, la rîndul meu, cîteva sfaturi practice, pe care zadarnic le va căuta în manualele de spe-

cialitate (asta, desigur, în cazul că intenţionează să abordeze aceeaşi spectaculoasă şi temerară ramură).

*

Înainte de orice, pentru a risipi anumite temeri, vreau să atrag atenţia asupra faptului că schiul nu e mai greu decît patinajul, decît cu diferenţa de kilograme dintre patine şi schiuri.

Veţi avea timp suficient să sesizaţi această diferenţă, pentru că schiurile trebuie cărate pe umerii proprii, pînă la locul iniţierii în taina schiatului.

Dacă locul cu pricina e undeva, sus, la munte, veţi avea şi mai mult timp să sesizaţi diferenţa. În treacăt fie spus, veţi sesiza şi o uşoară amorţire a umărului susţinător. Nu daţi atenţie.

Dacă pînă acolo, la munte, mergeţi cu trenul, aveţi de ales între următoarele variante :

1. La urcarea în vagon puteţi păstra schiurile pe umeri. Asta vă conferă un aer sută la sută sportiv. Prestigiul e asigurat. (Nimeni nu are de unde să ştie că mergeţi la schi pentru prima dată).

2. Puteţi duce schiurile în braţe. E mai comod, dar aerul sportiv e asigurat doar în proporţie de 30—40 la sută. („Cred că le cară pentru altcineva"...)

3. Dacă alegeţi prima variantă (aceea cu schiurile duse pe umăr) nu încercaţi să feriţi pe cei din faţă, căci atunci, fatal, îi veţi izbi cu aceste materiale sportive pe cei din spate. Şi invers. Aceeaşi soartă o vor avea cei din dreapta, dacă încercaţi să-i feriţi pe cei din stînga. Şi invers.

Oricum, vociferările, protestele şi toate celelalte manifestări vocale provocate de aceste manevre, vor crea în vagon (cu precădere în jurul dumneavoastră)

o atmosferă de mare animație, ce se va menține pînă la coborîrea dumneavoastră din tren.

În felul acesta veți ajunge în gara stațiunii. Nu vă grăbiți, însă ! N-ați străbătut decît prima jumătate a primei etape : cea introductivă, dacă-i putem spune astfel. Cea de a doua jumătate a primei etape are un traseu precis și, în bună măsură, obligatoriu : de la gară pînă sus, acolo unde e sau unde ar trebui să fie zăpadă. (Cîteodată nu e ; și atunci vă întoarceți acasă cu cugetul împăcat : dumneavoastră ați avut cele mai bune intenții, dar dacă n-a fost, n-a fost...)

Să revenim, însă. Drumul pînă sus îl puteți face :

1. PE JOS. E mai obositor, dar prezintă marele avantaj că, în această postură atletică, veți fi văzut de mai mulți trecători. (Unii abuzează : înlocuiesc schiatul propriu-zis, cu două-trei ture prin centru, cu schiurile și bețele pe umăr. Nu vă recomand). Varianta mai prezintă un avantaj : mergînd pe jos trecătorii vă vor putea admira atît pe dv., cît și costumul (tinerele și chiar mai puțin tinerele schioare începătoare sînt îndemnate să nu se lase copleșite de peste brazi, cabane și chiar prăpastii, cere, din partea variantă).

2. CU TELE-SCAUNUL. E un mijloc rapid, comod, dar, prin însăși natura lui, cam sedentar. În plus, să recunoaștem, ascensiunea cu tele-scaunul, la înălțime, peste brazi, cabane și chiar prăpastii, cere, din partea unora, mai mult curaj decît schiatul însuși.

În felul acesta, adică într-un fel sau altul, veți ajunge pe micul platou unde instructorii de schi vă stau la dispoziție. Alegeți un instructor care are în lotul său, cît mai puține fete. Dacă se poate, să aibă doar băieți. O să mă întrebați dacă asta are vreo importanță. Are. Nu știu dacă ați băgat de seamă : cînd

O ÎNCEPĂTOARE alunecă și cade în zăpadă, privitorii exclamă : — Vai, ce drăguț a căzut ! Cînd cade un ÎNCEPĂTOR, se spune : — Ia te uită ! Ditamai bărbatul și a căzut ca un butuc !

Nu ! Nu vom analiza aici de ce, pentru aceeași căzătură, EA e drăguță și EL e butuc. Nu face obiectul discuției. Așa că memorați sfatul de mai sus, fără alte comentarii.

Trecem mai departe.

Oricît de emoționați ați fi căutați să nu confundați noțiunile și comenzile date de instructor. Astfel, prin „Avansați" nu înțelegeți „Stați pe loc". De asemenea „Lunecați" nu înseamnă „Cădeți", iar piciorul stîng nu îl luați niciodată drept piciorul drept. O asemenea confuzie poate duce la situații din care dumneavoastră, ca începător, veți ieși destul de greu.

Odată terminată prima lecție, prezentați-vă și la a doua. Prezența nefiind obligatorie, n-are nici un haz să absentați.

La prima lansare propriu-zisă, n-o luați în viteză direct spre brazi. Pretextul că vreți să vă aprovizionați cu un pom de iarnă, nu stă întotdeauna în picioare. Mai ales dacă sărbătorile de iarnă au trecut, iar pînă la cele viitoare mai este un an.

— Dacă, totuși, întîmplarea vă duce spre brazi, nu uitați că aceștia nu au proprietatea de a se desface în două, pentru a vă lăsa să treceți. (Dacă ați văzut, totuși, ceva asemănător și nu vă amintiți unde, vă spun eu : în desenele animate. Nu e cazul dumneavoastră).

De asemenea, cînd luați viteză, nu exagerați. Ce țineți în mîini sînt niște bețe, nu un volan. Și, mai ales, în astfel de momente nu angajați discuții cu privitorii de pe margine. Mie n-a avut cine să-mi dea

acest sfat și m-am trezit că am, cu un pușți de șase ani, următorul dialog-fulger :

— Nene, unde are loc Olimpiada de iarnă ?

— Nu știu. Cred că la Sapporo, în Japonia.

— Atunci de ce te grăbești așa, nene, că pînă acolo cred că tot nu te mai oprești.

Desigur, v-aș mai putea face și alte recomandări, dar vreau să ajung cît mai repede, la ultima, și, poate, cea mai importantă și anume : nu dați prea mare importanță celor înșirate mai sus. S-ar putea (îmi dau abia acum seama de lucrul ăsta) ca, în cazul firilor mai slabe, rîndurile mele să arunce asupra schiului cine știe ce umbră. Și nu e cazul. Pe cuvînt că nu e cazul. Dacă nu mă credeți, întrebați-i pe cei ce-l practică.

Trebuie să recunoaștem cu toții : nu întotdeauna e ușor să găsești acel drum de mijloc, care, încă din cele mai vechi timpuri, șerpuiește cu impetuozitate și înțelepciune de-a lungul celor două vaste și minunate domenii, unul pe care-l putem numi MENS SANA iar pe celălalt CORPORE SANO, drum care înseamnă, deopotrivă, și hotarul și întrepătrunderea lor.

Uite, nu mai departe, puștiul meu : bietul băiat, încercînd să meargă pe acest înțelept drum, i se întîmplă uneori să greșească direcția. Ce e drept, mai rar greșește intrînd prea adînc pe teritoriul lui MENS SANA ; ci, dimpotrivă, ignorînd indicatoarele atît de precise și de cunoscute, ca : SPRE LECȚII... SPRE GEOGRAFIE... SPRE FIZICĂ... SPRE TEZE... etc., etc., rătăcește adesea cîte o după-amiază întreagă prin

îmbietorul CORPORE SANO, respectînd cu sfințenie indicatoarele de pe aici : SPRE MINGE... SPRE MIUȚĂ... SPRE MECI... probabil mult mai vizibile.

Iată de ce, din cînd în cînd, încerc să controlez prin care din aceste două domenii și-a purtat pașii în ziua aceea. Și cum să controlez asta decît după vechea și binecuvîntata metodă a ascultatului după carte.

În astfel de momente stăm, eu și băiatul, față în față, ca două mici oști, despărțite de cartea care pare atunci o adevărată cazemată : eu, pe poziția demnă de invidiat a părții interioare ; el, în partea din afară, de unde se vede numai coperta, zid crenelat și atît de greu de străpuns, după cum îmi amintesc din vremea cînd eu însumi eram asediatorul, iar tatăl meu stătea, cum stau eu acum, adăpostit, de cealaltă parte a copertei.

— Începem cu matematica ? întreb eu, dacă ce țin în mînă se întîmplă să fie respectiva carte.

— Începem cu ce vrei, răspunde el cu acea indiferență care din totdeauna i-a derutat pe părinți : nu se știe niciodată dacă îi este indiferent cu ce începe pentru că este egal de bine sau, dimpotrivă, egal de prost pregătit la toate materiile. Îmi dau seama că nu trebuie să intru în jocul micului adversar din fața mea, așa că îmi văd de treburile mele :

— Vrei să-mi spui cum extragi rădăcina pătrată dintr-un număr ?

— Din ce număr ?

Înțeleg că m-a întrebat asta ca să întîrzie propriul răspuns, dar tactica nu îmi este necunoscută, așa că îl servesc prompt cu numărul dorit :

— Să spunem... din 1.326.

Puștiul îmi aruncă mai întîi o privire plină de uimire. Apoi ochii lui se umplu de o adîncă durere. E o privire din care, dacă aș fi mai slab de înger, aș putea

înțelege că sînt gata să comit o mare cruzime, lipsindu-l pe bietul 1.326 de bunătate de rădăcină pătrată. Și, ca să sublinieze asta, puștiul așterne peste întrebarea mea o lungă tăcere îndoliată. Numai că eu, care am trecut prin numeroase asemenea momente, știu să-i interpretez tăcerea așa cum se cuvine ; drept care îl privesc necruțător :

— De ce nu ţi-ai pregătit lecția ? Ce o să faci mîine ?

Apoi, ca să dau greutate cuvintelor, încerc să-l fac să privească în față o sumbră perspectivă :

— Doar nu te gîndești că o să poți trece prin viață fără să cunoști atîta lucuru ! ? (Deși, la drept vorbind, n-aș putea să jur că eu însumi sînt convins de asta : după cîte îmi amintesc, n-am prea fost pus, de-a lungul vieții, în situația de a extrage chiar în fiecare zi cîte o rădăcină pătrată și totuși am fost, în tot acest timp, un om respectat. Numai că băiatul nu trebuie încurajat, spunîndu-i-se asta. Drept care, cu obișnuitul „să mai înveți", trec mai departe.)

— Ce mai aveți mîine ?

— Geometria.

— Și ce ai la geometrie ? încerc eu să intru în amănunte, deși observ că indiscreția mea îi provoacă o vădită nemulțumire.

— Despre cerc.

— Aha ! Foarte bine. Cum afli suprafața cercului ?

După tăcerea lui, înțeleg că treaba cu „pi er pătrat" este pentru el, cel puțin în momentul de față, o taină pe care nu e dispus s-o dezvăluie nimănui. Mai înțeleg că orice insistență ar fi de-a dreptul inutilă, așa că trec mai departe :

— Geografia ai ?

— Am.
— Și care-i lecția ?
— Trebuie să facem harta Europei.
— Și ? Ai desenat-o ?

Nici dacă i-aș fi dat două palme nu s-ar fi arătat atît de ofensat :

— Sigur. Cum era să n-o desenez ?
— Aș putea s-o văd și eu ?

El încuviințează din cap dar nu se mișcă din fața mea, ceea ce nu prevestește nimic bun. Și iar se așterne între noi o liniște ca o prăpastie.

— Ei bine, spun eu într-un tîrziu, mă gîndesc că ți-aș admira, totuși, opera.

Se ridică de pe scaun și, cu mișcări greoaie, de parcă ar căra Europa însăși, aduce harta pe care o desfășoară pe masă, în fața mea.

La prima vedere s-ar zice că bănuielile mele au fost exagerate : conturul vechiului continent pare destul de bine executat, deși peninsulele din sud sînt cam teșite iar cele din nord, prin compensație, cam ștuguiate. Scandinavia, de exemplu, trece, în viziunea lui, peste Polul Nord și se prelungește cu îndrăzneală, dincolo, în cealaltă jumătate a globului. Dar azi, cînd impresionismul are atîți adepți, asta se poate trece cu vederea, din moment ce așa o văzuse pictorul. Numai că, la o examinare mai atentă, încep adevăratele nedumeriri : lanțurile de munți sînt mutate între ele cam la voia întîmplării, iar vîrfurile au devenit unele mai înalte, altele mai mărunte și doar unul sau două, pare-se numai datorită norocului, s-au păstrat așa cum sînt (presupun că înălțimile lor au fost cerute de profesor, altfel nu văd de ce băiatul ar fi luat asupra lui un asemenea risc). Dar fluviile și riurile ? Oh, biete cursuri de apă, scăldînd năucite cu

totul alte cîmpuri și izvorînd din cu totul alte locuri decît cele știute de ele, toate acestea într-un amestec haotic și absolut derutant.

Hotărît lucru, puștiul jucase în ziua aceea rolul unui adevărat cataclism care schimbase structural forma și relieful bătrînei Europe. Dar asta e o joacă față de cataclismul ce-i prevestește glasul meu, în timp ce-i flutură bătrînul Continent prin dreptul nasului :

— Ce-i asta ? !

Puștiul ghicește primejdia ; știind că, în fața păcatului mărturisit, există șansa să mă moi, își înfige privirile în pămînt și spune, spășit :

— M-am grăbit și eu.

— Dar ce treabă aveai ?

— Mă chemaseră băieții la un meci de fotbal.

Și adaugă cu vioiciune : — Patru goluri am marcat !

Știe năzdrăvanul că meritele sportive compensează lipsa celor profesionale și la case mai mari. Dar eu nu trebuie să-l încurajez de mic pe această linie, așa că continui, neabătut :

— Aveți și fizica ?

— Avem, geme el.

— Și ce lecție aveți la fizică ?

Se codește o clipă :

— Un principiu.

— Ce principiu ?

Insistența mea îl supără vizibil, dar pînă una alta n-are încotro !

— Ceva cu un corp cufundat într-un lichid.

— Al cui e principiul ?

Privirile lui se adîncesc din ce în ce în pămînt, de parcă ar vrea să foreze globul și să iasă din nou la

suprafață, la antipod. Vreau să-l smulg din muțenie. Schimb tactica. Atac cu o întrebare-surpriză, pentru care îmi îndulcesc, brusc, și glasul :

— Ascultă-mă, știi cumva ce formație a aliniat echipa Cutare (numesc prima echipă care-mi vine în minte) în anul Cutare, în meciul Cutare ? (și numesc a doua echipă care-mi vine în minte)

— Cum să nu știu ? Și mi-o spune dintr-o suflare.

Profit că s-a prins în joc și merg mai departe.

— Dar ai idee cine și în ce minute au marcat golurile ?

Puștiul e surprins, dar mai mult bucuros de turnura pe care a luat-o discuția. E, ca să zic așa, pe un teren care îi convine. Îmi dă amănuntele cerute, îmi dă și altele suplimentare (fazele mai palpitante, datele personale ale jucătorilor, înălțimea, greutatea, și starea lor civilă) și cînd e în toiul detaliilor, vin cu acea întrebare-șoc, pe care mi-o pregătisem ca un șahist, cu multe mutări înainte :

— Dar Arhimede cînd a marcat primul său gol ?

— Arhimede ? ! Puștiul începe să-și frămînte mintea, cu toată seriozitatea, căutînd, în formațiile de pe toate meridianele, un jucător cu numele acesta.

După o clipă, însă, sesizează încotro îmi îndrept ascuțișul ascuns, ascuns dar virulent, al satirei și lăsînd din nou privirile în jos, reîncepe forarea Pămîntului.

— Ar fi cazul să mai vezi și de pregătirea intelectuală, nu doar de sport. Înțelegi ? Nu poți să-ți ocupi mintea doar cu performanțele campionilor. Și nici să-ți fortifici doar bicepșii, lăsîndu-ți intelectul într-o stare de subdezvoltare. (Îmi place termenul și îl folosesc de cîte ori am prilejul).

Apoi, ca să fac și o mică demonstrație de fantezie (pusă, desigur, și ea, în slujba binelui său) îmi compun o figură visătoare, fixez, cu o privire pierdută, un trecut îndepărtat și declam :

— Ia imaginează-ți ce s-ar fi întîmplat dacă toți marii descoperitori și inventatori din istoria omenirii ar fi luat din acel MENS SANA IN CORPORE SANO numai partea a doua, neglijînd-o cu totul pe prima. Îți dai seama ce urmări ar fi avut asta ?

Desigur, dacă aș fi fost mai atent, aș fi observat că, după părerea lui, o asemenea situație n-ar fi avut urmări prea rele : cel mult, acei oameni iluștri i-ar fi dat astăzi mult mai puțină bătaie de cap cu invențiile și descoperirile lor, altfel extrem de folositoare și bine venite, dar, vai, ar spune el, nu sub formă de lecții.

Numai că puștiul e prea diplomat ca să dea glas unor astfel de gînduri, așa că recurge la drumul, bătătorit dar sigur, al angajamentelor :

— „Mîine nu mă mișc din casă. Stau toată ziua și învăț. Și de acum înainte tot așa. O să vezi".

Poate că altul în locul meu ar fi intrat în panică : o asemenea declarație ar fi putut fi interpretată în sensul că, de azi încolo, băiatul va renega cu desăvîrșire partea cu CORPORE SANO, devenind un tocilar de tip vechi, din cei care stau toată ziua, ba chiar viața întreagă cu nasul în cărți, cu desăvîrșire absenți la tot ce e sport și mișcare. Numai că eu îmi cunosc progenitura. Știu bine că un asemenea pericol e puțin probabil să se întindă pe o durată mai mare de 24 ore. Iată de ce socotesc că e bine să-i repet ideea care se pare, totuși, că a fost cea mai convingătoare :

— Te întrebi ce s-ar fi ales din marile invenții și descoperiri ale omenirii dacă autorii lor s-ar fi pregătit așa cum te-ai pregătit tu, azi ?

— Da. Mă întreb (dacă se întreabă sau nu, n-am de unde să știu, așa că n-am altceva mai bun de făcut decît să-l cred).

Și poate că totul s-ar fi terminat aici. Dar, puțin timp după discuția de mai sus, îmi trece deodată prin minte că situația imaginară expusă puștiului (adică ce s-ar fi întîmplat cu invențiile și descoperirile acelor oameni iluștri dacă ei așa și pe dincolo) este, ea însăși, o bună idee pentru o povestire științifico-fantastică ; adică exact genul de capitol care lipsește cărții pe care vreau s-o scriu. Și atunci de ce să nu profit ? La urma-urmei viața însăși mi-a pus la îndemînă un asemenea subiect și nu ar fi elegant să o refuz.

Iată-mă deci la masa de lucru, încercînd să aștern pe colile de hîrtie, albe și primitoare, povestirea despre care vorbesc.

Sus, cu majuscule frumos desenate, scriu titlul pe care-l consider cel mai potrivit față de caracterul absolut fantezist al povestirii : DACĂ ACEI OAMENI MINUNAȚI (îmi pare că a existat un film cu un titlu care începe cam așa, dar față de împrumuturi similare chiar (și mai grave) semnalate în literatură, nu cred că e cazul să-mi fac procese de conștiință pentru atîta lucru. Mai important este ca, înainte de a mă lăsa condus de condei pe cărările întîmplărilor care urmează, să închid o clipă ochii și, cu adîncă smerenie, să cer în gînd iertare acelor nume ilustre, pentru situațiile nu întotdeauna lăudabile în care-i voi pune. Mă liniștesc însă la gîndul că, în ciuda prestigiului de care au fost și sînt aureolați, au avut la viața lor suficient simț al umorului pentru ca, de

acolo, din eternitate, să zîmbească cu îngăduință și, mai cu seamă, să înțeleagă pe deplin bunele intenții care m-au îndemnat să imaginez povestirea de mai jos.

. . . . . .

„Totul a început într-o clădire cu aer auster, situată într-un cartier liniștit al unui oraș din Franța anului 1772—73.

În atelierul mecanic, improvizat la etaj, trebăluia un individ nu tocmai tînăr, care se ținea însă foarte bine. Aceasta, datorită ținutei sale militărești. Deodată, ușa atelierului se deschise brusc și în încăpere năvăli un tînăr cu o înfățișare tare ciudată : de la picioare pînă la gît era vîrît cu totul într-un soi de combinezon, iar pe cap își înfundase o cască de protecție care-i ascundea cea mai mare parte din obraz. În loc de „bon jour“ sau orice alt gen de salut, se mulțumi să întrebe scurt :

— Cine-i domnul Cougnot ? Îl caut pe domnul Nicolas Cougnot.

Cel interpelat se îndreptă de șale (era aplecat în același timp asupra unor șuruburi și a unei hărți strategice : ca hoby, omul era mecanic iar ca meserie de bază, ofițer) și spuse, ferm :

— Eu sînt. Cu cine am onoarea și ce doriți ?

— Cine sînt ? ! Hm ! ! (De sub cască se auzi cum tînărul scrîșnește din dinții săi sănătoși). Cine sînt ? Mai bine ați întreba cine AR FI TREBUIT să fiu !

Numitul Cougnot îi făcu pe plac : — Mă rog. Cine ar fi trebuit să fiți ?

— Un as. Un as al volanului. Ar fi trebuit să particip la zeci, la sute de curse automobilistice, și să le cîștig pe rînd.

— Și cine vă împiedică ? se interesă bătrînul.

— Cine ? ! Cum, cine ? Chiar dumneavoastră.

Cougnot își privi interlocutorul, printre gene :

— Eu ?

— Ei bine, da ! Nu sînteți dumneavoastră... adică NU TREBUIA să fiți dumneavoastră unul din primii inventatori ai automobilului ? Și, iată, ați neglijat să-l inventați.

Cu puterea de deducție proprie mecanicilor amatori, bătrînul realiză imediat despre ce e vorba. Da, într-un fel, tînărul acesta avea dreptate : neglijase să construiască una din primele trăsuri fără cai. Pe naiba, nu chiar neglijase. Memoria nu-l înșela. Își aducea foarte bine aminte că odată, de mult, pe cînd era elev, chiulise de la școală pentru ca să-și oțelească trupul sărind și alergînd cu cîțiva colegi, într-un îmbietor și tăinuit spațiu verde din marginea orașului. În ziua aceea avea fizica (se preda o lecție despre forța aburilor, ceva care ar fi putut veni în ajutorul constructorilor primelor automobile).

Surprins asupra delictului de chiul, îl liniștise pe Cougnot-tatăl, și își liniști și propria-i conștiință, cu vechiul argument al școlarilor din toate timpurile, și anume că n-o să aibă el ghinionul să se lovească, în viață, tocmai de lecția aceea. Și, iată, acum se lovea de ea. Socoti totuși că nu-i un motiv să se necăjească. În definitiv tînărul acesta era singurul care îi amintea de această unică pată din trecutul său. Deci cazul nu era tipic. Dar asul ratat al volanului păru să-i fi ghicit gîndul :

— Cum ? Credeți că sînt singurul frămîntat de această problemă ? Atunci veniți, vă rog, să vedeți !

Și, mai mult împingîndu-l, îl duse la fereastră. De aici se putea zări o nesfîrșită masă de oameni care începea din fața casei și se pierdea undeva, dincolo de orizont. Erau acolo oameni de toate vîrstele și

neamurile, bărbaţi şi femei care, la apariţia lui, începură să strige, ca la un semn :

— A-u-to-mo-bi-lul ! ! De ce nu ne-aţi inventat automobilul ?

Cougnot nu stătu pe gînduri decît o clipă, căci imediat îşi aminti de vechea metodă folosită de cei care sînt traşi la răspundere pentru o lipsă oarecare. Îşi drese glasul şi strigă, patetic :

— Inutil, oameni buni ! ! Inutil m-aş fi străduit să construiesc primul automobil, dacă alţii nu s-au învrednicit încă să descopere arborele de cauciuc.

Se făcu deodată liniște. Mulțimea părea să fie în derută. Se auziră totuși cîteva glasuri răzleţe :

— Ce legătură are una cu alta ?

— Cum ce legătură, oameni buni ? Dar roţile ? Roţile automobilului nu ar fi trebuit să aibă anvelope de cauciuc ? Ei bine, pînă la inventarea cauciucului fabricat, întrebaţi-i pe marii călători ai omenirii de ce nu pornesc în lungile şi celebrele lor drumuri în care, pe lîngă altele, vor descoperi şi arborele de cauciuc veritabil.

Oamenii pricepură imediat încotro bate Nicolas Cougnot şi, îndemnîndu-se unii pe alţii, porniră, unii pe jos, alţii călări (aţi reţinut că de autoturisme nu putea fi vorba), în căutarea vreunui călător celebru. După oarecari peregrinări avură noroc să găsească nu unul, ci patru la un loc : Columb, Magellan, Americo Vespucci şi Marco Polo. (Ar fi greşit şi de prost gust ca cineva să ridice problema că aceştia patru n-au fost prea contemporani între ei : e vorba de o povestire absolut fantezistă care, deci, îşi poate permite unele nepotriviri).

Locul, firește, era un colţ de plajă, la malul unei mări (dealtfel nu departe de ţărm se vedeau caravelele lor) iar mulțimea, apropiindu-se, observă cu

uimire că celebrii călători, la care se adăugaseră cîţiva dintre mateloţi, băieţi sprinteni, cu dribling derutant și șut puternic cu ambele picioare, alergau după o minge, între două porţi marcate cu colaci de salvare.

— Ce se întîmplă aici ? întrebă mulţimea, contrariată.

Fără să se oprească, Magellan răspunse peste umăr :

— Nu se vede ? Am încins și noi o miuță.

— Cum, de ASTA vă arde ? ! Ehei, de cînd trebuia să porniţi în celebrele voastre călătorii ! Iată, inventatorul automobilului așteaptă să descoperiţi, în cine știe ce regiune necunoscută, arborele de cauciuc.

— A, nu ! Nu putem pleca.

— De ce ? Cine vă oprește ?

Abia atunci Marco Polo opri balonul (tocmai ajunsese la el) și, transpirat, dar cu anume licărire în priviri, se apropie de ei :

— Cine ne oprește ? Prudenţa. Caravelele sînt supraîncărcate și nu știu dacă vor pluti. Pur și simplu, nu știm ce se petrece cu un corp cufundat într-un lichid, cît pierde și cît nu pierde din greutatea sa. Vă daţi seama, oameni buni ? Pînă nu e stabilit acest principiu, nu ne putem încumeta la asemenea drumuri.

Marco Polo spusese toate acestea ca pe apă. Se vedea bine că e o frază pe care și-o ticluise din timp și pe care, probabil, o spusese și în alte împrejurări. O ureche atentă mai putea percepe și o oarecare nuanţă de mulţumire că are la îndemînă această scuză infailibilă. Oamenii, însă, nu renunţară cu una cu două :

— Cine trebuia să descopere acest principiu ?

Marco Polo tăcu îngîndurat. Era limpede că lipsise de la această lecţie, aşa cum Cougnot lipsise de la aceea cu aburii. Dar între timp Columb se apropiase de el şi-i şuflă, discret :

— Arhimede.

— Exact : Arhimede !

Fără să mai stea la tocmeală, mulţimea (între timp, imensului grup i se adăugară şi altele) o porni înapoi, prin spaţiu şi prin timp, spre antica Syracuza. În urma lor se auziră strigătele navigatorilor celebri care, eliberaţi de răspundere, îşi reluară pasionanta lor miuţă.

Drumul pînă la Syracuza era lung. Lipsiţi de trenuri (se pare că şi George Stephenson, sacrificînd orele de studiu şi de experienţe pe altarul sportului, lăsase omenirea fără acel bun care s-ar fi putut numi locomotivă) oamenilor le veni ideea să facă rost barem de biciclete. Cu acest prilej aflară, spre disperarea lor, că nici tînărul Michaud nu fusese mai vrednic. Preferase să-şi dezvolte bicepşii în detrimentul minţii, dăruind istoriei cîteva recorduri dar lipsind-o în schimb de acel simplu şi minunat mijloc de deplasare pe două roţi.

O porniră deci, pe jos. Cînd ajunseră la casa lui Arhimede, îl găsiră pe acesta în baie. Fredona (mai toţi oamenii cîntă cînd sînt în baie) un vechi şlagăr care, cu totul întîmplător, se chema „Evrika".

— Ce faci aici, maestre ?

— Recuperare fizică. Tocmai vin de la antrenament şi, poate ştiţi, după efort baia te reface grozav.

— Dar cu principiul ce faci ?

— Care principiu ?

— Al lui Arhimede. Acela care spune ce se întîmplă cu un corp cufundat într-un lichid.

Celebrul fizician tăcu, încurcat. Era totuși greu de presupus că maestrul chiulise și el, de la propria lui lecție. Pesemne că el gîndea la fel, pentru că o întoarse ca la Syracuza (întoarcerea ca la Ploiești încă nu fusese inventată) :

— A, da. Păi tocmai de aceea stau în apă, ca să-mi descopăr principiul.

— Și de cît timp reflectezi asupra lui ?

Arhimede găsi imediat răspuns și la asta (că, ce e drept, inventiv era) :

— Nu știu. N-am cum să măsor timpul din moment ce încă nu există roata dințată ; aceea care, se știe, stă la baza oricărui ceasornic.

Mulțimea, care între timp se obișnuise cu alergătura, porni în goană spre cel care ar fi trebuit să fie părintele roții dințate, adică spre... adică spre... adică spre...

. . . . . .

Ajuns aici, condeiul rămîne încremenit pe acest „adică spre", așa cum rămîne acul de patefon pe o placă defectă.

Pe naiba ! Cine o fi părintele roții dințate ?

Fie ce o fi, o să-l întreb pe puști, deși, după scena de adineaori, nu prea îmi vine la îndemînă.

Îl întreb cu nepăsare, ca și cum n-ar fi vorba decît de un lapsus de moment. Puștiul mă privește cu o satisfacție pe care nu încearcă să și-o ascundă. Nici el nu spera să-și ia revanșa atît de repede :

— Cine a gîndit prima roată dințată ?

— Arhimede, tăticule. Cum de nu știi ?

Ia te uită ! Tot Arhimede ! Într-adevăr, cum de nu știam ? Ce am făcut la lecția asta ?

Mă întorc cu gîndul înapoi, peste ani. Ah, da !

Exact ! În ziua aceea am plecat mai devreme de la școală ca să mă duc la fotbal. Făcusem asta cu liniștitorul gînd al școlarilor din toate timpurile și anume că n-o să am ghinionul să mă lovesc vreodată, în viață, tocmai de roata dințată.

Puștiul insistă, angelic ca formă și diabolic ca fond :

— Cum de nu știai, tăticule ?

L-am repezit :

— Hai, hai, du-te la lecții și lasă-mă în pace !

Normal : copiii nu trebuie să cunoască absolut toate secretele părinților.

Spiritul de echipă

Printre deprinderile pe care le capeți prin sport, spiritul de echipă este la loc de frunte. Primul semn că ți-ai însușit sus-numitul spirit îl ai cînd simți că te poți bizui, în orice împrejurare, pe sprijinul coechipierilor și, prin compensație, cînd vezi că ei, coechipierii, simt că se pot sprijini, la propriu sau barem la figurat, pe umerii tăi. Din cele de mai sus, s-ar putea crede că e suficient să folosești umerii tăi sau ai altora ca să se cheme că ești pătruns de numitul spirit. Bineînțeles, nu-i chiar așa. Desigur, dacă se urcă unul pe umerii tăi ca să ajungă la tabloul din perete, să spunem că asta tot se mai apropie de tema discutată. Dar dacă unul îți folosește umerii (și încă fără știrea ta) ca să ajungă la o situație avantajoasă, cum ar fi, de exemplu, un post mai înalt în schemă, e discutabil că ăsta ar fi spirit de echipă, deși cel care-l practică ar putea pretinde aceasta.

Dar toate astea sînt generalități și dacă cineva îmi cere un exemplu concret, gîndul meu se îndreaptă, cu admirație, spre Griguță. De fapt îl cheamă altfel, dar e un tip modest care fuge de publicitate și înțeleg să-i respect această trăsătură. Ei bine, spre acest Griguță (dacă am convenit asupra pseudonimului) mă

poartă amintirile vaporoase și călduțe ale anilor de școală, perioadă în care și-a dezvăluit pentru prima dată însușirea de care vorbim.

Iată, revăd pasionantele și interminabilele noastre meciuri de fotbal, încheiate de obicei cu scoruri ca 86—75 sau 93—91, atunci cînd întunericul juca rolul fluierului final. Din toate aceste suave partide nu-mi amintesc să fi lăsat el, măcar o dată, vreunui coechipier, strădania marcării golurilor. În toate partidele el era golgeter absolut al echipei din care se nimerea să facă parte. Golurile marcate de coechipieri le anula pe motive care-i uimeau pînă și pe adversari (că ar fi fost henț, ofsaid, fault sau — pur și simplu — că n-a fost gol). Iar noi admiteam să-l lăsăm, ba chiar îl ajutam, să guste numai el din clipa înălțătoare și explozivă a marcării golului ; și admiteam asta pentru că... ah, da, uitasem să vă spun de ce : mingea era a lui. Se crea astfel un fel de înțelegere mutuală și dinamică : el ne dădea mingea ca să jucăm, iar noi i-o pasam ca să marcheze. Simplu și firesc : toți pentru unul, unul pentru toți. Nu stă asta la baza adevăratului spirit de echipă ?

Cum era și normal, odată însușit acest spirit, am început, noi și el, să-l transplantăm în disciplinele strict școlare. De pildă, cînd, la geografie, desenînd o hartă, se rătăcea prin hățișurile tainice ale vreunui ținut de pe bătrînul nostru glob, noi îl scoteam de acolo cu ajutorul gumei și creionului, ducîndu-l pe drumul cel bun care să-l poarte barem spre nota 7 sau chiar 8 ; iar el, în astfel de împrejurări, își îndrepta spre noi o privire caldă, plină de recunoștință, (întotdeauna se întîmpla să vină fie de la joacă, fie de la plimbare), privire în care se puteau citi cuvintele : „Bravo, băieți ! Ăsta zic și eu spirit de echipă !".

Ceea ce pentru noi, pe vremea aceea, era o răsplată mai mult decît suficientă. Mai cu seamă că, din cînd în cînd, ne spunea : „Hei, băieţi, o să vă ajut şi eu pe voi odată, cînd o să aveţi nevoie".

Pe urmă am crescut. Desigur, faptul că am crescut nu are în el nimic senzaţional. I se poate întîmpla oricui. Dar pe noi, cînd am crescut, viaţa ne-a reunit în chip de colegi de serviciu. După două săptămîni, timp suficient pentru readaptare şi reîncălzire a relaţiilor, într-o zi m-a rugat în treacăt :

— N-ai vrea să-mi termini şi mie lucrarea asta ? Eu am o treabă personală. O să te ajut şi eu pe tine odată, cînd o să ai nevoie.

Apoi bătîndu-mă pe umăr : „— Hei, bătrîne, ai şi uitat de vechiul nostru spirit de echipă ?"

Nu. Nu-l uitasem. Ba, mai mult, aducerile aminte, trezite brusc, m-au emoţionat suficient pentru ca să-i termin imediat lucrarea aceea.

Nu peste mult timp s-a ivit o fază asemănătoare şi a venit iar : — „N-ai vrea să întocmeşti pentru mine darea de seamă ? Hai, nu ezita ! Doar ştii bine că o să te ajut şi eu pe tine odată, cînd o să ai nevoie". Şi pentru că am stat, totuşi, o clipă pe gînduri, a urmat argumentul cu spiritul de echipă, care, şi de data aceasta, s-a dovedit decisiv.

Treptat a cuprins şi pe ceilalţi colegi în acest spirit de echipă, nelăsînd pe nici unul din noi în afara jocului său colectiv. S-ar putea spune că, în afara sarcinilor precise ce le aveam fiecare în cadrul echipei Griguţă căuta să ne păstreze mereu proaspătă acea pornire de sinceră, neprecupeţită şi, mai cu seamă, sportivă pornire de întrajutorare a coechipierului. În acest scop găsea întotdeauna ceva să ne traseze : (Căci, un amănunt : de la rugăminţi trecuse acum la

tonul hotărît al unui antrenor care nu admite compromisuri și tocmeală în pregătire) :

— „Tu fă-mi cutare lucrare, ia tu cuvîntul în locul meu la ședința de analiza muncii, critică-l tu în locul meu pe inginerul șef, că eu, în schimb, îl critic pe portar, dă-mi tu biletul tău de odihnă la mare și ia-l pe al meu de la Olănești, pasează-mi reumatismul tău și ia tu gastrita mea. Pentru astăzi cam atît. Dacă se vor ivi situații noi, vă anunț eu. N-aveți grijă că nu vă uit. Hai, băieți, nu ezitați. O să vă ajut și eu pe voi odată și odată, cînd o să aveți nevoie".

Această dată, pe care ne-o promitea încă din școală, nu știu cum se face că nu venise încă. Dar în vederea sosirii ei continua să se sprijine pe umerii noștri. Și nu numai pe ai noștri. Într-un timp am aflat că făcuse și din nevastă-sa o coechipieră de nădejde. Dar pentru că nu avea întotdeauna la îndemînă o minge sau alt material sportiv, o punea să-i care sifoanele și sacoșele cu diverse încărcături. Și pentru că și tenisul e un joc de echipă (vezi partidele de dublu-mixt) o punea să bată, în locul lui, covoarele, mai cu seamă că bătătorul are pronunțate asemănări cu racheta. Spre lauda lui, n-o lăsa nici în afara rugbiului. E drept că, în locul mingii ovale, o trimitea la cîte o grămadă ordonată la rînd, la bilete sau la produse de larg consum. Iar în vremea asta, el... a, nu ! Nici să nu vă gîndiți că stătea degeaba. În vremea asta, după fiecare acțiune a ei, el îi striga :

— „Bine ! Bravo ! Merge ! Hai că o să te ajut și eu pe tine odată, cînd o să ai nevoie".

Desigur, nici ea nu mai punea mare preț pe aceste promisiuni, dar nici nu le nesocotea complet, știut fiind că și încurajările coechipierului cel mai apropiat atîrnă în balanță cînd e vorba de bunul mers al formației.

În sfîrșit, Griguță al nostru a mers atît de departe cu spiritul de echipă, încît se spune că și l-a manifestat în împrejurări deosebite ; cu mult mai deosebite decît cele descrise pînă acum. Astfel, se povestește despre el că odată, naufragiind el pe o insulă pustie și trăind un timp acolo ca un al doilea Robinson Crusoe, a aplicat și în această împrejurare specială, vechiul său spirit de echipă. Astfel, pe la ora prînzului se deplasa pe plaja acelei insule și aștepta ca valurile mării (dacă n-o fi fost de-a dreptul un ocean) să-i vină în ajutor, aducîndu-i niscaiva lădițe cu provizii, resturi ale altor neștiute naufragii. Iar la felul doi aștepta ca vreun pește zburător, pătruns și acesta de spiritul de echipă, să se arunce de bună voie în tigaia salvată în chip miraculos. Pentru felul trei, pomii fructiferi (ca orice insulă de naufragiați, și aceasta se bucura de o bogată vegetație) urmau să se auto-scuture, eventual sub acțiunea vîntului, care nu era, tocmai el, să stea degeaba ; nu ?

Se părea că într-o zi meniul putea să fie îmbogățit : a trecut pe lîngă el un cerb. Dar ca acesta să devină friptură — sau poate alte specialități — trebuia mai întîi să fie vînat. Dar cine s-o facă ? Timp de o clipă ființa îi fu străbătută de un adînc regret că tocmai acum nu era cu el Alecu, un vechi prieten, vînător și pescar încercat, care, în multe rînduri, l-a ajutat nu doar ochind și pescuind pentru el, ci împrumutîndu-i și cîte un guvid, cînd îi prisosea. Numai că simplul regret, oricît ar fi de adînc, nu e în stare să-ți aducă lîngă tine ființa după care oftezi. Și atunci ce era de făcut ? S-a gîndit să-i arunce cerbului pușca (salvată și ea tot printr-un miracol) că poate cine știe, cerbului i-ar fi venit ideea să se împuște singur. Numai că patrupedul îl privi cu dispreț și se depărtă calm, vrînd să spună că, deși purta coarne,

nu socotea asta un motiv de sinucidere. Dar (era sigur) cauza era alta : cerbul habar n-avea ce este acela spirit de echipă. Aşa că Griguţă a renunţat la diversificarea meniului.

Pe urmă a venit momentul să părăsească insula (căci pe o insulă, cît ar fi ea de pustie şi de ospitalieră nu-i frumos să stai mai mult de zece — douăzeci de ani). S-a pus, deci, problema confecţionării unei plute. Dar cine să-i taie butucii, cine să-i cioplească, cine să-i lege între ei, cine să-i confecţioneze o cîrmă şi cine să-i facă rost de provizii pentru o plutire pe valuri, plutire care nu se ştie cît putea să dureze. Căci plutele nu au un orar precis ; ca dealtfel majoritatea mijloacelor de transport. S-a uitat el de jur-împrejur : nici ţipenie de om ; şi atunci cine ? Pe ai cui umeri să se sprijine ? Avu un moment de mare nostalgie şi se surprinse oftînd : unde erau acum foştii lui colegi de clasă ? Unde erau colegii de serviciu ? Şi, în ultimă instanţă, unde era buna lui soţie, cea pe ai cărei umeri se putea sprijini în probleme de aprovizionare ? Cum l-ar fi descurcat această mare echipă, din împrejurarea mai mult decît precară în care se găsea ! Dar toţi aceştia erau departe. (Proastă idee să nu naufragieze împreună cu ei). Să-şi confecţioneze singur toate cele trebuincioase ? Nici pomeneală ! Dacă fusese toată viaţa credincios spiritului de echipă, de ce să devină individualist tocmai acum ? A respins cu tărie acest gînd nefast şi s-a hotărît să aştepte ca elementele naturii să se constituie într-o formaţie omogenă care, nu se îndoia de asta, avea să-l sprijine pînă la urmă. Şi pentru că, totuşi, îşi dădea seama că trebuie să participe şi el cu ceva, a îmbrăţişat cu o privire caldă frumosul peisaj înconjurător şi a început să strige ca în vremurile de glorie :

— „Hai, mamă Natură, nu mă lăsa ! Hai, că o să te ajut și eu pe tine, odată și odată, cînd o să ai nevoie !“...

. . . . . .

Cu tot regretul, nu pot să vă spun care e sfîrșitul întîmplării. Pentru că, pur și simplu, povestea încă nu s-a terminat : Griguță mai strigă și acum. Dar și natura asta, uită că sîntem fiii ei : cînd ai nevoie de ea, atunci se face că nu aude... „Și atunci cui să-i mai ceri spirit de echipă ?...“

Soțul campioanei

Nu-l mai văzusem de mult. Știam că, între timp, se însurase cu o cunoscută sportivă. Iată de ce, primul lucru pe care l-am întrebat, în timp ce ne îmbrățișam cu avînt, a fost :

— Ei, bătrîne, ce face nevastă-ta, campioana ?

S-a desprins atunci din îmbrățișarea mea, m-a privit îndelung și m-a întrebat : — Și tu ? Cu un ton la fel de sfîșietor ca și cel folosit de Cezar cînd l-a chestionat pe Brutus : — Și tu, fiul meu ?

Tonul ăsta, ca și brusca lui întunecare m-au cam descumpănit. M-am interesat, plin de o sinceră îngrijorare, dacă se întîmplase ceva rău în proaspăta lui căsnicie.

— A, nu, ferească sfîntul. Căsnicia merge bine. Dar, vezi tu, de cînd sînt soțul EI, toți, dar absolut toți, se poartă ca tine. M-au omorît, nu alta.

Și, ca să înțeleg mai bine, și-a desfășurat ciudata lui confesiune :

— În general, sîntem ceea ce se cheamă o pereche fericită. Deși, încă de la început, au fost unele semne care trebuiau să-mi dea de gîndit. De exemplu, am socotit că, ea fiind o cunoscută campioană, e mai nimerit s-o cer în căsătorie într-un cadru sportiv. Oricum, era o găselniță, nu ? M-am gîndit întîi s-o invit la o gală de box și acolo, între reprize, să leg discuția care mă interesa. Dar, în general, la box e o asemenea gălăgie, că poate n-ar fi auzit nimic din cererea mea. Așa că am lăsat-o baltă și am invitat-o la patinaj. Tocmai era iarnă. La patinaj, știi și tu, e și mai romantic, nu ? Dar, cum să-ți explic ? Tocmai cînd să-i pun suprema întrebare, nu știu, fie de emoție, fie că într-ale patinajului sînt cam ageamiu, mi-am pierdut echilibrul și, buf, m-am trezit la picioarele ei. În alte condiții asta ar fi fost o atitudine destul de sentimentală. Numai că eu, în cădere, mi-am mușcat limba, așa că, după ce m-am ridicat (ajutat de ea, desigur) am pronunțat :

— Vlei să fii sosia mea ?

N-a înțeles mare lucru dar, repetînd întrebarea și însoțind-o cu gesturi explicative, pînă la urmă și-a dat seama încotro bat și a spus : „Da".

Din capul locului renumele ei mi-a mîngîiat orgoliul și, de ce n-aș mărturisi-o ? am avut și am încă, de pe urma notorietății soției mele, o serie de mici satisfacții și chiar avantaje : în societate mă bucur de un plus de atenție, de stimă și de simpatie. Vecinii mă salută cu un zîmbet care crește direct proporțional cu succesele EI. La serviciu, șeful, chiar atunci cînd mă cheamă la el ca să mă mustruluiască, mă întreabă mai întîi despre ultimele EI rezultate. Dacă ele îl mulțumesc, uită pînă la urmă de ce m-a chemat (sau cel puțin așa lasă impresia) și îmi urează succes în viitoarele EI întreceri. La Alimentara, la Electro-

tehnice și la Sifoane, sînt servit cu prioritate, iar la chioșcul de ziare mi se dă „Sportul" înaintea tuturor, cu acceptarea bucuroasă a întregului rînd. Dacă sînt recunoscut în autobuz (se mai întîmplă, pentru că de la un timp am și eu mica mea popularitate) mi se oferă imediat loc. Cum vezi, mi se aplică, în cele mai multe cazuri, regim de femeie în perioada pre-natală ; lucru care, la început, mi s-a părut cam ciudat, dar cu care m-am deprins în cele din urmă, căci, se știe, obișnuința este a doua natură. Nu mai spun că, în ochii jucătorilor de Pronosport, contez ca specialist și ca deținător ale tuturor secretelor de culise. Mai sînt și avantajele strict casnice, ca să le spun așa. Ți-am vorbit, de exemplu, despre frecțiile făcute de EA ? O, cînd se întîmplă ca un junghi să mi se cuibărească între coaste, mînuțele EI, în aparență delicate, își dovedesc forța acumulată în sutele de ore de antrenament și, sub acțiunea lor mai mult decît energică, junghiul mă părăsește odată cu puterile personale. Iar eu... oh, eu nu am niciodată prilejul revanșei : EA nu răcește. E și greu : cu sportul ăsta și-a călit organismul într-un mod de-a dreptul scandalos. Are o energie ! ! ! Uite, de dimineață a fost la lucru, după-amiază a avut concurs, iar seara mergem la cinematograf. Sînt sigur : nici pomeneală de bilete. Dar n-am grijă. Mă duc la șeful sălii, vorbesc în numele EI și nu există să nu-mi... de fapt, să NU-I găsească două locuri. Așa se întîmplă întotdeauna.

Am îndrăznit să-mi arăt nedumerirea :

— Și nu e bine ?

— O, ba da, făcu el. Dar stai să vezi și a doua față a medaliei.

Se concentră cîteva clipe, ca înaintea unei sărituri în înălțime și reluă :

— Ți-am spus mai adineauri că, pe unde mă duc, toți mă întreabă mai întîi de EA. Ei bine, mărturisesc că am poleit lucrurile : mă întreabă NUMAI despre EA ! S-ar părea că pe nimeni nu interesează ce fac și cum o duc eu. Atenția tuturor e acaparată numai de EA. Bănuiesc că foarte mulți au uitat și cum mă cheamă, dacă cumva au știut vreodată. Toți nu mă numesc decît ca „Soțul Campioanei". Înțelegi ? Eu nu sînt nimic prin mine. Ce sînt, sînt prin EA. Iar de ziua mea — o, da, de ziua mea onomastică, am primit în dar sticluțe cu parfum. O să spui că parfumul pot să-l folosesc și eu. Mă rog. Dar am primit și alte atenții la care, o să vezi singur, nu mai există dubiu : baticuri, poșete, cercei, mărgele, flori și chiar o rochie. Am înțeles aluzia și i le-am dăruit EI. Dealtfel, nici nu aveam încotro. Și stai că nu e gata. Nu de mult am fost convocat la Comitetul de femei al străzii. De ce crezi ? S-au oferit să-mi dea noțiuni de artă culinară, pentru că, după propria lor expresie : „Lasă, mai gătește și dumneata, ca să aibă EA timp să se antreneze". După cum observi, trecerea mea în umbra EI continuă în mod progresiv. Dar, crede-mă, toate astea sînt egale cu zero în perspectiva unui apropiat eveniment fericit : în curînd vom avea un copil. Nu știu de ce spun VOM, pentru că va fi, mai mult ca sigur, copilul EI. Eu nu voi conta decît formal. Cum se spune, voi face simplă figurație. Va semăna, în chip uimitor, cu maică-sa, chiar dacă va fi leit taică-său. De fapt le dau dreptate de pe acum : una e să semene cu mine, un anonim, și alta e să fie copilul EI. Copilul CAMPIOANEI !

Amicul a tăcut. Tăceam și eu. Nu prea știam ce trebuie să spun. Se pare că pînă la urmă am ales varianta cea mai proastă, adică cea a reproșurilor tîrzii :

— Deh ! Nu e nimeni vinovat de ce pățești. Tu singur ți-ai ales-o.

M-a privit surprins :

— Dar ce pățesc ? Și de ce să n-o fi ales ? Ia te rog ! Măsoară-ți vorbele ! Poate că n-ai înțeles. Am o soție ideală și o căsnicie fericită. Și chiar dacă, din cînd în cînd, se întîmplă ce ți-am povestit, consider că merită. Ce, crezi că e de colea să fii soțul unei campioane ?

Și, avînd grijă să-mi arunce peste umăr un : — Ai vrea tu !, a plecat fără să-mi dea nici „bună seara".

Am meritat-o din plin : știam de mult că în treburi de-astea, dintre soți, nu e bine să te amesteci...

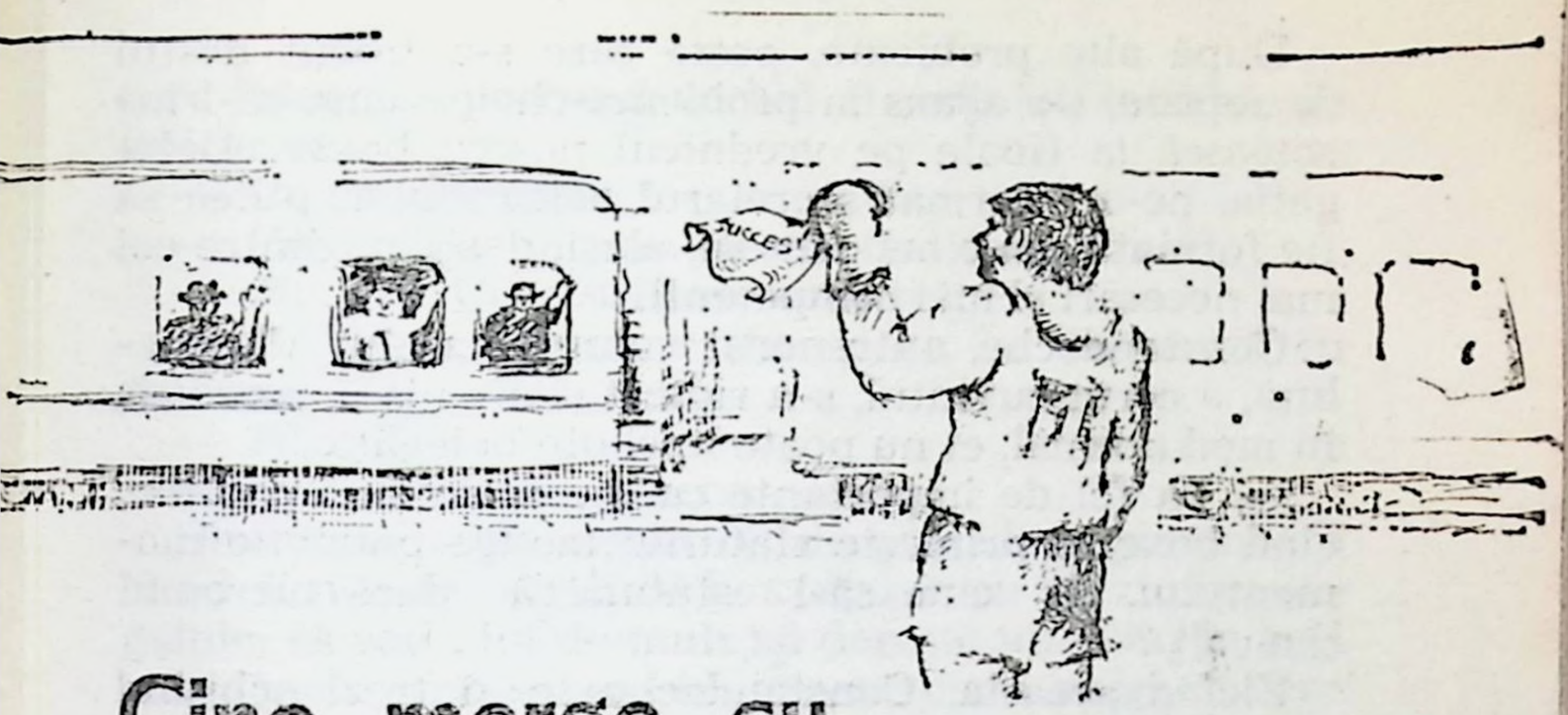

Cine merge cu Vangheluță?

Una din urmările sănătoase ale preocupărilor mele pe linie de educație fizică a fost aceea că m-au cooptat în colectivul sportiv.

Faptul a coincis cu alt eveniment, la fel de fericit : boxerul nostru de la categoria cocoș, Vangheluță, s-a calificat la ultimul campionat, pentru faza finală.

Succesul a necesitat, înainte de orice, convocarea sus-numitului colectiv. Aceasta a și fost prima ședință la care am luat parte. După ce, la punctul unu, timp de o jumătate de oră ne-am felicitat între noi pentru reușita lui Vangheluță, a urmat, la punctul doi, discutarea amănuntelor în legătură cu deplasarea acestuia, în cele mai bune condițiuni, în orașul în care urmau să se desfășoare finalele.

După alte probleme, peste care s-a trecut destul de repede, s-a ajuns la problema-cheie : cine să-l însoţească la finale pe vrednicul nostru boxer. Delegaţia, ne-a informat secretarul colectivului, putea să fie formată din cinci oameni, aleşi, desigur, dintre cei mai necesari şi mai competenţi.

Constandache, antrenorul voluntar al lui Vangheluţă, a cerut cuvîntul, s-a ridicat şi a emis părerea că, în mod normal, el nu poate lipsi din delegaţie.

— La fel de importante ca reprizele sînt pauzele, cînd boxerul primeşte sfaturile tactice potrivite momentului. Şi cine să-l sfătuiască dacă nu omul din colţ ?

Zicînd aceasta, Constandache se şi trezi schiţînd acele mişcări şi fente cu care antrenorii îşi însoţesc indicaţiile date la urechea elevului. Nu a făcut inutil aceste mişcări : includerea antrenorului în delegaţie, fu aprobată în unanimitate. Mai erau încă patru locuri.

Contabilul-şef (care ezitase să facă parte din brigada artistică dar acceptase, nu se ştie de ce, să muncească în colectivul sportiv) ceru şi el cuvîntul şi spuse că, poate, n-ar fi rău să-l includem şi pe el în delegaţie. Cu acest prilej, argumentă el, ar verifica cheltuielile de deplasare, diurna şi toate celelalte. Ce e drept, în cuvîntul lui mai pomeni ceva şi despre nişte damigene pe care îşi ia angajamentul să le umple cu acest prilej în oraşul cu pricina. (Capitală de regiune viticolă). Pasămite, vinul ar fi fost necesar la banchetul ce ar urma unei eventuale victorii a lui Vangheluţă ; iar în caz contrar ne-ar mai alina amărăciunea înfrîngerii. Şi pentru că, chiar fără astfel de argumente, de un contabil şef ai întotdeauna nevoie, ne-am grăbit să-l includem pe listă. Numai Grigoraş,

care întocmea procesul verbal al ședinței, întrebă, de tipicar ce e :

— Cu ce vă trecem ?

— Cu două damigene. Restul e-al colectivului.

— Nu, nu ! Ca justificare sportivă.

— A ! Păi trece-mă... știu și eu ?... Trece-mă cu masajul.

— Aha. Bun.

Și ceru a treia propunere.

Directorul adjunct, un fel de președinte de onoare al micii noastre secții de box, spuse, cu un zîmbet șăgalnic, că soția lui de mult își dorește un voiaj în acel oraș, unde, auzise ea, se găsesc niște cergi, o frumusețe.

Grigoraș, cel cu procesul verbal, ridică și de data asta o obiecție.

— Dar parcă știam că soției dumneavoastră nici nu-i prea place boxul. Ba chiar am auzit că-i face și rău.

— Păi nici n-o să meargă la meci, așa că nu vă faceți probleme, îl liniști directorul adjunct.

— Și atunci cu ce o trecem ?

— Treceți-o... treceți-o cu galeria. Trebuie să-l încurajeze și pe Vangheluță cineva, nu ?

— Cum o să-l încurajeze ? Spuneați că nici n-o să vină la meci.

— Ei, na, se enervă cel întrebat. Credeți că Vangheluță, în toiul luptei, o să mai distingă al cui e glasul Cutare sau glasul Cutare ?

— Mda. Aveți dreptate. Și, întărită de aprobarea noastră, lista căpătă și al treilea nume.

— Păi atunci, cu galeria poate să fie trecut și băiatul meu, că în vacanță tot n-a fost nicăieri, spuse

contabilul șef, cu jumătate de glas, dar destul de tare ca să fie auzit.

— O, da, bineînțeles, acceptarăm noi în cor, ca un preludiu al galeriei.

— În cazul ăsta putem încheia lista ? se informă Grigoraș.

Se așternu o clipă de liniște, întreruptă apoi de glasul directorului-adjunct :

— Cred că ar mai fi cineva.

— Cine ?

— Mocoțeanu.

— Da. Știți... (omul părea să ezite, ca unul care nu-i obișnuit cu intervențiile) m-a rugat... dacă e posibil... el e mare amator de pescuit. Și acolo... cel puțin așa spune el... sînt niște iazuri artificiale în care...

— Dar Mocoțeanu nu e cu sportul. El e cu biletele de băi, observă același Grigoraș, cu vechiul său exces de zel. Numai că, de data asta, în timp ce o formula, își și regreta intervenția. Zece perechi de ochi se îndreptau ca zece perechi de săbii, asupra lui și în toate se putea citi aceeași mustrare mută :

— Ești nebun ? ! Nu te gîndești ? Ca mîine vine iar perioada de concedii.

— Da, sigur, încercă Grigoraș s-o repare. De ce să nu meargă și Mocoțeanu ? În definitiv boxul e și el un sport deschis tuturor. Spuneți-mi numai cu ce îl trecem ?

Și recapitulă, uitîndu-se pe hîrtia din fața lui :

— Cu sfaturile este, cu masajul este, cu galeria este...

După ce ne cufundarăm într-o meditație plină de căutări cineva aruncă, timid :

— Să-l trecem responsabil cu șervetul.

— Cum, cu șervetul ?

— În pauzele dintre reprize, cînd băiatul abia mai respiră, trebuie să-i facă cineva vînt... și dacă se întîmplă să abandoneze, tot prin aruncarea șervetului se face și asta.

— Asta intră în atribuția mea, precizează tăios antrenorul, umflîndu-și pieptul.

Continuarăm să căutăm o atribuție pentru Mocoțeanu.

Contabilul șef (întotdeauna găsește el soluții) spuse că Mocoțeanu ar putea să fie trecut responsabil cu apa.

— Care apă ?

— Cum, care ? Dacă e făcut knock-out, trebuie să fie cineva acolo care să toarne pe el o găleată cu apă ca să-și revină, nu ?

— Mda. Asta merge.

Și responsabilul cu biletele de băi luă loc pe listă, lîngă ceilalți. Apoi Grigoraș ne ceru să facem liniște, reciti procesul verbal, după care observă, oarecum îngrijorat :

— Stați așa. Delegația are depășiri. Trebuia să cuprindă cinci oameni și acum, dacă-l numărăm și pe Vangheluță, are șase.

Și adăugă ca pe o sentință :

— Cineva trebuie tăiat.

Ne uitarăm unii la alții, pe sub sprîncene, ca naufragiații dintr-o barcă de salvare din care unul trebuie sacrificat.

Într-un tîrziu cineva spuse, mai întîi nesigur, apoi cu tărie crescîndă :

— Eu zic să rămînă acasă Vangheluță.

— Boxerul ?

— Boxerul. Ce rost are să meargă ? Numai așa, ca să mănînce bătaie, să-i aruncăm șervetul, sau să fie knock-out, să-l stropim cu apă, într-un cuvînt, să facă deplasarea numai ca să ne facă de rîs ?

Și, tot în unanimitate, Vanghele a fost tăiat de pe listă.

Bine i-au făcut. Ce credea el, că dacă a intrat în finală, i se cuvine orice ?...

Fixul

Cînd m-am lămurit că hipismul (mai bătrînește spus „Cursele de cai") se înscrie în marea familie a disciplinelor sportive, iată-mă, în prima duminică liberă, în tren spre hipodromul ploieștean.

Conform unei vechi tradiții a călătorilor discuția cu omul din fața mea se legă imediat, după canoanele știute :

— Unde mergeți ?... mă întrebă el, după primul canton.

Am ezitat o clipă, fiindcă nu știam ce impresie o să-i facă răspunsul.

— La Ploiești. La curse.

— Atunci mergem împreună ; că și eu, tot acolo...

Omul scoase din buzunar un program al curselor din ziua aceea, îl despături cu grijă, îl examină un timp cu luare aminte, apoi îmi aruncă, într-o doară :

— Data trecută ce aţi făcut ?

— Cum adică ce am făcut ?

— Vreau să spun : aţi dat, aţi luat ? Fiindcă bănuiesc că şi jucaţi... Nu mergeţi doar aşa, să priviţi.

— A, da. Mi se pare... că am luat ceva.

— Cu cine aţi mers ?

— Cred că... exact : am mers singur.

— Nu m-aţi înţeles : cu ce cal aţi mers ! ! ?

Am zîmbit ruşinat :

— Oh... credeţi-mă... nu mai ţin minte... sînt 17 sau 18 ani de atunci.

— A ! Mergeţi rar ?

— Da. Nu sînt pasionat. Tipul păru că se mulţumeşte cu atît, cînd, deodată, se aplecă puţin spre mine şi întrebă cu glas scăzut :

— Azi aveţi vreun pont ?

— Ce să am, mă rog ?

— Un fix ?

— Cum, un fix ?

Omul păru să priceapă deodată că foloseşte un limbaj care pentru mine este ca un cifru secret şi reluă calm :

— Mergeţi la sigur, cu vreun cal ?

— A, nu ! Ştiţi... merg la inspiraţie.

— Şi... mă rog... azi ce inspiraţie aveţi ?

Bănuiam că rîde de mine, dar eram intrat :

— Păi... am ales şi eu din program, cîteva nume care mi-au plăcut : Sac, Melc, Grăbici, Titirez... Nu găsiţi că au haz ?

Tipul se rezemă de banchetă şi mă fixă ca pe o raritate :

— Găsesc că şi dumneavoastră aveţi haz.

— Cum adică ?

Nu se grăbi să-mi răspundă. Apoi renunţă la zîmbetul acela superior şi grăi, cu un fel de blîndeţe :

— Mda. E normal : sînteți novice. Dar nu-i nimic. N-o să vă las așa. Ar fi nedrept să pierdeți... Să fiți, cum se spune, victimă sigură. Veniți, vă rog, mai aproape.

Își întinse programul pe genunchi :

— Să luăm cursa întîi : vedeți cu cine se merge aici ?

Și degetul lui se opri sub un nume pe care se feri să-l pronunțe cu glas tare, cerîndu-mi din ochi discreție, deși în compartiment nu mai erau decît doi bătrîni pe care, dintre toate lucrurile de pe lumea asta, cel mai puțin îi interesau cursele de cai.

M-am contaminat totuși de discreția lui și am întrebat în șoaptă :

— Sigur ?

— Sigur !

— De unde știți ?

Am regretat imediat întrebarea, care îl cam enervă :

— Păi dumneata știi ce pedigrei are ?

— Ce are, mă rog ?

— Pe-di-grei ! Origine, adică. Știi cine e taică-său ? ! Știi cine e maică-sa ? !

— Mărturisesc că nu cunosc ; dar după admirația pe care le-o arătați, bănuiesc că au fost niște cai mari.

— Mari ! Asta e cuvîntul. Taică-său mergea cu 1,24 pe kilometru, iar maică-sa cu 1,23.

— Cred că e un lucru remarcabil, dar — în general — nu sînt de acord cu copiii care profită de pe urma faptelor pozitive ale părinților...

— O fi, dar în hipism e invers. Ca să nu mai vorbesc de Sictirel.

— Poftim ? ! ? !

— Asta-i tot din familie. E frate cu taică-său.

— Cum ar veni, e unchiul lui.

— Cam așa. Ei bine, știai că unchiul său a luat derbiul acum 13 ani ?

— Habar n-aveam. Dealtfel eu nici despre rudele mele nu prea am idee ce fac. Cum să vă spun ? Nu mă prea amestec în viața lor.

— Mă rog. Dar pe rudele dumitale nu pariezi niciodată.

La drept vorbind avea dreptate, așa că n-am mai insistat.

— Acum hai la cursa a doua ! Coborî din nou glasul : Aici mergi cu Fugăreț.

— Ce pedigrei are ? Am întrebat dintr-o suflare, ca să-i arăt că nu-și pierduse vremea de pomană cu mine. Zîmbi îngăduitor :

— A, nu. Aici nu se merge pe ereditate.

— Dar ?

Binevoitorul meu tovarăș de drum își roti din nou prin compartiment privirea sa pătrunzătoare, deși perechea de bătrîni se înfundase într-un somn adînc și nu păreau deloc că simulează.

— Sssst ! Aici se merge pe teoria alternanței. Asta merge o dată bine, o dată prost.

— Aha ! Și... rîndul trecut a mers prost ! ?

— Bravo ! Văd că ai început să prinzi. Acum hai mai departe. La Hamlet te-ai gîndit ?

— Din cînd în cînd, știți... cînd am o supărare îmi recit : „A fi sau a nu fi".

— Termină, dom'le ! ! E vorba de Hamlet din cursa a treia. Fix mare.

— Aha ! Tot... alternanța ?

— Așa ! Aici fixul e de la coana Geta. Ce spui ? E în măsură să știe, sau ba ?

Am făcut un gest care putea să însemne orice, dar asta nu-l supără. Părea să-l și bucure că poate să-mi dea unele amănunte inedite :

— E nevasta lui nea... și-mi spuse la ureche, un nume.

— Și cine-i nea... ?

— Cum, nici pe driveri nu-i cunoști, băieţică ?

N-am observat că, cu cît înaintam spre Ploiești, devenisem din ce în ce mai intimi. Eram preocupat de cu totul altceva : în acel moment sărutam în gînd mînuţa protectoare a coanei Geta, care mă conducea cu eleganţă spre un cîștig sigur, în cursa a treia. Apoi îmi servi pe tavă fixurile pentru cursa a patra, a cincea, a șasea. Cînd se apropie de sfîrșitul reuniunii, avu chef să mă probeze iar :

— În alergarea a șaptea la cine te gîndești ?

De data asta m-am arătat sincer și prompt :

— În cursa a șaptea mă gîndesc la Steluţa.

Avu un moment de ezitare. Mă iscodi o clipă, cu ochii întredeschiși. Părea să mă întrebe : „Știi ceva ce nu știu eu ?“ Pînă la urmă se dădu bătut :

— Care Steluţa ?

— Nevastă-mea.

Nu părea convins.

— Și de ce te gîndești la ea tocmai în cursa a șaptea ?

— Fiindcă mi-a spus să nu stau și la a opta, ca să nu întîrzii la masă, că azi e duminică și...

— Mă rog, mă rog, dar ca să închei bine ziua, în cursa a șaptea joci Gîndac. Fix mare.

— Tot de la coana Geta ?

— Nu ! Asta e pe bază știinţifică : teoria secundelor pe care le mai are rezervă.

Trenul intră în stație și el se pregăti să coboare. Din ușă îmi aminti :

— Băieţică, nu mai pune întrebări și joacă ce-ţi spun eu, că mi-ești simpatic și nu-ţi vreau răul.

I-am promis să fac întocmai ; dar în forfota din fața ghișeelor de pariuri, m-a cuprins deodată o oarecare neliniște : „fixul“ din prima alergare se pierduse în memoria mea printre celelalte nume de cai, de băieți de grajd, de soții ale driverilor, ale driverilor înșiși, ale teoriilor alternanțelor și ale rezervelor, care, toate la un loc, se roteau acum într-o nestăvilită cavalcadă, prin mintea mea neexperimentată. Așa cum se întîmplă de obicei în asemenea situații, cu cît fugeam după numele uitat, cu atît el se depărta de mine, lăsînd în urmă cu multe lungimi biata mea ținere de minte. M-a trezit din zadarnica mea concentrare, glasul omului de la ghișeu :

— Vă rog, dacă nu jucați, lăsați pe alții, că începe cursa și intră cîți mai sînt în spatele dumneavoastră.

Îmboldit de toți, m-am întors — cu un oftat de resemnare — la prima mea inspirație. Și, întinzînd o hîrtie, cu sentimentul că mă despart de ea pentru totdeauna, am suspinat :

— Cinci lei pe Sac.

Și a ieșit Sac. Desigur, nu m-am lăsat influențat de această pură coincidență și la a doua alergare iar am încercat să-mi amintesc fixul dat de binevoitorul din tren. Și din nou fără succes. Și, cu același suspin, a trebuit să pariez pe bietul Melc, cel cu care plecasem în gînd. Și a ieșit Melc. De la cursa a treia m-am străduit din ce în ce mai puțin să-mi amintesc fixurile omului, pe bunul motiv că sărmanele mele inspirații dădeau rezultate mulțumitoare.

La plecare s-a întîmplat să-l întîlnesc din nou. Părea tare abătut. Mi-a spus, ocolindu-mi privirea :

— Te rog să mă ierți... îmi pare rău.

— De ce ? Am cîștigat !

A făcut ochii mari :

— Cum așa ? ! N-ai jucat pe ce ți-am dat eu ?

I-am mărturisit, nu fără oarecare jenă, că-i uitasem indicațiile.

A oftat adînc :

— Mai bine le uitam și eu. E o nenorocire. Nici o bază nu poți să pui în calcule și fixuri. Gîndești una și iese alta. Așa se întîmplă mereu ; dumneata n-ai de unde să știi, că ești novice... Dar dacă vrei un fix pentru duminica viitoare, nu uita să joci pe...

Dumneavoastră l-ați auzit ce a mai spus ? Eu nu, că într-o clipă eram în tren.

Ferpleiștii

Nu ! Nu vă repeziți asupra dicționarelor ca Romeo asupra trupului presupus neînsuflețit al Julietei. Cuvîntul de mai sus, numai aparent ciudat, își trage originea de la termenul de „fair-play". Iar dacă scrim asta fonetic, adică ferplei, ajungem și la „ferpleiști".

În ce privește ferpleiul, cine nu cunoaște această înălțătoare însușire pe care sportul, în primul rînd sportul, o sădește și o cultivă în sufletele practicanților săi ? Cine nu a admirat sau nu a fost el însuși aplaudat pentru spiritul cavaleresc în care a purtat o întrecere, cinstea și eleganța morală cu care s-a măsurat cu adversarul de o secundă, de 90 de minute sau de o viață ? Într-un cuvînt, cine nu s-a simțit, măcar o dată, mîndru că e ferpleist sau — barem — că este înconjurat de ferpleiști. În privința asta eu unul mă pot considera norocos : dintotdeauna m-am întrecut, în diverse împrejurări și competiții, cu indivizi pătrunși pînă la oase de nobilul spirit. Felul ireproșabil în care și-au apărat șansele pledează pentru asta.

Căci, iată, îmi întorc privirile înapoi peste ani și îl revăd, de exemplu, pe Giculeț, colegul meu de bancă din clasele primare. O, cu cîtă duioșie îmi amintesc de întîiul nostru concurs de tir cu praștia. Giculeț a obținut atunci un succes răsunător. E drept că răsunetul a venit mai cu seamă de la zăngănitul țintei, în momentul în care s-a făcut praf, sub acțiunea tirului precis al micului meu adversar. (Am omis să precizez că ținta era geamul de la fereastra clasei a doua). E drept că nici eu, în toiul luptei, n-am pregetat să-i împrumut praștia mea, aceasta avînd o ,,sumă superioară. Desigur că și acum, după atîția ani, mă pot gîndi cu mulțumire și cu mîndrie că împrumutarea materialului sportiv a însemnat și din partea mea o dovadă de ferpleism. Aceasta, însă, a pălit în fața gestului imediat următor, al lui Giculeț. Într-adevăr, după recreație, cînd profesorul a căutat să se informeze a cui a fost acea lovitură de maestru, cu promisiunea că dacă îl află o să-i rupă urechile de neastîmpărat, Giculeț, fără să stea o clipă pe gînduri, m-a indicat pe mine, aducînd și amănuntul cu praștia care tot mie îmi aparținea. Cum se vede, în toată povestea asta lui nu și-a păstrat nici un merit. Mi-a lăsat mie toată gloria, drept care mi-am și încasat premiul care, cum ați reținut, consta în ruperea urechilor. Cum se vede, încă de pe atunci, se trezea ferpleistul din el.

Mai tîrziu, peste ani, viața ne-a adus din nou față în față, în chip de colegi de serviciu. Întîmplarea a făcut să ne găsim amîndoi angajați în aceeași cursă, la capătul căreia ne așteptau premiile : fotoliul I, scaunul II și scăunelul III. De fapt locul I era ocupat. Lupta dintre noi se dădea pentru locurile II și III. Cu acest prilej am constatat că, în toți acești ani, nu-și pierduse vremea de pomană : nu numai că-și păs-

trase dar își și perfecționase ferpleiul. Cum am constatat asta ? Cum se constată de obicei. Alergam umăr la umăr, prietenește, în spiritul regulamentului. La un moment dat însă, a scos un fel de praștie (uneori deprinderile din copilărie dispar mai greu), deci, a scos un fel de praștie (e, cum ați ghicit, o figură de stil) și, în locul arhaicelor pietricele, a pus în ea niște anonime cu care pac, pac, pac, a încercat să-mi strice palmaresul. N-a nimerit. (Unii spun că îi tremura mîna, deși în această privință am îndoielile mele). Cert este că am continuat să ne întrecem, alergînd umăr la umăr, prietenește, în spiritul... etc., etc... (ca în fraza de mai sus). La un moment dat, sub pretext că vrea să-mi repare echipamentul, Giculeț se oprește, îmi scoate un pantof și îmi bate cîteva cuie în talpă. Apoi, declarînd, cu un zîmbet plin de căldură, că e fericit că a avut prilejul să mă ajute dar că — de fapt — nu și-a făcut decît datoria și că, în locul lui, oricare altul ar fi făcut la fel, pornește mai departe, iar eu, după doi pași, abandonez. Dumneata mai poți să alergi dacă îți bate cineva cuie în talpă ? Nici eu. În final el a ocupat Scăunelul III iar eu a trebuit să lupt serios ca să nu retrogradez. Dar nu pot să-i reproșez nimic : a vrut să mă ajute ? A vrut. Nu e vina lui dacă uneori bunele intenții dau rezultate inverse.

Cînd m-am însurat, a socotit că aceea care era gata să formeze cu mine un trainic dublu-mixt, nu se schimbă de la meci la meci. Rămîne parteneră pe viață. De fapt comparația nu era cu totul deplasată. Numai că, în continuare, Giculeț a hotărît (în mod cu totul unilateral) s-o ajute pe viitoarea mea coechipieră să-și cunoască mai temeinic partenerul alături de care pornește în lunga și sinuoasa competiție a vieții. Și, mai ceva ca un microbist specialist în statistici, i-a

spus dintr-o suflare toate performanţele mele reale. Din a doua suflare i-a spus performanţele mele ireale : ce-am făcut la juniori, ce-am făcut la seniori, ce-am făcut la senioare, pe cine am bătut, cine m-a bătut, despre viaţa mea sportivă, despre viaţa mea nesportivă... Cînd l-am întrebat (din pură curiozitate) de ce a făcut asta, mi-a argumentat, simplu dar solid, că a vrut să-i facă pregătirea moral-volitivă şi că dacă eu nu înţeleg asta, se şi supără. Vai de mine ! Cum era să-l las să se supere ? Aşa că l-am îmbrăţişat imediat, cu căldură şi recunoştinţă. Altceva ce să faci cu un ferpleist ?

Şi viaţa şi-a continuat drumul ei, în care era inclusă şi prietenia cu Giculeţ. Într-un rînd eram pe cale să fac o inovaţie, dacă nu chiar o invenţie.

Numai că într-o zi i-am împărtăşit respectiva idee. Aşa, ca de la ferpleist la ferpleist. Şi atunci ce s-a gîndit el ? De ce să nu mă ajute şi de data asta ? De ce să nu mă scutească el pe mine de efort ? Şi, preluîndu-mi ideea ca pe un băţ de ştafetă, a dus-o mai departe şi a trecut cu ea linia de sosire, prezentînd-o ca fiind a lui. El a cules laurii şi a cules şi ce se mai culege. Ce e drept, la un moment dat intenţiona să-mi dea şi mie o bere, dar şi-a amintit la timp că alcoolul, chiar în concentraţie mică, deteriorează reflexele. Oh, cum se gîndeşte el la coechipierii lui !...

Şi anii iar au trecut. Şi într-un tîrziu am murit. (Că vieţile, de obicei, aşa se cam termină). Şi, ca orice mort care a trăit cinstit, m-am trezit la poarta raiului (o să-mi iertaţi această criză de misticism. Vă asigur că e absolut trecătoare ; o să ţină doar cît o să spun ce mai am de spus). Aici, la biroul „Intrări", pe cine credeţi că văd ? Pe bunul meu Giculeţ. Pasămite, şi aici mi-o luase înainte. M-a primit cu căldură, mi-a urat bun sosit şi pe urmă mi-a spus la ureche, ca să

nu audă sfinții că face favoritism : — Nu te băga. Aici în rai nu-i de tine. Aici sufletele stau de pomană, stau tolănite pe vecie la umbră, le vine totul de-a gata, fără cel mai mic efort. Îți dai seama : cu o astfel de viață, cu o asemenea inactivitate, cu vremea îți pierzi de tot condiția fizică. Așa că ți-am aranjat o chestie grozavă. Am intervenit să fii transferat în iad. Acolo e tot timpul mișcare, muncă, adu smoală, fă focul, aleargă după surcele, îndură toată ziua loviturile dracilor, treci de la fierbințeala cea mai mare la frigul cel mai cumplit, călește-te în felul ăsta ca și în multe alte feluri... Ce mai ? Vei fi permanent într-o formă de vîrf. Hai ! Grăbește-te să nu treacă perioada de transferări. Ia-ți bagajele și du-te pînă nu se completează locurile acolo.

L-am îmbrățișat, vădit emoționat de acest ferplei dus pînă dincolo de moarte și acum mă îndrept spre locul în care m-a ajutat să ajung.

. . . . . .

La sfîrșitul acestei scurte povestiri, e posibil ca unii dintre cititori, avizi de morală și de satisfacții finale, să se aștepte ca Giculeț să cadă victimă unui soi de justiție imanentă (— „Ah, ce-am vrea s-o pățească rău de tot unul ca ăsta", veți spune). Ei bine, nu pot să vă dau nici un fel de asigurări în această direcție. Dar nu descurajați : n-ar fi exclus să-l găsesc pe Giculeț căzut în cazanul în care mă ajută să cad eu. Deși am și aici unele îndoieli. Mă tem că dracul, insensibil la această nobilă latură a sufletului de sportiv, să nu dorească un asemenea tip. Și atunci, în rai nu, în iad nu, drum de mijloc nu există, unde se va stabili bietul Giculeț ? Ca să vezi ce greu își găsește loc ferpleistul, pe lumea asta ca și pe cealaltă...

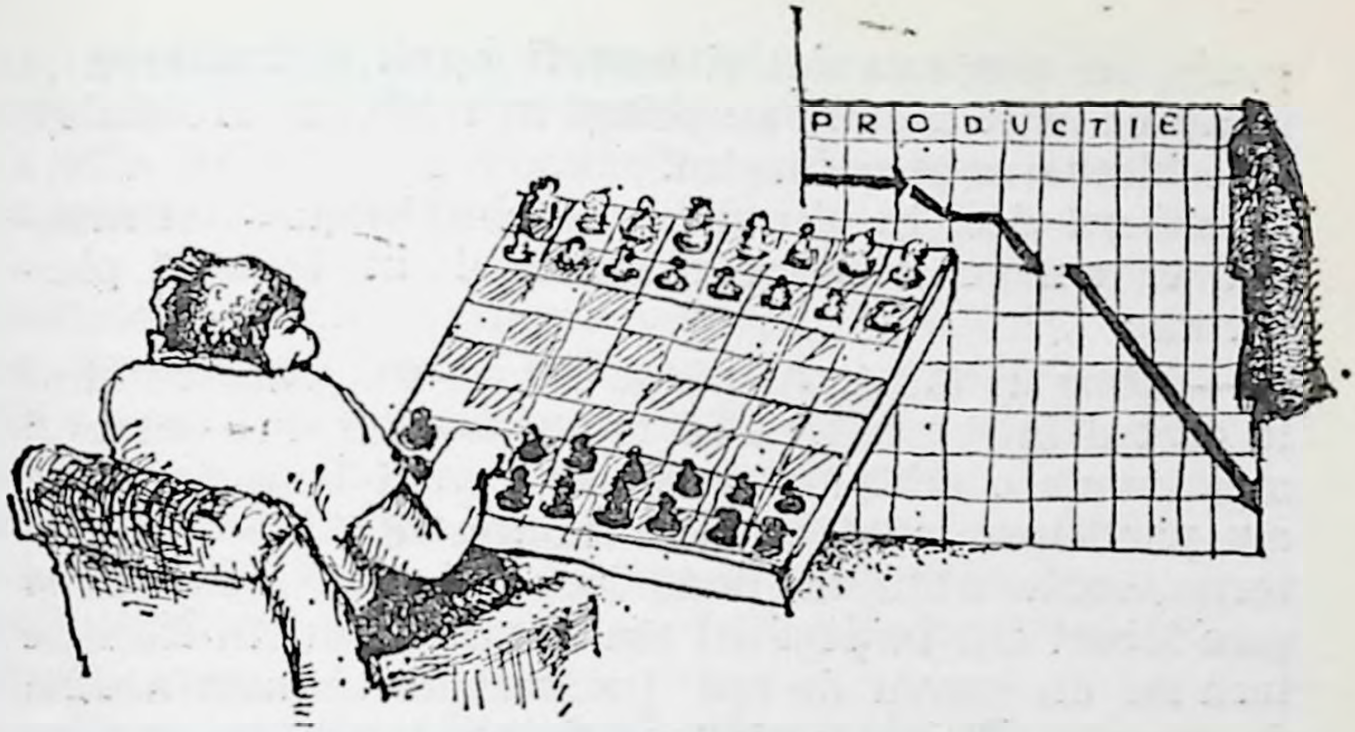

Gambitul lui Mache

Am fost sfătuit să nu rămîn departe nici de șah, acesta fiind sportul minții. Ascultător, n-am pregetat să urmez și sfatul acesta, așa că am dat fuga la Mache. Prietenul meu, Mache. Ca muncă profesională, e ceva pe la serviciul Producție într-o întreprindere. Ca muncă sindicală, responsabil cu șahul în aceeași întreprindere. Țineam minte că are în biblioteca lui niște cărți despre teoria deschiderilor. Vezi bine, obișnuit, de la un timp, să iau lucrurile în serios, aveam de gînd să mă pregătesc temeinic și pentru acest joc. Fiindcă, drept să-ți spun, nu mai știam decît cum se mișcă figurile (și asta cu oarecare aproximație) iar dintre deschideri cunoșteam doar gambitul damei (adică împingerea pionului din fața ei) și gambitul regelui (cu pionul din fața acestuia) după care respectivii pioni ar mai fi făcut,

poate, un pas sau doi și s-ar fi oprit nedumeriți și uluiți ca niște pietoni surprinși în mijlocul drumului, de schimbarea semaforului.

Iată-mă deci în biroul lui Mache, bucuros și mîndru că am venit să-i cer ajutorul în această problemă :

— Bine ai făcut. Ai putea să vii din cînd în cînd la clubul întreprinderii să te antrenezi cu oamenii mei. Avem o echipă puternică. Numai în ultimul an am participat la 14 concursuri, dintre care două internaționale, obținînd două locuri I, trei locuri II și șase locuri III. În prezent sîntem calificați în faza pe țară iar un număr de opt jucători au obținut norma de maeștri. Și iartă-mi lipsa de modestie, eu însumi sînt un bun șahist. Am categoria întîi.

N-am apucat să mă entuziasmez pe cît ar fi meritat pentru aceste succese, pentru că exact în clipa aceea i-a fost anunțată vizita unui reporter de la ziarul local.

— Da, da, să intre.

Apoi către mine : — Ia loc și așteaptă. Termin cu el și mă ocup de tine,

A intrat reporterul : — Bună ziua.

Mache l-a primit cu un zîmbet jovial și cu brațele deschise : — Fiți binevenit. Mă simt onorat. Luați loc, vă rog. O cafea doriți ?

Nu m-a mirat căldura cu care și-a întîmpinat oaspetele, după cum nu m-aș fi mirat nici dacă, furat de entuziasm, i-ar fi oferit florile din vaza de pe birou : probabil că și la șahiști, buna primire a partenerului de întrecere intră în reflex.

După ce i-a oferit musafirului propriul său fotoliu, (era mai comod) Mache s-a interesat cu zîmbetul pe

buze : — Cărui prilej îi datorez plăcerea vizitei dumneavoastră ? (Întrebare normală : știam că încercarea de a afla intenţiile adversarului este prima preocupare a bunului șahist).

— Aș vrea să vă solicit un interviu în legătură cu activitatea secției dumneavoastră. Realizări, succese, lipsuri, greutăți... mă rog, cum se obișnuiește.

Mi se păru că amicul meu se întunecă o clipă ; dar numai o clipă, fiindcă, imediat după aceea, fața i se lumină de un zîmbet larg (lucru de asemenea firesc : a nu-ţi trăda starea de spirit e a doua preocupare a bunului șahist) : — Cum să nu ? Cu plăcere. Vasăzică să începem cu...

— Cu succesele. Sînt mai plăcute. Și tînărul își pregăti carnetul și pixul.

— S-a făcut. Pegătiţi-vă să notați, că începem ! anunță Mache fără să stea pe gînduri (normal și asta ; la prima mutare nici marii șahiști nu se gîndesc prea mult) ; — Dintre succese, la loc de cinste sînt rezultatele obținute de șahiștii noștri. În ultimul an am participat la 14 concursuri, dintre care două internaţionale. Am obținut două locuri I, trei locuri II și șase locuri III. În prezent sîntem calificaţi în faza pe țară, iar un număr de opt jucători au obținut norma de maestru.

Reporterul părea și el sincer impresionat : — Bravo. Vă felicit. Voi nota cu plăcere aceste date. Colegul de la pagina de sport va fi bucuros să le consemneze. Dar acum să vorbim și despre producţie.

— Da, sigur, admise Mache. Să vorbim despre producţie. Pentru că așa facem și noi, la ședinţele de analiza muncii : vorbim ce vorbim despre producţie, apoi mergem imediat la club, în sala de șah. Numai

așa a fost posibil ca, participînd la 14 concursuri, dintre care două internaţionale, să obţinem două locuri I, trei locuri II, șase locuri III, în prezent fiind calificaţi în faza pe ţară, iar un număr de opt jucători să obţină norma de maestru.

Reporterul îl ascultă cu mult calm și multă răbdare, ceea ce demonstra și la el însușiri de șahist : — Da. Sigur. Așa e. Dar... nu vă supărați... poate n-ați auzit. Pentru asta v-am felicitat adineauri. Acum însă, poate o să fiţi de acord să discutăm despre producție. Vă propunem să trecem în revistă realizările.

Nici Mache nu dădea semne că și-ar fi pierdut răbdarea. Trase aer în piept și se pregăti să reînceapă :

— În raport cu alte echipe...

Între timp, însă, interlocutorul devenise ceva mai bănuitor :

— Ce echipă ? Nu cumva vreţi să ajungeţi tot la... ?

— A, nu, îl liniști Mache. Cînd spun „echipă“, mă gîndesc la întreprinderea însăși. Pentru că fiecare colectiv... Cum să vă explic ?... e ca o mare echipă, nu credeţi ?

Tînărul admise, prudent : — Mă rog.

— Deci, în raport cu alte echipe, noi am obţinut două...

— Știu, îi luă vorba reporterul. Două locuri I, trei locuri II...

— A, nu. Două procente în plus la punctajul general. A rezultat, deci, un procentaj total de 86 virgulă 3.

Reporterul părea să nu fi înţeles prea bine dar se interesă :

— Prin ce metode aţi realizat acest procentaj ?

— Simplu : socotind fiecare partidă cîștigată un punct întreg și fiecare remiză o jumătate...

În ciuda răbdării arătate pînă atunci, tînărul reporter fu gata să-și înghită pixul : — Cum ați ajuns iarăși, aici ?

— Nu v-am spus cum ? Participînd la 14 concursuri, dintre care două internaționale, în care am obținut două locuri I... trei locuri II... șase locuri III, în prezent fiind calificați în faza pe țară.

Spunea fraza aceasta din ce în ce mai repede. Parcă ar fi fost în criză de timp. Nici cel din fața sa nu mai juca încet și calm, ca la început :

— Un moment, vă rog ! Să lăsăm succesele. Să trecem la neajunsuri.

Apoi încercă să restrîngă aria subiectului : — Am fost acum pe la remiză, la remiza de materiale.

Mache păru să accepte subiectul, ca pe un sacrificiu de turn : — Așa e. Aveți dreptate.

După care însă întoarse jocul : — De aceea le spun și eu oamenilor mei : nu mergeți la remiză. Mergeți numai la cîștig. Numai astfel am ajuns ca, în 14 concursuri, dintre care două internaționale, să obținem...

Și, ajuns din nou pe terenul care-i convenea, își spuse din nou fraza preferată. Repetă jocul acesta pînă cînd reporterul se ridică, dînd impresia că cedează. Martor tăcut la toată această nouă tactică, mă întrebam dacă ea n-ar putea să poarte numele de gambitul lui Mache, după cel care o inventase.

Cît despre reportajul la nașterea căruia, de asemenea asistasem, nu știu cum a arătat. Mi-a scăpat tocmai numărul în care a apărut. După cîteva zile, cînd m-am dus să-i înapoiez lui Mache cărțile despre teoria deschiderilor, nu l-am mai găsit la Producție.

— Cum așa, Mache ? Ce s-a întîmplat ?

— Directorul.
— Ce-i cu el ?
— Mi-a dat mutarea în plic.

. . . . . .

Se pare că gambitul lui Mache nu duce întotdeauna la cîștig. Așa că sfătuiesc pe șahiștii începători să rămînă la gambitul regelui sau cel mult al damei.

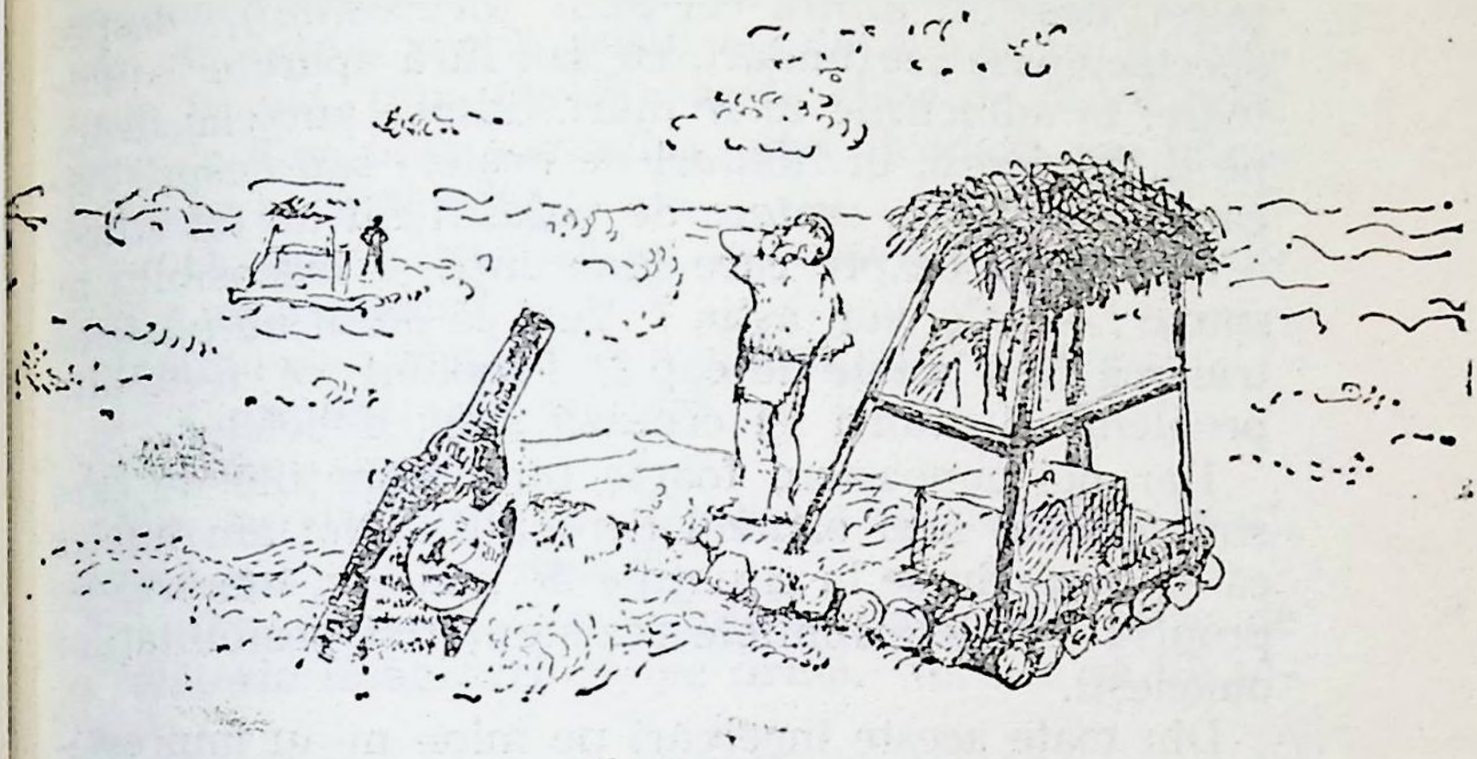

Cîte ceva despre navigația solitară

Acum cîteva zile mi-am imaginat că traversez un ocean. Singur, singurel, într-o barcă. A, nu ! Nu e nimic extraordinar în asta. Față de ce își imaginează cîte unii în momentele lor de reverie, treaba asta cu traversarea solitară a unui ocean e, credeți-mă, o nimica toată. Și, de fapt, era normal ca, din toate închipuirile care-mi stăteau la dispoziție, s-o aleg tocmai pe asta. Ați observat și dumneavoastră că, din cînd în cînd, aflăm știri despre faptele unor semeni de ai noștri, oameni, ce e drept, cu totul deosebiți care, renunțînd temporar la binefacerile civilizației în general și ale propriilor cămine în special, se supun de bună voie unor încercări dintre cele mai incomode. Se vorbește despre periculoase escaladări de munți

(aleși, desigur, dintre cei mai inaccesibili), despre spectaculoase scufundări, cu sau fără aparate ajutătoare, în adîncurile unor mări, despre autoclaustrări, pe timp record, în funduri de peșteri sau despre riscante coborîri în cratere de vulcani nu de tot stinși.

Sînt fapte despre care ignoranții și insensibilii ar spune : — „Ce vor ăștia ? Vezi că omul nu poate să trăiască fără bătaie de cap ? Probabil că n-au alte probleme și atunci își creează singuri belele".

Dar noi cunoaștem foarte bine intențiile de care sînt animați acei oameni deosebiți. Noi am înțeles că ei, punîndu-se în situațiile de mai sus, încearcă pe propria lor piele limitele rezistenței și posibilităților omenești.

Din toate aceste încercări pe mine m-au impresionat dintotdeauna, în mod special, acele traversări solitare ale mărilor și oceanelor. Mai cu seamă că, de obicei, ele sînt făcute în condiții îngreunate în mod deliberat. Acești temerari își aleg dinadins ambarcații precare, cu un sporit grad de periculozitate, renunțînd și la proviziile de hrană și de apă potabilă, în speranța că le vor smulge mărilor (și dacă nu vor reuși, cu atît mai bine, par să spună ei : oamenii vor afla, cu această ocazie, cît timp pot trăi fără mîncare și fără apă). Într-un cuvînt, ei par să-și ia toate măsurile care să le asigure de-a lungul a sute și mii de noduri (măsură marină) cît mai multe probleme și necazuri.

Ei bine, cum să nu rămîi mut de uimire și admirație în fața acestor super-performanțe și cum să nu gîndești (că de fapt aici am vrut să ajung) că ele pot fi — pe drept — socotite o complexă și supremă formă a sportului ? Cine ar putea să nege că doar o desăvîrșită pregătire fizică poate duce la rezistența, calmul și curajul cerut în asemenea împrejurări ? De

aici și pînă la întrebarea dacă am ajuns și eu la un asemenea stadiu de pregătire, nu mai era decît un pas. Și, într-o seară, pasul acesta a fost făcut. Stăteam în pat, într-una din acele clipe de dulce relaxare de dinaintea somnului, cînd, deodată, am întrebat-o pe nevastă-mea :

— Dragă, tu crezi că eu aș reuși o traversare solitară a unui ocean ?

Înainte de a răspunde, a căutat să precizeze :

— Cum vine asta, solitară ?

— Adică singur !

M-a privit pieziș : — De ce nu l-ai lua și pe băiat, să mai iasă și el din casă ?

— Dragă, poate că n-ai înțeles. Întîi, că e vorba de o călătorie imaginară și, pe urmă, totul e să fie solitară.

— Hm. Grozav mai ești. Cauți întotdeauna pretexte ca să pleci singur de acasă. (Extraordinar cum, chiar pe jumătate adormită, nevastă-mea reușește să extragă esențialul din orice problemă !).

I-am explicat, cu multă răbdare, despre ce este vorba și, pînă la urmă, probabil pentru ca nici o ieșire să nu se facă fără aprobarea ei, mi-a spus că da, crede și ea că da, imaginarea unei astfel de călătorii ar fi interesantă. Avînd și consimțămîntul acestui for (ea fiind un fel de minister al turismului pe plan familial) nu-mi rămînea decît să ridic pînzele imaginației, să închid ochii și să-mi încep năstrușnica aventură.

. . . . . .

M-am închipuit mai întîi în micul și pitorescul port (niciodată nu-i strică unui port să fie pitoresc) de unde aveam să pornesc. La debarcader, lume multă : rude, prieteni și simpli curioși. (E ciudat cît de re-

pede află oamenii că ești gata de drum, și cît de mulți se adună în jurul tău, unii chiar cu intenția de a te ajuta să pleci). Oricum, cu una, cu alta, omul are un talent înnăscut de a-i conduce pe călători. Printre altele, știe să se înarmeze cu tot felul de mici, emoționante și bine alese atenții cu care reușește să-l împovăreze pe cel în cauză, mai cu seamă atunci cînd visul acestuia este să călătorească cu cît mai puțin bagaj. În mai puțin de cinci minute am colectat : două salamuri de Sibiu („unul pentru tine, altul poate-l dai"), patru buchete de flori, opt pachete de ciocolată, șase sticle cu răcoritoare și trei cu cafea, o duzină și jumătate de pixuri („ca să nu poți spune că n-ai avut cu ce să ne scrii"), o cheie pentru deschis cutii de conserve („sînt sigur că tu nu ți-ai luat-o pe a ta", ceea ce nici măcar nu era adevărat, dar asta n-avea importanță), trei dicționare diferite („cine știe pe cine întîlnești în drum"), una cravată („nu se știe unde vei fi invitat") și doi cozonaci de casă („e bine să fie acolo").

Am încercat să le spun că acesta nu e un voiaj de plăcere, că ce mă pregătesc să întreprind nu e turism și dacă unele obiecte, cum ar fi pixurile, hai să spunem că merg, dar pe cele alimentare cum să le primesc ? Doar hotărîsem ca singura sursă de procurare a hranei să fie oceanul. Atît ! Nu era acesta însuși obiectivul meu ? Și atunci ?

Dar cei care-l conduc pe călător au un spirit practic dezvoltat. În orice caz mai dezvoltat decît al călătorului însuși :

— Nu-i nimic. Ce nu consumi tu, poți valorifica sub formă de atenții. Crede-ne, oricînd, chiar și în traversarea solitară a unui ocean, găsești cui să oferi un mic cadou, pentru un serviciu oarecare.

Asta nu m-a convins. Am ascuns atenţiile undeva, în fundul ambarcaţiei şi am pornit.

Încă de la început am deschis caietul de impresii şi constatări (obligatoriu pentru caracterul ştiinţific al unei astfel de călătorii) şi cum am pornit, am început să-mi notez observaţiile. Prima a fost în legătură cu senzaţia de linişte care-l cuprinde pe navigatorul solitar. Cum era şi normal, dispăruseră deodată, lăsate fiind la debarcader, toată agitaţia vieţii cotidiene ca şi toate efectele sonore ale mediului mai mult sau mai puţin înconjurător. Toate cauzele directe sau indirecte ale asteniilor erau înlocuite acum de freamătul ritmic, uniform, poate prea monoton, dar — oh ! — atît de odihnitor, al valurilor !

Era o senzaţie nouă şi atît de dulce, care merita cu prisosinţă să fie consemnată.

În ziua a doua şi a treia am notat acelaşi lucru. În a treia şi a patra, la fel. Şi, deodată, în ziua a cincea, am simţit, în mod cu totul neaşteptat, că această senzaţie de odihnă a devenit obositoare.

M-am repezit la jurnalul de bord şi cu unul din cele optsprezece pixuri am notat repede această descoperire. Am căutat ca, printr-o analiză lucidă, să-i găsesc cauzele. N-am reuşit. Totul era încă învăluit în mister. N-am realizat decît că îmi lipsea ceva, dar eram încă departe de a şti ce anume.

În ziua a şasea oceanul şi-a cam zburlit faţa, dar nici furtuna care a început, nici înseninarea care i-a urmat, nici întîlnirea cu o balenă, nici un mic colectiv de rechini care mi-a tăiat drumul, nici cîteva răsărituri şi tot atîtea apusuri de soare, spectaculoase dealtfel şi nici cîţiva peşti zburători care au aterizat de bună voie în mica mea ambarcaţie, dorind, parcă, să-mi înviorez traiul şi să-mi alunge plictisul, nimic,

nimic din toate astea nu era acel CEVA după care tînjeam și pe care (asta mă supăra cel mai mult) nu-l puteam defini.

Pînă cînd, deodată, a apărut celălalt. La început a fost un mic punct la orizont. Apropiindu-se, s-a dovedit a fi o altă ambarcație cu un alt navigator solitar. Traversa și el oceanul în aceeași direcție, îndreptîndu-se, după toate aparențele, spre același punct, fiind mînat, în singuratica lui călătorie, de aceleași scopuri. Și atunci am realizat pe loc că ASTA îmi lipsea ! Îmi lipsea CELĂLALT. Pînă în acel moment, lupta cu valurile, cu distanțele, cu furtunile și cu dihăniile oceanului, n-avea gust, n-avea sare și nici piper ; într-un cuvînt toată această călătorie n-avea sens. Era PREA solitară. Îmi lipsea CELĂLALT. Îmi lipseau neliniștea și stimulentul, grija și ambiția, necazurile și bucuriile pe care nu ți le poate da decît prezența celui care, încă de la primii Homo Sapiens (probabil), e știut sub numele de CELCARETREBUIEÎNTRECUT. Acum, în sfîrșit, apăruse. Apăruse cel față de care trebuia să ajung mai repede și mai departe și cu care nu, de o mie de ori nu, nu trebuia să împart succesul traversării.

La timp apăruse ! Pentru că, dacă pregătirea fizică îmi ajuta să lupt cu oboseala, pregătirea moral-volitivă mă ajuta în lupta cu foamea, cu setea și, eventual, cu plictiseala, în schimb o altă pregătire, de milenii și milenii făcută de unii semeni (și pe care mă tem că mi-o desăvîrșisem eu singur) mă împiedica să întreprind și să duc la bun sfîrșit ceva, dacă nu exista CELĂLALT : concurentul, adversarul real sau inventat, care trebuie lăsat în urmă și — în orice caz — împiedicat să-și atingă obiectivul. Și asta, folosind, ca și în dragoste, ca și în război, și, vai, ca și în viață, orice mijloace, căci orice mijloace sînt permise.

La toate cele de mai sus mă gîndeam țopăind de bucuria acestei întîlniri și a perspectivelor ce le deschidea.

M-am bucurat eu ce m-am bucurat, după care am trecut la treabă. Mai întîi am măsurat cu aparatura ce o aveam la bord (nu mă puteam bizui pe aprecieri făcute „din ochi") și am constatat că tipul mi-o luase înainte cu o lungime de barcă. Dacă ar fi existat și un al treilea navigator pe acolo (și noroc că nu exista) poate mi-ar fi spus că, față de imensitatea unui ocean, o lungime de barcă e nimic. Sau mi-ar fi spus că CELĂLALT mi-o luase înainte fiindcă avea, poate, studii marinărești superioare alor mele. Oricum, mi-ar fi spus-o degeaba. Eu unul știam : CELĂLALT (așa o să-i rămînă numele) mi-o luase înainte, lucru care se cerea remediat cît mai repede ! Dar cum ? Desigur, puteam să încerc asta prin forțe proprii : așezarea mai judicioasă a pînzelor, cîrmirea bărcii spre curenți favorabili, etc. etc. Dar, trebuie să recunoașteți metoda se excludea de la sine, ca prea complicată. Mult mai simplu era să fac uz de relații. (La ideea aceasta m-a dus o veche practică). Mi-am scormonit mintea ca să aflu cam cine e cu mișcarea vînturilor pe mări și oceane. Mi-am amintit că acesta e sectorul lui Eol, personaj foarte important din mitologia greacă. O să spuneți că azi, invocarea unei zeități e un lucru oarecum anacronic, dar nu ne-am înțeles mai sus, că, în lupta care începea, era firesc să folosesc orice mijloace ? Ei bine, i-am dat de înțeles, într-un limbaj ca în Odiseea, că în cinstea sa gata sînt să sacrific bunătățile ce în barcă le aveam. (Iată că sosise vremea să se adeverească ce-mi spuseseră cei ce dăruitu-mi-le-au), iar în schimb nu-i cer decît vînt prielnic mie (și potrivnic CELUILALT) să dezlănțuie. Se pare însă că Eol nu era prea receptiv la

d-astea sau poate că eu nu știusem să-i ofer acele mici atenții, cu destulă eleganță și abilitate (asta-i strică pe zei : sînt cam circumspecți). Așa că ne-a trimis și mie și aceluia un vînt de aceeași tărie, ceea ce a menținut neschimbate pozițiile și echilibrul de forțe.

M-am gîndit atunci să mă ajut cu Poseidon, zeul mărilor. (Cum vedeți, am vrut să lucrez numai cu mărimi). Dar cum să-l conving ca, pe unde navigam eu, marea să fie liniștită, iar alături, la distanță de două noduri, pe unde mergea CELĂLALT, să iște o furtună care să-l abată din drum ? Aș fi umblat eu cu niscaiva șopîrle, dar de unde ? Pe acolo erau doar rechini. Și în ăștia nu poți să ai pic de încredere : mușcă prea fățiș, fără subtilități.

Ah, dacă s-ar fi aflat pe acolo niscaiva sirene. Sirene din cele care au încercat să-i ademenească pe Ulisse și oamenii lui. Planul ar fi fost simplu, ca toate lucrurile de geniu de pe lumea asta : sirenele i-ar fi aținut calea, i-ar fi cîntat o melodie la fel de ademenitoare ca ale precursoarelor lor (poate doar repertoriul să fie mai modern, cum ar fi, de exemplu, ceva din „Bony M"), adversarul meu, fără doar și poate, s-ar fi lăsat sedus și atunci eu aș fi informat imediat forurile în drept (pe Neptun, cum desigur ați înțeles) despre încălcarea moralei de navigație de către necunoscutul meu concurent ; și fără doar și poate, timpul pierdut cu ancheta și cu alte treburi care intervin în asemenea cazuri mi-ar fi asigurat un avans suficient, chiar dacă, pînă la urmă, individul ar fi dovedit că e absolut nevinovat.

La toate astea și încă la alte eventuale găselnițe mă gîndeam cînd, din senin, natura (oh, tot natura, draga de ea) mi-a dat cea mai bună idee, iscînd o

furtună. Ei bine, se știe că pe marea dezlănțuită, care, oricum, nu a răspuns niciodată de faptele ei se pot întîmpla o mulțime de accidente. Cum ar fi, de exemplu, o mică avarie : un catarg îndoit, o pupă turtită, o ușoară spărtură la prora sau, mă rog, ce dă dumnezeu. Nu, nu ! Pe cuvîntul meu de navigator solitar și temerar, nu mă ducea mintea la ceva mai rău decît la o mică, o foarte mică avarie de care oricînd să fie făcute răspunzătoare elementele naturii și care să-l țină în loc o zi, două, trei, cît ar fi durat reparația.

Dar natura trebuie și ea ajutată, nu ? Drept care mi-am îndreptat ambarcația spre a lui, m-am îndemnat cu vechiul strigăt marinăresc : „Cu toată viteza, înainte !", urmărind ca, printr-un impact solid să-i provoc avaria mult visată. Și atunci... Oooo ! ! Atunci am observat că adversarul meu se pregătea să facă și el cu mine același lucru ! Vedeam și înțelegeam foarte bine : faza în care nu doream decît să ne întrecem, trecuse de mult. Acum se ajunsese la faza superioară de CARE PE CARE. Această veche lege își consuma aici una din dramele ei în adaptare marină, nediluată însă cu nimic de imensitatea apei din jur.

Ciocnirea a fost năprasnică, pe măsura îndîrjirii noastre. Poate că zgomotul ei, purtat de vînt, de ecou și de pescărușii înspăimîntați de cele auzite, să fi ajuns departe, peste meridiane și paralele, pînă la navele ce pluteau pe mările lumii. Poate că mai tîrziu, cine știe unde și cine știe cînd, viitoare generații de mateloți vor povesti, înfiorîndu-i pe alții despre această sumbră întîmplare devenită, cu vremea, legendă : legendă din care cei ce-o vor asculta vor înțelege totul sau nu vor înțelege nimic.

Pînă una-alta însă (ca să ne întoarcem la întîmplarea propriu-zisă, neînflorită de adausurile povestito-

rilor ce vor veni) fiecare din noi, adică și eu și adversarul meu, ne felicitam în gînd, considerîndu-l pe celălalt învins. Din cînd în cînd, în momentele cînd bucuria ne umplea prea tare sufletele, dînd pe dinafară, scoteam și cîte un strigăt de victorie. Ați reținut că făceam asta AMÎNDOI. Pentru că (și asta, la drept vorbind, poate fi considerată poanta întregii povestiri) din cauza ciocnirii, ambele ambarcații au început să ia apă.

Cînd am reușit să măsurăm dezastrul, am încercat să ne ajutăm, să ne salvăm într-un fel, unul pe altul, cu vechea solidaritate a marinarilor aflați în fața greului. Era prea tîrziu, însă. Și spărturile erau prea cu hotărîre făcute : ne scufundam amîndoi, în ritm egal, ca într-un profund proces de egalitate și frăție.

În scurtă vreme ne-am trezit amîndoi pe fundul oceanului, ținîndu-ne strîns unul de altul, într-o ultimă și absolut inutilă încercare de salvare. Desigur că unii, cărora le plac figurile de stil, ar putea spune că, dacă nu reușise să ne unească navigația, ne unise, acum, pe deplin, naufragiul. Astea n-ar fi însă decît simple speculații. Ce e drept, dinspre partea noastră, nu mai aveam pentru ce să ne socotim adversari. Drept care am cotrobăit prin obiectele căpătate la plecare și, pînă să nu ia prea multă apă, am scos la iveală aparatul de fotografiat. (Vă amintiți, cred, că, printre altele, căpătasem și așa ceva).

Am aranjat aparatul (avea declanșare automată), ne-am așezat frumos, ținîndu-ne de după umeri (poziție cam banală dar foarte grăitoare de data asta) și am făcut o poză.

După sistemul clasic, întîlnit mai ales în romane, am pus-o într-o sticlă și am încredințat-o mării. Cine știe, poate o vor găsi vreodată alți navigatori și, pri-

vind-o, vor trage concluziile cele mai nimerite în legătură cu navigaţia solitară.

. . . . . .

S-ar putea ca sfîrşitul să vi se pară cam prea incredibil, chiar pentru o călătorie imaginară.

Dacă e aşa, propuneţi alt final.

Eu unul aştept sugestiile dumneavoastră.

Scurta mea trecere prin gazetăria sportivă

Ca multe din pasiunile ce înfrumusețează viața omului, ca știința, ca muzica sau, pur și simplu, ca dragostea, sportul seamănă și el cu un tobogan : o dată lansat pe panta lui îmbietoare, e greu să te mai oprești sau, și mai greu, să dai înapoi. Și, de cele mai multe ori, nici nu vrei asta. Te lași lunecînd cu din ce în ce mai mare viteză și voluptate spre lumea lui minunată, fără să știi și fără să te întrebi ce te așteaptă la capătul drumului : satisfacția, gloria sau astenia.

Din aceste trei variante eu m-am trezit la a patra : gazetăria sportivă.

Aflîndu-se cît de armonios reușesc să îmbin, de la un timp, activitatea literară cu cea fizică, mi s-a propus să-mi încerc puterile și norocul în acest domeniu

unde, așa cum mi s-a spus, „Vei avea mai mulți cititori decît în oricare altă ramură a literaturii".

Eram conștient de asta și mi-am așteptat debutul cu emoție și nerăbdare.

Pentru început mi s-a încredințat cronica meciului de fotbal dintre F.C. Ventilul și A.S. Capacul. Echipele, desigur, erau puțin cam prea obscure față de visele mele, dar m-am consolat spunîndu-mi că, în definitiv, fiecare începe de undeva. Am căutat să mă achit de sarcină cu conștiință și talent. Se pare că reușisem căci, două zile după apariția cronicii (de fapt o simplă știre, așa cum probitatea profesională mă obligă să recunosc) s-au și făcut simțite ecourile ei, în persoana unor scrisori venite la redacție. Le reproduc în ordinea sosirii lor.

Iat-o pe prima :

„Stimate tovarășe Cronicar".

(Formula folosită și, mai cu seamă, acel „stimate", au avut asupra sufletului meu de gazetar începător, efectul unui foc mocnit asupra unei castane puse la copt. Plin de o dulce căldură lăuntrică, am continuat lectura binefăcătoarei scrisori) :

„Vreau să-mi exprim pe această cale admirația mea pentru scurta, dar atît de cuprinzătoarea dvs. cronică a meciului dintre F.C. Ventilul și A.S. Capacul, încheiat, așa cum se știe, cu scorul de 3—0 în favoarea lui F.C. Ventilul. Am rezerve doar asupra calificativului de „mulțumitor" dat de dvs, arbitrajului pentru care, de fapt, poate că ar fi trebuit să folosiți calificativul de „excelent". Aceasta, pentru că a fost fără greșeală. N-a trecut cu vederea nici acele vociferări la care s-au dedat unii dintre jucătorii de la Capacul. Îndrăznesc să vă sugerez ca într-un viitor

articol să faceți cuvenita rectificare, bine meritată de acest adevărat cavaler al fluierului. Încolo, repet, cronica a fost desăvîrșită, fapt pentru care vă rog să primiți felicitările mele ca și întreaga mea considerațiune.

N. Pompilică,
antrenor al echipei F.C. Ventilul".

Plin de bunăvoință mi-am notat sugestia în agenda mea personală, iar pasajul cu felicitările m-am grăbit să-l arăt redactorului-șef. (E bine ca realizările să fie cunoscute de superiori). M-am întors în birou la timp ca să găsesc o a doua scrisoare :

„Tov. Cronicar !"

(Faptul că, de data asta, lipsea acel „Stimate" nu-mi prevestea nimic rău ; greșeală pe care n-o pot pune decît pe seama lipsei mele de experiență.)

„Vreau să-mi arăt pe această cale întreaga mea dezaprobare față de scurta dar ciudata dvs. cronică a meciului dintre A.S. Capacul și F.C. Ventilul, meci încheiat cu nedreapta înfrîngere a primei formații. În mod deosebit resping ca neîntemeiat acel calificativ de „mulțumitor" dat arbitrajului. Cînd afirm aceasta mă gîndesc, de exemplu, la faza din minutul 85 cînd, la scorul de 0—3, jucătorul nostru, Fane II, a fost penalizat cu lovitură indirectă, pentru vociferări. Dar ce nu știți dvs. este faptul că Fane II era răgușit în proporție de 75%, din cauza unor șprițuri la gheață consumate în ajun (mărturie stă sticla de Sirocol, din care însă abia dacă apucase să ia un gît sau două și pe care v-o țin la dispoziție). Și atunci, vă întreb, ce vociferări putea comite băiatul, cînd eu, stînd lîngă el, în cabină, abia dacă-l auzeam ce spune. Și totuși,

pentru această vină imaginară, el a fost oprit din acțiune, deși era la numai 60 de metri de poarta adversă. În felul acesta, cine știe, poate că arbitrajul numit de dvs. „mulțumitor" ne-a oprit din drumul spre egalare.

Pentru cele de mai sus vă sugerez ca, într-un viitor articol, să schimbați calificativul de „mulțumitor", în „execrabil", pornind, în același timp, în ziarul dvs., o campanie pentru analizarea cauzelor ascunse ce l-au adus pe acest pretins cavaler al fluierului spre un asemenea „arbitraj". Vă sugerez de asemenea să nu nesocotiți această chemare spre adevăr, ca să nu fiți și dvs. amestecat în scandal.

Cred că s-a înțeles !
P. Gugui,
antrenor al echipei A.S. Capacul".

Cu aceeași bunăvoință mi-am notat în agenda personală și această sugestie dar nu m-am grăbit să arăt șefului și scrisoarea a doua. Am preferat s-o aștept în prealabil pe a treia. Care n-a întîrziat să sosească :

„Iubite cronicar !"
(Sufletul mi se reîncălzi brusc)

„Nu avem destule cuvinte de laudă pentru cronica dvs. în care, pe lîngă sublinierea aspectelor pozitive, ați știut să luați atitudine împotriva jocului dur, uneori periculos, practicat de fundașul central de la A.S. Capacul.

Vă sugerăm (și, în același timp, vă urăm) să vă mențineți mereu pe această nobilă poziție, slujind mai departe noțiunea de SPORT.

La mulți ani !
Un grup de suporteri ai echipei F.C. Ventilul".

Mi-am notat în agendă și această sugestie, binevoitoare în felul ei, dar am căutat să-mi reţin entuziasmul : experienţa căpătată de la primele trei scrisori îmi spunea că e bine s-o aștept și pe a patra. Și a venit și aceasta :

„Auzi, Cumetre !“

(Începutul, oarecum familiar, m-a cam derutat).

„Se cunoaște că n-ai pus piciorul pe minge în viaţa dumitale. Altfel n-ai fi scris că eu fac joc periculos. Cred că nici nu știi ce e aia“.

(Aha ! Va să zică asta era !)

„Matale n-ai auzit că menirea sportului e să-i apropie pe oameni ? Dar nicăieri nu se spune CUM să te apropii de ei. Așa că eu mă apropii, de la caz la caz, de sufletele lor, de inimile lor, de umerii lor și cînd n-am încotro, de gleznele lor.

Pe urmă, matale n-ai observat că extrema lor simula ? După ce s-a tăvălit pe gazon de două sau de patru ori, că n-am stat să număr, s-a ridicat imediat după zece minute, ajutat de coechipieri, de medicul echipei și DE MINE, ceea ce, să recunoaștem fără falsă modestie, e un gest mai mult decît sportiv.

Și, mă rog, hai să spunem că l-am faultat, dar am făcut-o absolut involuntar : eu intenţionam să-l agăţ de tibie dar, fără să vreau, l-am agăţat de peroneu. Pentru o simplă confuzie ortopedică nu trebuia să sări matale cu condeiul pe mine.

Și mai e ceva : dacă ai fost acolo, ai auzit că o parte din galeria noastră striga „Pe el, Griguţă ! Intră la om ! Nu-l lăsa !“ Și eu ce era să fac ? Să sar și eu cu gura pe el ? Să-l opresc cu vorba ? Nici pomeneală de

așa ceva. Doar știi și matale proverbul acela latinesc : „Verba volant, cotonoaga manent".

Așa că, dacă nu le vezi la d-astea, sfatul meu e să lași pe altul. Că dacă, din cauza vreunui cronicar, mă trezesc suspendat, trebuie să-mi cheltuiesc energia în afara terenului și atunci e de rău. E clar ?

Griguță,
component al echipei A.S. Capacul".

Grijuliu, mi-am spus că e bine să reținn mai ales această ultimă recomandare și i-am făcut loc lîngă celelalte trei. Apoi mi-am îndreptat privirile spre biroul pe care așteptau încă cinci sau șase ecouri ale primei mele cronici sportive.

Am renunțat să le mai citesc (nici eu nu știu cum am reușit să-mi înfrîng curiozitatea) și, după o clipă de ezitare, m-am dus la redactorul șef :

— Știți... vă mulțumesc pentru încrederea acordată, dar aș vrea să mă mut la altă rubrică. La cronica teatrală, de exemplu... E un domeniu în care cronicarul e mult mai temut.

Redactorul-șef păru că se scuză : — Da, dar e ocupată.

— Atunci, poate, la cronica cinematografică. Pentru că, oricum, filmul nu trezește atîtea pasiuni.

Redactorul șef făcu un gest a „Ce știi tu" ?

— Atunci, poate, la Mica Publicitate ! La decese ! Aici, nici regretele sincere ale colegilor nu pot fi puse la îndoială !

Și de a doua zi mi-am început o nouă carieră.

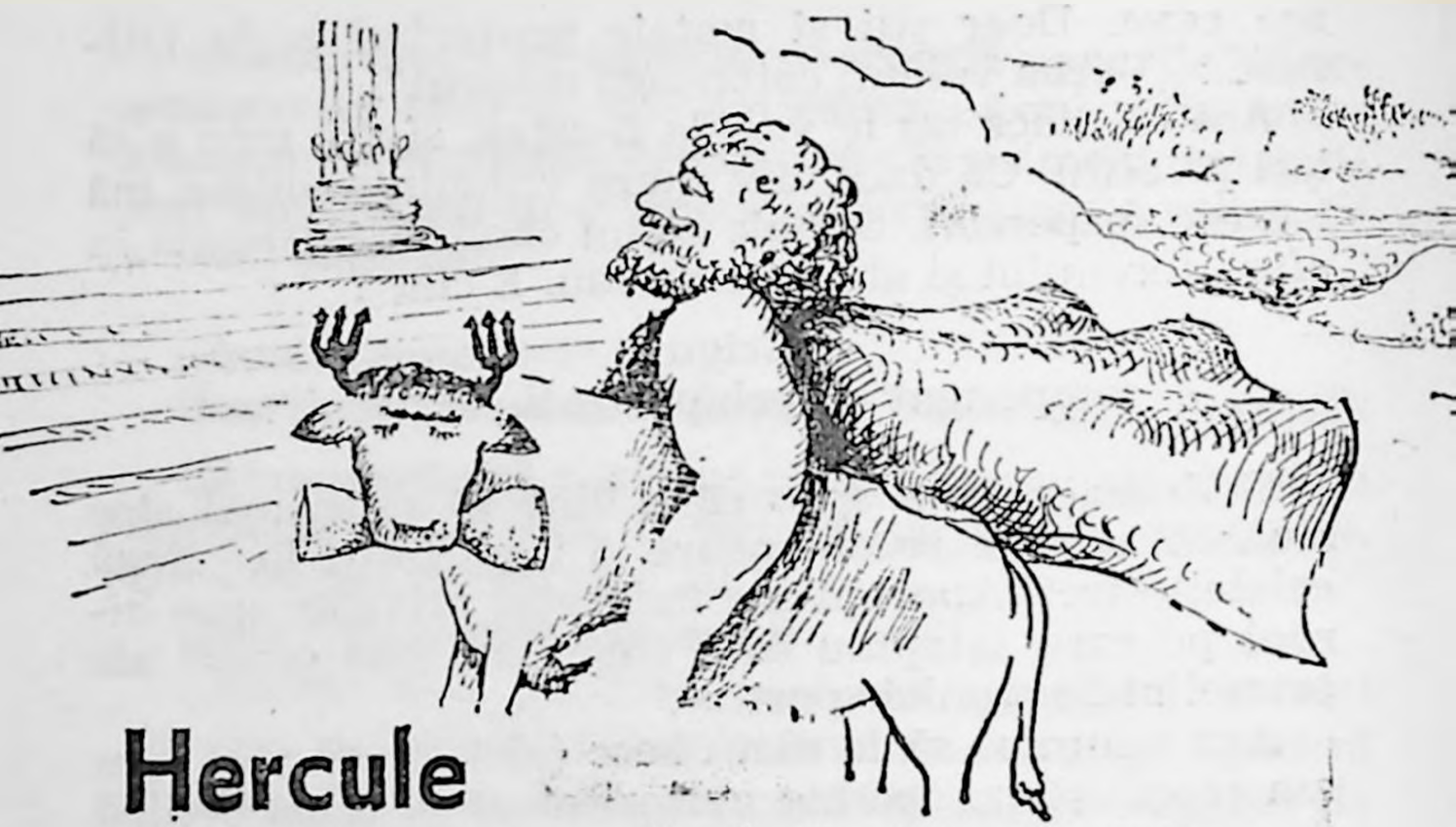

Hercule și taurul lui Poseidon

Despre Hercule, dacă nu mă înșel, am spus cîte ceva și prin cuvîntul introductiv al acestor pagini. Dar, veți fi de acord cu mine, puternicul semizeu este o figură atît de reprezentativ-sportivă, încît se poate reveni oricînd asupra lui. Iată de ce vă propun astăzi reluarea cunoscutului episod cu înfrîngerea fiorosului taur al lui Poseidon, într-o variantă cu totul necunoscută pînă acum, auzită nici nu mai știu cînd și nici de la cine.

. . . . . .

Iată, așa cum spune și legenda în varianta ei clasică, Euristeu, regele Micenei, îl cheamă la el pe Her-

cule. Și eroul nostru se înfățișează degrabă, căci așa era în acea vreme, cînd un muritor, fie el chiar semizeu, cum era cazul lui Hercule, vroia să aibă o vorbă cu unul ca Euristeu, trebuia să fie mai întîi programat și abia la urmă invitat, dacă nu chiar amînat. Dar dacă el avea trebuință de tine, te înfățișai lui atît de zorit, că nu mai apucai să-ți legi nici espadrilele.

Deci, cum spuneam, Euristeu îl cheamă la el pe Hercule și astfel îi grăiește :

— Să-mi aduci aici, viu, nevătămat și legat burduf, taurul lui Poseidon. Cît timp crezi că-ți trebuie pentru asta ?

— Trei zile îmi sînt prea destule, mărite stăpîne.

— Bine. Bagă de seamă : am pornit clepsidra de control.

Și începu să marcheze timpul.

Hercule, pus ca întotdeauna pe fapte legendare, nu așteptă să i se spună de două ori și porni vijelios. Ce e drept, era îmbărbătat în sinea lui și de succesele obținute pînă atunci în cadrul competiției cunoscută sub numele de „Cele 12 munci".

Mergea spre întîlnirea cu fiorosul taur, cîntînd un marș sportiv, șlagăr mare pe vremea aceea, deși, așa cum se știe în ce-l privea pe el, marșurile nu erau singurele succese sportive cu care se putea mîndri.

Și înaintînd el așa, cu pas vioi și cîntînd cît îl ținea gura, iată că, la o răscruce de drumuri, se întîlnește cu Hidra cu nouă capete, una din învinsele lui în competiția amintită. Hidra, căreia, în urma luptei cu Hercule, îi rămăsese un singur cap din cele nouă, îl oprește pe erou și-l întreabă fără urmă de dușmănie :

— Încotro, prietene ?

La privirea uimită a lui Hercule, capul Hidrei îl lămuri că ce a fost a fost și că lupta dintre ei odată terminată n-are rost să țină supărarea :

— Putem rămîne prieteni, căci așa este sportiv.

Eroul nostru recunoscu precum că ea are dreptate și îi spuse că merge să doboare taurul cu pricina.

Hidra clătină a îndoială unicul ei cap, apoi îi spuse la ureche, deși nu era nimeni pe acolo să-i audă :

— Nu cred că faci bine. Te înfierbînți de propria ta vitejie, dar ia seama să nu dai de bucluc. Nu uita că taurul este al lui Poseidon.

— Și ?

— Cum, și ? Nu știi că Poseidon e zeu ? E zeul mărilor. Dai în taur, dai în el. Ce-ți trebuie ? Așa că sfatul meu este s-o lași baltă. Întoarce-te la Micene și spune-i lui Euristeu că nu i-ai dat de urmă.

Hercule se făcu foc și pară :

— Taci, Hidro ! ! Lupta dreaptă e luptă dreaptă. Ce-mi pasă mie al cui e taurul ? Eu îmi voi încerca puterile așa cum se cuvine.

Și plecă fără s-o mai învrednicească cu o privire, ba încă supărat pe el însuși că, atunci cînd luptase cu ea, nu-i tăiase și ultimul cap pe care, cum se vede, ea îl folosea acum la vorbe înveninate.

Mai merse el ce mai merse și se întîlni, cu cine credeți ? Cu căprioara zeiței Artemis, altă fostă învinsă de a lui. Îl întrebă și aceasta unde merge și cînd îi spuse Hercule ce și cum, căprioara se miră foarte :

— Dar tu, viteazule, nu știi al cui e taurul ?

— Ba știu : al lui Poseidon.

— Și știi cine e Poseidon.

— Cum să nu ? E zeul mărilor.

Căprioara îl privi cu uimire și chiar cu oarecare milă :

— Şi te duci totuşi să-i înfrunţi taurul ? Vai ţie ! Mă faci să gîndesc că numai muşchii sînt de tine, iară mintea îţi este mai puţină decît la o muscă. Tu crezi oare că zeiţa Artemis nu ţi-o coace, de cînd m-ai doborît pe mine, care sînt a ei ? Acum vrei să-ţi urci în cap alt zeu ?

Şi, spunînd încă o dată „vai ţie", se depărtă în silă. Hercule strigă în urma ei că lupta dreaptă e luptă dreaptă, că ce-i pasă lui al cui e taurul, în sfîrşit, îi spuse ce ştia el să spună ; numai că, de data asta, grăi cu un glas mult mai puţin hotărît. Părea că un soi de îndoială începuse să i se strecoare în suflet, precum şerpii ce i se strecuraseră în leagăn, pe cînd era un prunc şi pe care-i ucisese cu mînuţele sale precoce. Dar, pe drept se poate spune că acei şerpi fuseseră o joacă de copil pe lîngă acesta care îşi făcea acum loc în gîndurile sale, clătinîndu-i hotărîrea.

Nu mai ştia, bietul de el, dacă era bine să meargă mai departe sau nu. E drept, şi el, Hercule, era fiul marelui Zeus. Dar era, ca să spunem aşa, cam nelegitim şi făcut cam pe ascuns ; aşa că nu se ştie dacă, la ananghie, tatăl olimpian şi-ar fi pus obrazul pentru el. Se gîndi să facă un ocol (timp avea, încă, berechet) şi să treacă pe la oracolul din Delfi, acolo unde şi alţii aflaseră sfaturi bune şi limpezi, pentru diferite necazuri şi îndoieli. Pitia îl ascultă atentă şi îi răspunse printr-o frază lipsită de punctuaţie, aşa cum îi era obiceiul :

— Nu e bună întoarcerea din drum căci se supără Olimpul. Apoi, preciză :

— Între aceste cuvinte, vezi că există o virgulă. Ai grijă unde o aşezi ! Şi îl lăsă pradă nedumeririi.

Mai întîi aşeză virgula pe la jumătatea cuvintelor şi descoperi un înţeles : — Nu e bună întoarcerea din drum, căci se supără Olimpul.

Apoi o așeză mai pe la început și obținu alt înțeles ! „Nu, e bună întoarcerea din drum căci se supără Olimpul".

Se gîndi că poate, cine știe, Pitia avusese odată necazuri pentru că dăduse cuiva un răspuns prea clar și de atunci se strecoară și ea cum poate. Și atunci se hotărî să caute și el un drum de mijloc.

Nu termină bine acest gînd și, deodată, dintr-un tufiș, cine apare ? Însuși taurul. Năprasnicul, fiorosul, puternicul taur al lui Poseidon. Fără să țină seama de toate cîte-l frămîntau pe Hercule, se repezi la acesta, mugind de se cutremura întreaga fire. Eroul nostru, cu o mișcare sprintenă (căci dibăcia nu-i pierise) se feri și fiara trecu la o răsuflare de el. Vezi bine, i-ar fi fost la îndemînă să-l apuce zdravăn de coarne și să înceapă lupta pentru care venise pînă aici. Dar sfaturile Hidrei, ale Căprioarei și răspunsul întortocheat al Pitiei îi răsunau în urechi ca un cor înțelept și binevoitor. Și cînd fiara se pregătea să mai atace o dată, o opri grăindu-i cu blîndețe :

— Ho ! Stai ! Oprește ! N-ai vrea să discutăm puțin ?

Descumpănit de aceste vorbe, taurul se opri. Nu prea știa ce să creadă. Scormoni pămîntul cu copita din față, dreapta, și își privi adversarul drept în ochi.

Hercule își îndulci și mai mult glasul :

— Știi... mă gîndesc că ne-am putea preface că ne luptăm și aranjăm un rezultat care nici nouă să nu ne știrbească gloria și care să-i mulțumească și pe zei. Ce ai zice de un meci nul ? Adică tu să-mi faci o mică zgîrietură cu coarnele, și să-ți scarmăn și eu puțin pielea. Pe urmă dăm sfoară prin Olimp de rezultatul ăsta și gata, ne vedem fiecare de ale noastre.

Pentru năprasnicul taur, cel de care, în timp ce lua în copite și în coarne întreg mapamondul, se mai mi-

logiseră și alții, poate că cele de mai sus nu ar fi fost un lucru nemaiauzit. Era, vezi bine, obișnuit ca oamenii să se roage de el în toate chipurile. Dar cei ce încercaseră, pînă în clipa asta, să-l îmbuneze, erau niște nevolnici, niște bieți muritori de la care nici nu te puteai aștepta la altceva. Dar acum stătea în fața lui și făcea tot felul de propuneri ocolite ditamai semizeul și încă, pe deasupra, cel mai puternic dintre ei. Lucrul nu-i mirosi a bine (poate că nu-i decît un șiretlic, gîndi el) și își îndreptă din nou înspăimîntătoarele coarne spre Hercule.

Acesta luă gestul drept o respingere a propunerii și-i strigă imediat :

— Să nu renunțăm la tratative ! Uite, vin cu alt plan : pentru că sîntem amîndoi, fiecare în felul lui, niște viteji și niște orgolioși pe deasupra, n-ai decît să te duci la patronul tău și să te lauzi că m-ai doborît, iar eu, nu te supăra, voi spune același lucru despre tine, regelui Euristeu.

De data asta, taurul rămase pe gînduri. Drept este că nici el n-ar fi dat cu piciorul unei înțelegeri cu uriașul din fața sa. Într-un tîrziu scoase un mîrîit din care orice zoolog calificat ar fi putut înțelege :

— Mda. Mă rog. Dar cum te va crede Euristeu că m-ai învins ? El, după cîte am aflat (căci pe aici, prin mitologie, multe se mai aud), așteaptă să i te înfățișezi cu mine, legat burduf.

Hercule însă, se gîndise la toate din vreme !

— Nu-ți face griji. Oi mai găsi eu în toată Elada un taur pe care să-l înving și pe care să-l duc legat, la Micene. Nimeni nu va băga de seamă că nu ești tu căci, se știe, mai toți învinșii seamănă între ei. Doar atît că, pentru asta, va trebui să ne facem că luptăm, undeva, într-un loc pustiu, fără martori.

În sfîrșit, fiara păru să fie de acord. Se întoarse și o porni la drum, în căutarea unui teren pustiu, unde lupta lor să fie știută numai de ei. Privi de cîteva ori în urmă, spre Hercule, dîndu-i a-nțelege să vină după el. Acesta pricepu și o porni. Nu după multă vreme siluetele lor uriașe se pierdură în depărtare, dispărînd cu încetul în lumina neclară a amurgului. Într-un adevărat amurg al zeilor...

. . . . . .

Cum a fost lupta și cu ce rezultat a luat ea sfîrșit ? Nimeni nu ar putea jura, nici măcar pe tridentul lui Neptun sau pe coada vreunei sirene, că a fost așa sau a fost altfel.

Ce se știe este că, așa cum spune și legenda în versiunea ei oficială, cînd mai erau cîteva minute pînă la încheierea sorocului, Hercule se înfățișă la Micene trăgînd după el, de funie, un taur. Un taur mare și alb, așa cum se știe că era celebrul taur al lui Poseidon.

Dar o fi fost oare, cu adevărat, acesta ? Sau era vreun amărît de tăuraș, luat de la treburile lui din cine știe care cireadă obișnuită ? Dacă-i așa, fie ca tăcerea să se așternă peste episodul cu pricina.

Iar dacă, dimpotrivă, Hercule își adusese aminte că el era, totuși, acel erou a cărui amintire va trebui să dăinuie, trainică și luminoasă, ea însăși simbolul curajului și, repezindu-se la taurul lui Poseidon, se măsură cu el în luptă dreaptă, în fața Olimpului și a Pămîntului, atunci să cerem cu toții iertare eroului mitologic, pentru că am crezut măcar o clipă în această variantă nelalocul ei.

Robinson I și Robinson II

Dacă vreau cu tot dinadinsul, pot să-mi imaginez că am fost odată, mai de mult, victima unui naufragiu. Cine mă poate împiedica ? Ba, s-ar putea ca, pe această linie, să fiu chiar încurajat de către cei din jur :

— Vrei să te închipui naufragiat ? Vrei să devii un al doilea Robinson sau un al doilea Gulliver în țara piticilor sau chiar în țara uriașilor ? Poftim ! Ești invitatul nostru.

În sfîrșit, invitat sau nu, eu tot îmi voi imagina că cele de mai jos s-au petrecut aievea.

*

Valuri uriașe transformaseră vasul nostru într-o coajă de nucă. (Pînă aici nimic ieșit din comun. Se

ştie că în toate naufragiile de care se ocupă literatura, furtunile transformă vasele, cu consecvenţă, ba chiar cu încăpăţînare, numai şi numai în coji de nucă. Sînt atîtea astfel de coji în descrierile acestea încît uşor putem face un gigantic cozonac cu nuci, capabil să sature generaţii întregi de cititori.)

Mînată spre ţărm, fără voia ei, coaja noastră de nucă se lovi de un recif (şi pe ăsta parcă l-am mai întîlnit undeva). După troznitura de rigoare, coaja noastră de nucă, redevenită vas, se sfărîmă în zeci de bucăţi. Am reuşit, în mod cu totul miraculos, să mă agăţ de una din aceste bucăţi şi, împins de valuri, am fost aruncat pe o plajă pustie. După cîteva momente a fost zvîrlit, în acelaşi loc, încă un supravieţuitor, ceea ce, să recunoaştem, a făcut plaja mai puţin pustie. Nu acelaşi lucru se poate spune despre mica insulă pe care nimerisem : primele cercetări cu caracter demografic ne-au arătat că insula era absolut nelocuită şi, după toate probabilităţile, nerevendicată de nimeni (în literatura fantastică şi mai cu seamă în cea umoristică, acest lucru e încă posibil).

Asta ne-a obligat ca, după ce ne-am numărat încă o dată (eram într-adevăr doi) şi după ce am procedat la inventarierea bunurilor ce au mai putut fi recuperate (o puşcă, o brichetă, o toporişcă, un briceag, o lădiţă cu biscuiţi cam uzi, un pix şi un jurnal de bord, cu multe pagini albe) am început să ne gîndim cum ne organizăm viaţa în faţa noilor şi neaşteptatelor împrejurări. Vezi bine, nu puteam şti cît va trebui să stăm acolo. Primul lucru care se cerea făcut era uscarea hainelor. Cîteva vreascuri adunate la repezeală şi bricheta de care am pomenit mai sus ne-au ajutat să ducem la bun sfîrşit acest prim obiectiv.

Pe urmă s-a pus problema hranei. Biscuiţii trebuiau păstraţi ca rezervă (dealtfel erau încă îmbibaţi

de apă) așa că ne-am îndreptat atenţia spre resursele locale, din fericire promiţătoare : fructe, vînat și, desigur, peștii care veneau pînă aproape de ţărm. Și pe urmă, dar nu în ultimul rînd, se cerea să ne gîndim la un adăpost. Încă nu știam ce climă are insula și, deci, construirea unei colibe era un lucru înţelept. Cu tenacitatea, răbdarea și priceperea care se trezesc în om în astfel de împrejurări am început să îndeplinim aceste ţeluri, cu adevărat vitale. Ne făcuserăm și un fel de program : în primele ore ale dimineţii vînam (desigur, cît era necesar), după aceea adunam materiale pentru coliba care se înjgheba încetul cu încetul ; iar cînd oboseam ne pregăteam masa. În rest, așa cum e ușor de imaginat, vremea trecea monotonă și uniformă. Toate astea la un loc, adică și activitatea și inactivitatea, ca și acea nesfîrșită așteptare a vreunui vapor care, observîndu-ne, să ne ia de acolo, ne-au făcut, treptat-treptat, să ne simţin ca doi Robinsoni. Ba, de la un timp, nu ne mai strigam cu numele noastre reale, numele acelea ce le purtam înainte de naufragiu. Eu îl strigam pe el „Robinson“ și el, pe mine, tot „Robinson“. Iar de la o vreme, ca să ne deosebim (azi nu prea înţeleg de ce : doar nu eram decît noi doi pe acolo) am devenit eu „Robinson I“, iar el „Robinson II“. Mai tîrziu am renunţat și la acel „Robinson“ (care, oricum, se subînţelegea) și ne-am transformat, eu în „Unu“, el în „Doi“.

Și viaţa pe insulă continua să se depene la fel de monotonă și de uniformă precum am caracterizat-o mai sus. E drept că, într-o seară, monotonia a fost întreruptă de o mică întîmplare care, în condiţiile acelea, a căpătat în ochii mei, proporţii de eveniment (dumneavoastră, care n-aţi naufragiat de prea multe ori, nu puteţi să înţelegeţi asta. Dar barem stră-

duiți-vă). Mă uitam, din curiozitate și din plictiseală, peste umărul lui Doi, pe cînd acesta își nota întîmplările zilei respective (continua, în felul acesta, jurnalul de bord) și am observat cu uimire că notase : „Azi... (și, pentru că nu aveam calendar, în locul datei lăsase un rînd de puncte) am pescuit patru pești". Cu vechea mea predilecție pentru adevăr, am îndrăznit să remarc :

— Dragă Doiule, cred că aici s-a strecurat o greșeală. Azi n-am pescuit decît doi pești.

Mi-a aruncat o privire de parcă ar fi vrut să-mi spună : Ce știi tu ? și a închis jurnalul. A doua seară l-am surprins notînd :

— „Azi... vînat un mistreț".

— Dragă Doiule, am încercat eu din nou să precizez, n-a fost decît o biată veveriță. Și aceea complet nefolositoare.

Altă privire, în care, de data asta, se strecurase și o ușoară undă de superioritate. Asta mi-a semănat în suflet oarecari temeri : nu cumva biata mea zoologie, datînd încă din școală, începuse să se clatine ? Și dacă da, de ce tocmai aici, pe insula asta atît de plină de faună concretă ?

În a treia seară am așteptat cu sufletul la gură notița lui zilnică. N-a întîrziat să și-o facă :

— „Azi... vînat doi mistreți".

Nu, de data asta nu puteau să existe dubii. Dacă informațiile mele în materia numită Zoologie se pierduseră (deși nici asta nu credeam), știința aritmetică (cu deosebire numărătoarea) mergea, încă, strună : în ziua aceea, mistrețul vînat, oricum l-aș fi numărat, de la stînga la dreapta și de la dreapta la stînga, tot „unu" ieșea. Și atunci, deodată, mi-am dat seama că dragul meu Robinson II are o oarecare predilecție

pentru umflarea realității; predilecție care, la rîndul ei, trebuie să aibă la bază o îndelungată practică, desfășurată înainte de naufragiu, în cine știe ce domeniu. Am zîmbit în sinea mea, îngăduitor și fără grijă : gîndeam că aici, pe această insulă pustie, posibilitățile de a-și desfășura această, hai să-i spunem slăbiciune, sînt mai mult decît limitate.

Și viața pe insulă continua să se depene la fel de etc, etc... Pînă cînd, într-o zi oarecare, atît de asemănătoare tuturor celorlalte zile, Doiul îmi spuse deodată :

— Știi, dragă Unule, mă gîndesc că aici, pe insula asta pustie, mai lipsește ceva.

— Lipsesc multe, am observat eu cu înțeles.

— Da, desigur, a admis el ; dar din aceste „multe", sînt unele lucruri pe care le putem iniția. La privirea mea întrebătoare, a continuat : „Ce ai spune, de exemplu, despre o activitate sportivă ?

Idea nu-mi displăcea : — Da. Cred că nu-i rău. Puțină gimnastică în fiecare dimineață ne-ar feri de anchilozare !

— A, nu ! precizâ el. Mă gîndeam să mergem mai departe : să inițiem chiar și unele concursuri.

Odată trecută ora de uimire (într-o viață obișnuită, trepidantă și tumultuoasă, m-aș fi mirat doar o clipă, dar aici aveam timp berechet), deci, după ora de uimire, i-am spus că nu prea văd, în condițiile acelea, nici cum se poate organiza un concurs și nici cine ar putea să participe.

A fost rîndul lui să se mire :

— Cum nu vezi cine să participe ? Dar noi ce sîntem ? Cît privește disciplinele sportive, ne vom orienta spre cele mai simple.

Și, pentru început, a inițiat o întrecere de alergare. Distanța : aproximativ o sută de metri, măsurați cu

pasul : o sută de pași, o sută de metri. Ne-am aliniat la linia startului, zgîriată cu bățul pe pămînt, el a făcut din gură „Poc" și ne-am întrecut cu îndîrjire. Nu contează cine a fost mai iute de picior. Dacă mă credeți, am și uitat. Altceva reţin : seara, în vașnicul său jurnal a notat :

„Azi... (a pus și o dată greu de controlat, v-am spus că nu aveam calendar) am inaugurat, sub cele mai bune auspicii, întrecerile sportive ale insulei. În prima zi s-a desfășurat o probă de alergare. Participarea, în raport cu populaţia insulei, a fost de sută la sută" (dacă socotim că doi eram cu totul, și am participat amîndoi, asta înseamnă că nici măcar nu exagera).

A doua zi, la inițiativa lui, am repetat alergarea, (pesemne că succesul din ajun îl stimulase), iar seara l-am văzut scriindu-și obișnuitul său raport : „Azi... la aceeași probă s-au înscris PATRU participanți, adică DOUĂ SUTE LA SUTĂ din populaţia insulei".

L-am rugat să-mi spună cum vine asta. Mi-a explicat, cu multă răbdare, că, în timp ce alergam, privea la umbrele noastre ce ne precedau credincioase. Asta l-a făcut să i se pară că în cursă eram PATRU : noi doi, plus cele două umbre ale noastre.

În ziua următoare (cursa devenise zilnică) l-am surprins scriind că la probă participaseră OPT sportivi. Iar explicaţia veni fără s-o mai cer :

— Cred că ai simţit și tu, dragă Unule, că naufragiul și toate urmările lui au accentuat fenomenul de dedublare a personalităţii. Acum simţim mult mai clar ca înainte că fiecare din noi sînt doi: unul care e dispus să lupte cu asprimea vieții de Robinson, altul care e gata să renunţe ; unul care așteaptă plin de speranță salvarea, altul care e cuprins de descura-

jare... și așa mai departe. Într-un cuvînt, e vorba de acel Alter Ego, de care cred că ai auzit, nu ? Ei, bine, numărîndu-ne pe noi doi, adăugînd umbrele noastre, așa cum am făcut și ieri și înmulțind totul cu doi, datorită acelui Alter Ego, nu reiese că azi am fost opt ?

Explicația mi s-a părut cam complicată și cam filozofică (așa cum probabil vi se pare și dumneavoastră) dar m-am străduit s-o asimilez, căci ce altă treabă aveam ? Iar el continua, sub motive și justificări mai mult sau mai puțin alambicate, să-și facă micile sale rapoarte asupra activității sportive de pe insulă (din ce în ce mai bogată și, de ce să n-o recunoaștem, din ce în ce mai merituoasă). Jocul cifrelor începuse să devină aproape palpitant. De fiecare dată încercam să pronostichez la cîți participanți vom ajunge în ziua următoare.

Cînd s-a ajuns la un număr de 26 de elemente cuprinse în mica noastră mișcare sportivă (nu vreau să mai arăt cititorului cum și în ce fel se ajunsese la acest număr, pentru a nu-i îngreuna lectura) năstrușnicele rapoarte ale bunului meu Robinson II, cunoscură o bruscă stagnare. Acum, cînd privesc în urmă la acele ciudate concursuri, sînt ispitit să cred că nu mai găsea motive cît de cît logice ca să lărgească lotul participanților. Mă și gîndeam, cu oarecare regret, că activitatea sportivă din insulă va înceta, lipsindu-mă, astfel, nu numai de atractivele concursuri zilnice, dar și de singura lectură interesantă ce o aveam pe atunci la dispoziție. Se pare că și bravul și inventivul meu Doi încerca aceleași regrete. Firesc : lipsa oricărui material sportiv (mingi de fotbal, rachete de tenis, fileu pentru volei, mănuși de box, patine, piese de șah și altele) omora din față orice pornire spre alte discipline. Așa ! Îl minimalizasem. Nu era el omul

care să se dea bătut cu una, cu două. Într-o dimineață se trezi foarte bine dispus :

— Știi, m-am gîndit că e bine să ne adaptăm la condițiile existente.

— Credeam că am și început să facem asta.

— Nu întru totul. De astăzi vom transforma activitatea noastră practică, într-una sportivă.

— Cum vine asta ?

— Simplu : cînd vom folosi pușca pentru a vîna ceva, vom echivala asta cu proba de tir. Cînd, în același scop, vom folosi arcul (am omis să vă spun că, între timp, ne confecționaserăm una din aceste străvechi arme), vom considera asta tirul cu arcul. Cățărarea în copaci, după fructe, o vom numi gimnastică la inele, la paralele inegale sau la ce vrei tu. Pescuitul se va numi „pescuit sportiv", transportarea butucilor pentru foc va deveni „haltere" și așa mai departe. Nu crezi că e o idee ?

Nu aștepță părerea mea (care, cinstit vorbind, nu putea să fie decît pozitivă) și trecu la treabă. Din ziua aceea, participarea la probe (numerică, desigur) cunoscu un avînt și o înflorire de-a dreptul impresionante. Mecanismul era cum nu se poate mai simplu. Era de ajuns ca unul din noi să facă o remarcă de genul : „Azi ai adus butuci, cît ar fi adus doi" sau : „Azi te-ai cățărat după fructe, cît patru", pentru ca în jurnalul său zilnic, lotul de pînă atunci să fie înmulțit cu doi sau cu patru. În curînd, o simplă adunare ne arătă că numărul celor care practicau sportul pe acea insulă se ridicase la 126. Ei, bine, da ! UNA SUTĂ DOUĂZECI ȘI ȘASE.

Se născură, în mod firesc, diverse probleme. Mai întîi, acest număr destul de ridicat pentru o insulă pustie, cerea o anumită organizare. Robinson II își

dovedi talentul și în această direcție. Ne împărți pe federații de specialitate. (Faptul că amîndoi făceam parte din toate nu-l consideram un păcat : în definitiv s-au mai văzut și alți polisportivi). După aceea a convocat o ședință a federațiilor reunite. S-a făcut apelul. Prezența, așa cum bănuiți, a fost de sută la sută. După care, la punctul unu — „Propuneri", am cerut cuvîntul și am arătat că e bine ca fiecare membru al federațiilor să depună și o cotizație. Desigur, în natură : cîte un fruct pe lună. Sau cîte un biscuit (între timp aceștia se uscaseră).

Propunerea a fost pusă în discuție. Am cerut tot eu cuvîntul și am arătat că nu sînt de acord cu antevorbitorul meu.

— Această cotizație, am argumentat cu convingere, nu o vom putea depune, în mod concret, decît noi : Robinson I și Robinson II. Ceilalți 124, avînd în vedere existența lor doar scriptică, nu vor putea aduce nimic și nici n-avem cum să le pretindem. Dar nici să cotizăm noi pentru ei nu sînt de acord, căci n-ar fi echitabil.

Discuția luase, după cum observați, o întorsătură cam delicată, așa că problema căzu de la sine și ședința se încheie într-o atmosferă destul de încărcată. Aceasta însă nu ne împiedică să ne ducem mai departe activitatea noastră sportivă. Și poate că ea ar fi cunoscut o amploare crescîndă și ar fi cuprins un număr tot mai mare de participanți, dacă nu s-ar fi oprit dintr-o cauză extrem de prozaică dar decisivă, ca toate cauzele prozaice : vînatul epuizîndu-se și pomii fructiferi sărăcind, foamea ne opri mai întîi de la orice efort, apoi de la orice mișcare.

Și nu știu cum s-ar fi terminat cu noi, dacă matelotii unui vas navigînd pe acolo, nu ne-ar fi observat

din întîmplare. Ne-au găsit pe trei sferturi leşinaţi. Lîngă noi au zărit jurnalul lui Robinson II, din care reieşea existenţa, pe insulă, a încă 124 de suflete. Bravii marinari au căutat peste tot. Au răscolit insula dar n-au mai găsit pe nimeni. Şi atunci, bănuind, bieţii de ei, un groaznic sfîrşit, bunii şi sufletiştii marinari s-au descoperit şi au păstrat un lung moment de reculegere în memoria celor 124 (una sută douăzeci şi patru) de dispăruţi. După care, pe mine şi pe amicul meu, ne-au dus pe vas, unde ne-au dat primele îngrijiri.

Şi în timp ce insula se pierdea în zare, Robinson II privea cu nostalgie spre acea martoră mută a vremelnicei dar bogatei sale activităţi organizatorico-sportive...

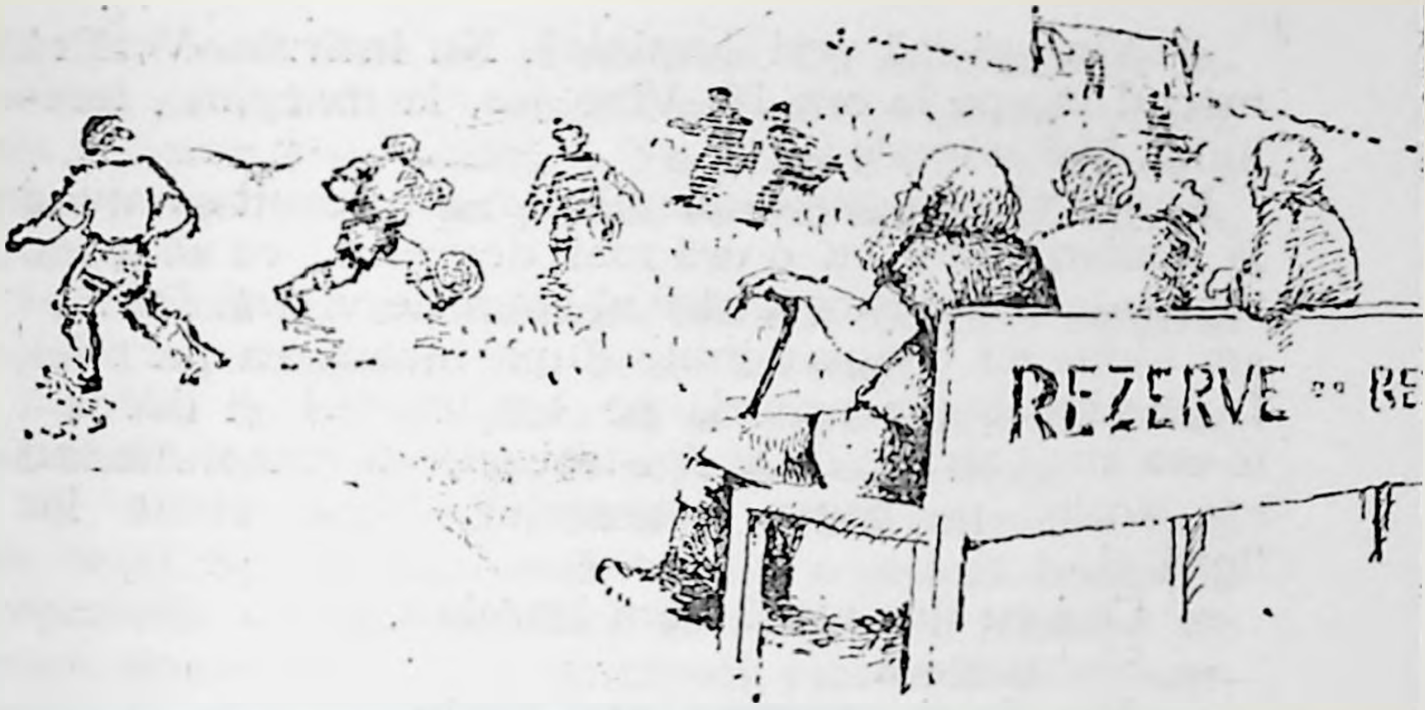

Jucătorul de rezervă

Ați observat și dumneavoastră : prieteniile se leagă și după criterii profesionale. Asta e valabil în orice domeniu : medicii sînt prieteni cu alți medici, inginerii la fel, actorii, șoferii, contabilii, ospătarii, de asemenea. Se spune că și umoriștii, tot lovindu-se unii de alții, termină prin a fi prieteni între ei (asta însă nu e sigur : pe acest tărîm se mai fac încă cercetări).

Confirmînd amintitul principiu, de cînd am pătruns în lumea sportului, am început să cunosc sportivi. Să-i cunosc, adică personal. Printre aceștia, un jucător de fotbal. Știam că e în lotul echipei Cutare, dar încă nu-l văzusem jucînd. Iată de ce m-am bucurat cînd, întîlnindu-mă cu el, mi-a spus :

— Vino să mă vezi duminică. Nu întîrzia. Vezi că meciul începe la ora 16. Vino jos, la marginea terenului. Mai stăm de vorbă.

Numai că, din cauze obiective, n-am reușit să ajung la stadion măcar cu o oră mai devreme, ca să avem timp, așa cum spunea, să mai stăm de vorbă. De fapt am ajuns cu cîteva minute după începerea partidei. L-am căutat din priviri, pe tot terenul și deodată m-am auzit strigat de la doi-trei pași de mine. Amicul era acolo, pe banca rezervelor. Mi-a făcut loc lîngă el.

— Ce-i cu tine aici ? l-am întrebat.

— Sînt rezervă.

— Aha. Intri, pesemne, mai tîrziu.

— Trag nădejde că da.

Și oftă ciudat, un oftat care în mod normal, ar fi trebuit să-mi dea de gîndit. Numai că pe mine mă furase jocul. Vioi și interesant. Păcat doar că soarele ardea prea tare. Mi-am arătat nemulțumirea în acest sens !

De ce nu mi-am adus eu o pălărie ? Sau o șapcă. Sau barem un ziar din care să-mi fac un coif.

— Se rezolvă, spuse calm prietenul, și, dintr-o mică valiză de lîngă el, scoase o pălărie, o șapcă, două-trei coifuri și un cozoroc prins de un elastic. Se dovedea mai ascrtat ca unele raioane de specialitate :

— Ia-o pe care îți place.

Am ales cozorocul. Era practic, nostim și, oricum, mai sportiv. Pe la jumătatea reprizei a început să plouă. Vremea e capricioasă iar eu nu aveam nici fîș, nici umbrelă.

— Nu-ți face probleme, mă liniștì amicul și, printr-un simplu și ingenios mecanism, făcu să apară deasupra băncii o mică copertină impermeabilă. I-am lăudat imediat inovația, după care mă încercă un vag

dîrdîit : vezi bine, se și răcorise. Cu un gest care însemna „stai liniștit", amicul scoase din aceeași valiză, un pulover și o păturică. Pe aceasta din urmă mi-o puse pe genunchi. La pauză, văzînd cum unii mîncau, i-am spus :

— Scuză-mă un moment. Mă duc să iau și eu de la tonetă un cîrnăcior. Sau poate un șnițel.

— Vai de mine ! păru să se supere amicul. De ce să cheltuiești ? Stai că te servesc eu cu ceva.

Și, nu știu de unde, făcu să apară un mic aragaz de voiaj. Sparse niște ouă, încropi o omletă, încălzi la repezeală o supă sintetică și rumeni o friptură. Se poate spune că realiza un meniu mai mult decît onorabil, la sfîrșitul căruia pretențiile mele începură să crească (știți doar că așa sînt unii).

— Îmi pare rău că n-avem și o cafea.

Păru atins în amorul lui propriu de bun gospodar :

— De unde știi că nu avem ?

Și, pe același mini-aragaz, prepară o cafea cu un ridicat coeficient calitativ.

— Dar ce chivernisit ești ! Parcă ai locui aici.

— Nu ești departe de adevăr, spuse el, calm, în timp ce-și scotea papucii de casă pe care-i purtase în timpul pauzei, ca să-și încalțe din nou ghetele de fotbal. Se poate spune că, într-adevăr, aici locuiesc.

Și precizâ, cu un gest :

— Aici, pe banca rezervelor.

— De ce ? am întrebat, de data asta serios. Presimțeam că sînt martorul trecător și involuntar al unei mici drame. Mă gîndeam că poate i s-a avariat casa. Sau o fi divorțat și încă n-are unde să stea.

Îmi ghici gîndul : — A, nu. Pur și simplu, de zece ani, două luni, o săptămînă și trei zile sînt jucător de rezervă. De zece ani, două luni, o săptămînă și trei zile aștept să fiu introdus în echipă. Aștept să joc

măcar un minut. Vezi bine, nu puteam să stau atîta timp aici, fără să-mi creez un cît de mic confort, nu?

Şi, spunînd aceasta, puse la uscat nişte rufe, pe un soi de grilaj în faţa băncii, încălzit printr-un sistem electric pe bază de baterii.

— Foarte ingenios, remarcai eu ; dar nu e mai simplu să faci asta la cabine ?

Mă privi ca pe un ageamiu :

— Nu-ţi dai seama ce imprudent ar fi ? Dacă TOCMAI CÎND SÎNT LA CABINE, antrenorul vrea să mă bage în echipă ? N-ai grijă : pîndind momentul ăsta, mă abţin de la multe lucruri. Deşi, după cum vezi, mi-am aranjat pe banca asta o viaţă destul de tihnită.

Şi, ca o confirmare, spălă ceştile din care băusem cafeaua, la un mic robinet portativ.

Între timp meciul se terminase. Ne-am strîns mîinile şi, înainte de a pleca, îmi spuse cu căldură :

— Mai vino pe aici cînd avem meci. Poate că, cine ştie, într-o zi mă vezi jucînd.

I-am surprins în priviri o licărire aidoma cu a marilor navigatori şi exploratori care, în ciuda greutăţilor, a timpului şi a distanţelor, nu-şi pierd speranţa de a cuceri tărîmurile visate.

. . . . . .

Mi-am amintit de el cam după un an de zile.

M-am dus la stadionul cu pricina şi m-am apropiat de banca rezervelor. Din spate mi s-a părut că este el. Acolo era însă altul. Un tînăr.

— Bună ziua. Îl caut pe amicul meu, jucătorul de rezervă.

— A, da, făcu tînărul. Nu mai e. Acum două săptămîni s-a retras din activitatea competiţională. N-aţi citit în ziare ? I s-a făcut o retragere festivă.

I-am mulțumit și am dat să plec. Mă chinuia, însă, o întrebare :

— Dar... spune-mi te rog... a apucat să joace înainte de...

— A, nu. Nici un minut.

— Aha... și... dumneata, probabil, ești...

— Exact. Sînt noul jucător de rezervă.

Și tînărul, fără să-mi mai dea nici o atenție, își îndreptă privirile spre meciul care începuse. Era în ochii lui aceeași licărire de speranță pe care o aflasem atunci la vechiul meu amic. Deși, vă dați seama și dumneavoastră, nu se compara : orice s-ar întîmpla, pentru tînărul acesta așteparea va fi infinit mai ușoară și mai comodă : amicul meu îi lăsase acolo, anexate la banca rezervelor, toate instalațiile construite de el timp de unsprezece ani.

Ehei ! Ce știu tinerii de azi ce este pionieratul ?

Ah, supărător de mult poate să semene cîte odată sportul cu viața...

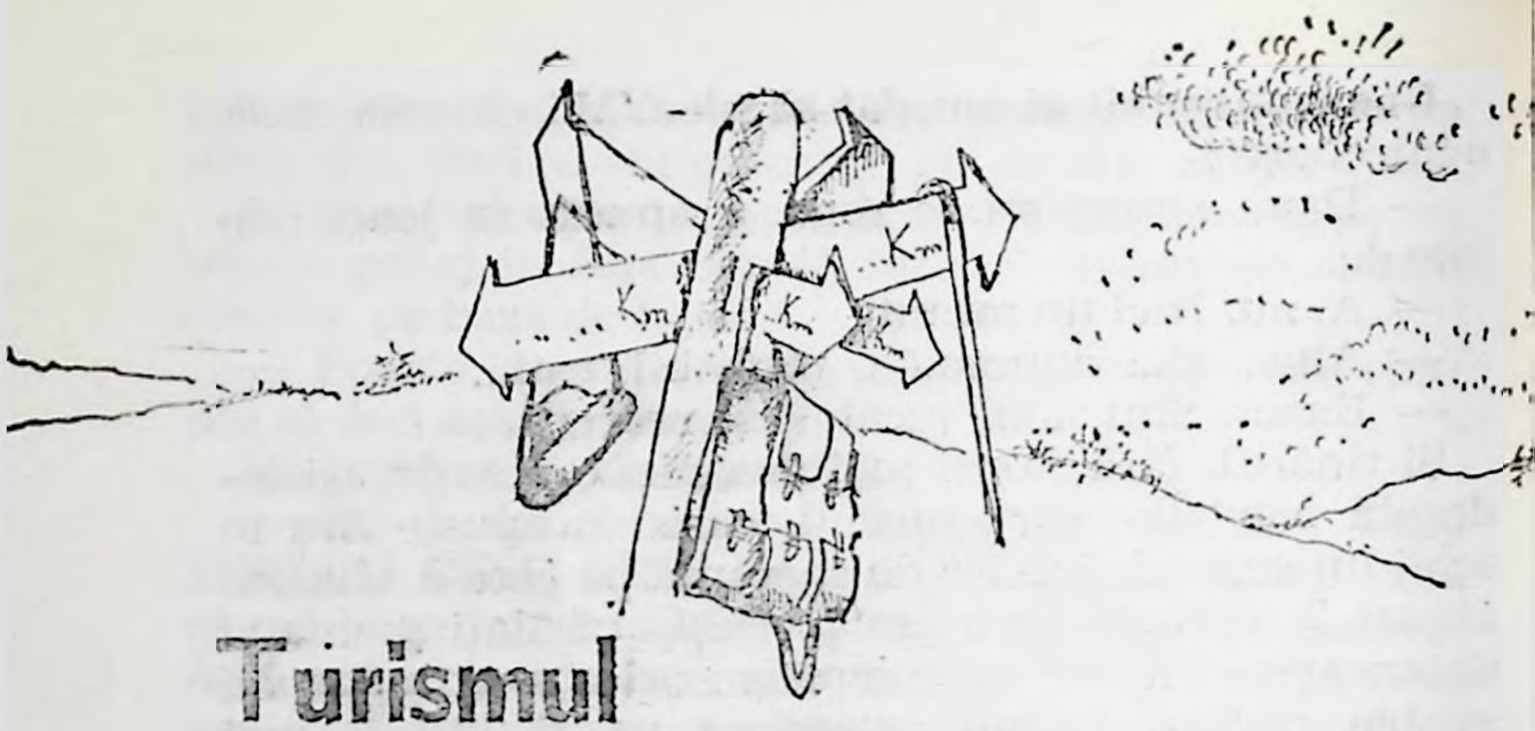

Turismul și arta improvizației

Mi-au spus cîțiva tipi, competenți în materie, că adevăratul turism este acela în care excursionistul își ia cu el cît mai puține obiecte de uz casnic.

— În drumeție, spun ei, bizuiți-vă doar pe ce vă pune la îndemînă Mama Natură, combinate cu Improvizația. Căci altfel nu veți face decît să mutați viața obișnuită, de zi cu zi, în alt decor.

Personal i-am ascultat, am experimentat sistemul, așa că, admițînd că vreți să-l experimentați și dvs., luați cele ce urmează drept sfaturi, dar luați-le și ca un fel de program după care se va desfășura ziua dvs. de turism :

În ziua respectivă dispensați-vă de ceasul cu sonerie și încercați să vă treziți după cîntatul celui mai apropiat cocoș (trebuie să fie unul prin vecini). Rețineți : cocoșul trebuie să fie absolut natural. Orice

imitație, fie chiar făcută cu talent, aduce după sine gîndul, deloc plăcut, că v-ați furat singur căciula. Și n-are rost : în încercarea de a aplica marea artă a improvizației trebuie să pășiți cu dreptul.

Făcîndu-vă bagajele, eliminați cu intransigență farfuriile, paharele, furculițele, șervețelele, aragazul de voiaj, tirbușonul și toate celelalte care, e drept, v-ar face excursia mai comodă, dar care ar văduvi-o de adevăratul parfum al turismului. Pot fi exceptate : briceagul, termosul și spirtiera, acestea avînd, prin însăși natura lor, un caracter turistic. Se pare, dealtfel, că pentru asta au și fost create.

Ca să vă feriți de ispita de a renunța, la un moment dat, la viața lipsită de comoditate (căci, v-o spun din capul locului, vă veți lovi de greutăți și veți trece prin unele momente de descurajare) alegeți locul de popas cît mai departe de orice formă a turismului modern, iar în momentele de cumpănă, să vă spuneți în gînd :

— Hotel ? ! E ca și cum aș fi stat acasă.

— Motel ? ! Nu-i tot ca un hotel ?

— Camping ? ! Păi de la cort la improvizație nu-i decît un pas. Și atunci de ce să nu-l fac ?

Și, iată, în felul acesta se va naște, în mod firesc, prima problemă în care intervine arta improvizației : adăpostul pentru noapte. Îl vom improviza sub forma unei colibe. O colibă de ramuri și de frunziș. Înainte de a porni la treabă e bine să ne amintim de Robinson Crusoe și de alți naufragiați celebri. Asta ne va fi ca un imbold.

Apoi ne vom deplasa, însoțiți de ceilalți membri ai grupului, spre copacii care, pentru orice eventuali-

tate, e bine să existe prin împrejurimi. La înapoiere vom face la repezeală inventarul materialului strîns : 20 de ramuri golașe, dintre care patru mai solide pentru colțurile colibei, 16 mai subțiri, pentru pereți și acoperiș, 26 de ramuri cu frunze, care vor întregi construcția și unul sau două buchete de flori de cîmp, pentru înfrumusețarea colibei (îmbinarea utilului cu plăcutul îl poate urmări pe om, chiar și în plin turism).

La inventarul de mai sus n-ar fi exclus să putem adăuga patru sau cinci julituri de tot felul (strîngerea acelor ramuri nu este lipsită de mici riscuri). Oricum, în bilanțul general, elementul pozitiv e dominant (cam 75 virgulă 3 la sută, față de 24 virgulă 7 la sută, negativ).

Vă previn că, în timp ce batem țărușii (cu un ciocan improvizat dintr-un lemn mai gros sau, pur și simplu, dintr-un pantof) partea negativă s-ar mai putea îmbogăți cu una sau două vînătăi suferite de „cel care ține țărușul". În cazul acesta proporția suferă o ușoară modificare : 68 virgulă 4 la sută, față de 31 virgulă 6 la sută. Deci tot pozitivă rămîne.

Oricum, e bine ca, pentru moralul nostru și al celorlalți, să trecem sub tăcere micile neajunsuri. (În acest sens grupul nostru a dovedit lipsă de omogenitate : la contactul cu o urzică, puștiul a urlat ca din gură de șarpe, popularizînd astfel acest mic accident, într-un mod cu totul lipsit de tact).

În aceste cazuri se poate aplica celui care are abateri, cîte o palmă sau chiar două, improvizîndu-se astfel o nouă formă de educare, mai aproape de Natură.

Să revenim însă la problemele esențiale.

După terminarea adăpostului și, desigur, stimulați de acest prim succes, ne vom grăbi să improvizăm dineul la iarbă verde.

Pentru că mîncarea apare din pachete și pachețele (nu putem merge, de prima dată, atît de departe, încît să lăsăm problema gustărilor pe seama Naturii) ne vom îndrepta toată atenția spre cafea.

Spirtiera e cu noi. Ce ne mai trebuie ? Apa. Ca să facem rost de acest component de bază al cafelei, membrii grupului se vor împrăștia în cele patru puncte cardinale, pe o rază de cinci sute de metri, în căutarea unui rece, limpede și sprinten pîrîu, pe care s-ar putea să nu-l găsim. Și atunci e bună și cișmeaua de la punctul sanitar al campingului de care ne-am ferit pînă acum cu atîta strășnicie. E un mic compromis pe care îl vom trece sub tăcere față de noi înșine.

Cafeaua, odată făcută, ridică problema paharelor. Le vom improviza din niște frunze late, cum ar fi cele de nufăr pe care, dacă nu le găsim, turnăm cafeaua în termos și alegem : ori trecem termosul de la unul la altul, ca un fel de pipă a păcii, ori păstrăm cafeaua ca s-o bem acasă. Avantajul acestei variante este că ne vom aminti a doua zi de farmecul acestor clipe turistice.

Pînă una-alta întindem pe jos pătura care, în mijloc, ține loc de masă, iar pe margini ține loc de scaune.

Așezîndu-ne pe aceste margini, s-ar putea să nimerim pe o tulpină mai ascuțită, ascunsă cu șiretenie sub pătură. Să privim partea frumoasă a acestui accident : în definitiv n-am făcut decît să luăm con-

fact nemijlocit cu vegetaţia pentru care, la urma-urmei, ne aflăm acolo.

Urmează, în timpul mesei, o serie de improvizaţii cu un pronunţat caracter distractiv : hîrtiile devin farfurii, micile rămurele devin scobitori, iar degetele devin tacîmuri. Asta îl poate face pe puşti să dea un nou urlet :

— Aaaauuu ! ! ! M-am muşcat singur de furculiţă !

Concomitent, trebuie să gonim muştele, să gonim albinele, să gonim furnicile şi, dacă e cazul, să gonim unele patrupede care s-ar apropia de colibă. Sînt situaţii cînd reprezentanţi ai faunei locale, de obicei rumegătoare, improvizează, la rîndul lor, o masă bogată în vitamine, din frunzişul pereţilor proaspetei noastre construcţii. Le putem goni cu strigăte de „cşşş", însoţite de gesturi ameninţătoare, pe care le vom repeta de cîteva ori (după sau în timpul mesei, puţină mişcare nu strică).

Înainte de culcare trebuie să ne spălăm, cît de cît. Ştiind că pîrîul nu există, nu-l mai căutăm. E un punct cîştigat. Vom improviza duşul din cişmeaua cea mai apropiată (e al doilea compromis).

Apoi vom încerca să pătrundem pe rînd, în colibă. Ca să nu ne-o dărîmăm, periclitîndu-ne în felul acesta opera, ne vom culca toţi, pe aceeaşi parte. De întors pe partea cealaltă, ne vom întoarce toţi odată. Pentru aceasta, cineva trebuie să stea treaz (în aceste condiţii, nu e imposibil să stăm toţi la fel de treji) ca să comande : Întoarce...rea !

Ne vom mulţumi să ne odihnim în felul ăsta, pînă la miezul nopţii, atunci cînd ziua calendaristică s-a

încheiat. Împăcați cu noi înșine, vom părăsi cabina și-l vom ruga pe responsabilul motelului sau al campingului să ne dea și nouă o cameră sau barem un cort (e al treilea și ultimul compromis).

A doua zi ne întoarcem acasă obosiți și somnoroși dar, în general, satisfăcuți : primul exercițiu de aplicare a artei improvizației a reușit.

Proporția reușitei contează, desigur, mult mai puțin, pentru că nu trebuie să facem, în legătură cu asta, o dare de seamă.

Scurtă întîlnire

Mi-e teamă că, vorbind cu altă ocazie, despre binefacerile turismului, am trecut prea ușor peste una din cele mai interesante : buna deprindere de a circula încolo și încoace îți oferă, aproape fără să vrei, prilejul de a cunoaște tot felul de indivizi, vremelnici tovarăși de călătorie, de la care poți auzi felurite povestiri și întîmplări, meritînd foarte adesea toată atenția noastră.

Ele, aceste povestiri, aceste pasagere confesiuni, izvorăsc aproape de la sine, din acea binecuvîntată însușire dintotdeauna a călătorului de a schimba cu ceilalți o vorbă-două, pentru ca „să pară drumul mai scurt" (după calcule minuțioase, s-a stabilit că, avînd norocul să dai, în compartiment, peste niște interlocutori plăcuți, drumul se scurtează, în medie, cu 65—70 la sută ; ceea ce i-a făcut pe unii, care mergeau de la București la Brașov, să coboare la Ploiești. Concluzia : e bine să fim atenți).

Iată, de pildă, călătoream odată de la A. la C. (ați remarcat, desigur, că uneori, mai ales în romanele polițiste și în problemele de matematică, localitățile renunță la denumirile lor, ascunzîndu-se sub niște foarte discrete inițiale).

Călătoream deci, cu trenul, de la A. la C.

Pe la jumătatea distanței (deci, la B) intră în compartiment un bătrîn, poate nu chiar atît de bătrîn, cu o barbă argintie, poate nu chiar atît de argintie și, în general vorbind, părînd să coboare dintr-o poveste. În sfîrșit, poate nu chiar dintr-o poveste, dar consider că nu-i făceam nici un rău, imaginîndu-mi-l așa. Și, dealtfel, excursionistul înțelept trebuie să fie gata să idealizeze tot ce întîlnește în drum.

N-au trecut nici două stații și bătrînul mi-a și pus obișnuitele întrebări : de unde vin, încotro merg, de ce merg tocmai acolo, cu ce mă îndeletnicesc și așa mai departe.

Cred că am dat răspunsuri din acelea care-i apropie pe oameni pentru că, la rîndul lui, fără să se lase rugat, mi-a furnizat datele lui personale. Astfel am aflat că e pădurar.

Oh, pădurar ! Iată un lucru pentru care i-am mulțumit în gînd : ce alt personaj s-ar fi potrivit mai bine în clipa aceea, în care starea mea de spirit era a turistului avid de natură și de toate elementele ei.

Am simțit că e de datoria mea să mă arăt încîntat.

Mi-a spus atunci, cu un glas domol, domol ca și toată înfățișarea lui, că n-o să cred, dar în vechea și romantica lui îndeletnicire are și oarecari necazuri.

Auzind una ca asta m-am arătat, în mod absolut spontan, extrem de uimit.

A zîmbit (și zîmbetul îi era domol : zîmbet de pădurar) după care a intrat în amănunte :

— Ce știi matale, fiule ? Uite, de pildă, pădurea e plină de ramuri căzute și de frunze uscate și eu stau și mă tot întreb pe care dintre viețuitoarele pădurii să o pun la treabă. Vreau să zic, care dintre ele să mă ajute la strînsul tuturor acestor uscăciuni.

Și a adăugat ca pentru sine, privind fără prea mare interes, peisajul ce defila prin fața ferestrei :

— Mi-ar trebui unul așa, mai voinic.

M-am pătruns imediat de importanța problemei, am trecut în revistă (în gînd, desigur) principalele vieţuitoare ale pădurii, și am încercat să-i sugerez că, poate, cel mai nimerit ar fi ursul ;

— Mai bine ca el nu le poate strînge nimeni. Cînd și-o încorda el labele lui acelea din față, ehe, într-o clipă toată pădurea ar fi lună, nu alta.

Pădurarul dădu gînditor din cap și zîmbi din nou pe sub mustața lui argintie, de om trecut prin multe :

— Da, fiule, așa am gîndit și eu. Numai că, vezi matale, ce mă fac că nimeresc la el tocmai cînd hibernează ?

— Cum o să hiberneze, moșule ? E primăvară. Urșii hibernează numai iarna.

Tăcu o clipă. Părea să-l frămînte un gînd ascuns :

— Și dacă ăstuia îi place să doarmă mai tîrziu ?

— Nu-i nimic ! am hotărît eu, intransigent. Îl trezești și-l trimiți la lucru.

Mă privi de parcă atunci mă văzuse prima dată :

— Ce face ? Crezi că se sperie el de mine ? Ăstuia nu-i e frică nici de albine. Cînd îl prind ele cîteodată la miere, degeaba îl înţeapă. Nimic nu simte. Are pe el o blană că nici acul nu trece. Ce mai încolo-încoace ? Ursul e prea voinic. Cum să-ţi explic, fiule ? Nici așa să n-o luăm.

Și își îndreptă din nou privirile spre peisajul de afară :

— Mai bine caut pe altul. Tot unul zdravăn, de bună seamă.

— Tot zdravăn ? Păi atunci... știu și eu ? Poate lupul.

— Lupul ?

Cîntări în gînd și sugestia asta. Părea extrem de precaut.

— Și dacă se zburlește ?

— Cine ?

— Lupul.

— Ei și ?

— Cum ei și, fiule ? Păi ăsta cînd se supără, începe să urle de aude și Pămîntul și Cerul. Și cu lupul mai e ceva.

— Ce mai e ?

Se aplecă spre mine și-mi spuse cu jumătate de glas :

— Se tot laudă că un stră-stră-străbunic de-al lui a fost CINEVA. A fost un anume Colț Alb.

Am încercat să-l lămuresc :

— Stai, moșule, dar asta nu e decît o simplă povestire.

Omul părea greu de clintit din convingerile lui :

— Povestire ? Mă rog. O fi. Dar dacă a citit-o și lupul, crezi că mai stă el acum să curețe pădurea ? Îți spun eu, fiule : mai bine ne gîndim la altul. Tot voinic, dar altul.

Am încercat într-o doară :

— Mistrețul ar fi bun ?

Omul nu se grăbea. Cîntări un timp și propunerea asta și o respinse cu același glas molcom :

— N-ar fi bun, fiule.

— Nici ăsta ? !

— Nici. Dacă-l pun la treabă, poate să aibă toată viața un colț împotriva mea.

— Ei și ? Dar ăsta ce mai are ?

— Are un văr de-al doilea, la Centrala Asociației Vînătorilor.

Am zîmbit, ca să-l liniștesc :

— O fi împăiat vărul ăsta de-al doilea.

— Împăiat, împăiat, dar e el la Centrală ? Cine știe ce aranjează cu vreun vînător. Că prea mare încredere în el nu am. Vorba aceea : mistreț-mistreț, dar tot porc e. Pricepi, nu ? Uite, de aceea stau și mă tot întreb cine să mă ajute la curățirea pădurii.

Am rămas și eu pe gînduri. Problema, cum e lesne de înțeles, începuse să mă pasioneze. Am dat deci o raită prin cunoștințele mele zoologice și am strigat :

— Vulpea ! Vulpea e cea mai bună. E și îndemînatecă, e și descurcăreață, nu-i nici prea puternică...

Bătrînul, însă, părea să dețină despre fiecare, date complete :

— Așa crezi matale. Nu știi ce se grozăvește și ea.

— Pe ce motiv ?

— Cică ar avea o mătușă, vulpe argintie.

De data asta m-am aplecat eu spre el :

— Moșule, să știi că printre vulpile astea argintii, există și imitații.

— O fi, spuse el cu înțelepciune ; dar pînă să-i controlezi originea, tot argintie rămîne. Și cine știe la gîtul cui a stat.

— Bine. Dar cerbul ? Cerbul are putere, e calm, e modest, are coarne...

— Tocmai asta e, fiule. De cînd cu coarnele, e tare nervos. În zadar îi spun eu că în muncă poate găsi uitarea.

N-am renunțat :

— Dar capra neagră ?

— Capra neagră ? Ași ! Asta, de cînd se știe ocrotită ca monument al naturii, dacă-i spui ceva, îți rîde în nas.

— Ariciul ! (ieșeau viețuitoarele pădurii din gura mea ca din jobenul unui scamator). Ariciul, moșule ! E rezistent, e tenace, e răbdător...

Și am adăugat cu înțeles :

— E și destul de mic..

— Așa ! Le are și ăsta pe ale lui. Poate merg odată prin pădure, ostenesc, vreau să mă așed pe ceva ca să-mi trag sufletul, poți să știi dacă nu nimeresc chiar pe el ?

Începusem să-mi pierd răbdarea. Cît despre documentarea mea zoologică, o simțeam epuizîndu-se. Eram gata să mă dau bătut :

— Atunci cine să cureţe pădurea, omule ?

Pădurarul se ridică fără grabă de pe banchetă. Ne apropiam de stația la care trebuia să coboare. Strîngîndu-și bocceaua, spuse mai mult ca pentru sine :

— M-am gîndit că cel mai potrivit ar fi iepurele.

— Iepurele ? ! Cum iepurele ? Matale vroiai unul voinic. Iepurele e cel mai slab.

În privirea pădurarului se aprinse o lumină jucăușă, contrastînd ciudat cu toată ființa lui domoală :

— Păi de ce e slab, fiule ? Să-ți spun eu de ce. Pentru că stă. Munca întărește. Da, da, ăsta-i cel mai bun. De mîine... dar de ce de mîine ? Chiar de azi îl pun la treabă.

Și coborî.

Prin fereastra compartimentului am văzut depărtîndu-se silueta lui venită parcă dintr-o poveste.

Sau poate nu chiar dintr-o poveste...

Un om cumsecade

Păţania de mai jos constituie povestirea preferată a amicului meu Mandache. Întotdeauna are succes cu ea. Normal : o zice cu haz şi este şi strict autentică.

Voi încerca s-o redau, aşa cum o spune Mandache însuşi :

— Autocarul care ne purta pe traseul prevăzut de itinerarul excursiei, începe el de cîte ori i-o cere auditoriul, trecea, la un moment dat, de-a lungul unei vii. Ciorchinele erau coapte-coapte, numai bune de cules. Priveam cu toţii, prin ferestre, aracii doldora de boabele strălucind în soare ca nişte mari perle galbene sau negre-vineţii.

Totul părea o nesfîrşită pictură de-a lungul căreia drumul şerpuia, părînd el însuşi un imens coridor pe care să tot mergi şi de pe care să tot admiri această capodoperă meşterită de Natură în strînsă colaborare cu mîna Omului.

Şi, cum se întîmplă, cam pe unde era ceva ce semăna cu o poartă prin care se intra în această mirifică lume a Frumuseţii şi a Belşugului, autocarul s-a oprit, iar ghidul a anunţat un popas de douăzeci de minute, pentru una, pentru alta, dar mai cu seamă pentru farmecul locului...

Cîțiva ne-am apropiat de marginea viei ; nu ne săturam sorbind din ochi strugurii care, de aproape, ne fascinau și mai și.

Într-un colț ferit de soare, stătea tolănit unul ce părea a fi de prin partea locului, dacă nu chiar un soi de paznic al viei. Omul îmbuca nu știu ce și urmărea în tăcere privirile noastre ce se agățaseră cu admirație de ciorchinele grele. Într-un tîrziu, neîntrebat de nimeni, spuse cu un glas lipsit de inflexiuni și de intenții, care însă, nouă ni se păru glasul demonic al Ispitei :

— Și ce dulci sînt ! Miere, nu alta.

Peste cuvintele lui se așternu un moment de liniște, ca un văl albastru și transparent, așternut peste toate tentațiile omenirii adunate la un loc.

După care cineva din grup, cred că o femeie, spuse visătoare :

— Barem un bob de-aș gusta. Hm. Dar nu se poate.

Și insistă, pîndind cu oarecare emoție, răspunsul :

— Nu se poate, nu-i așa ?

Omul tăcu o clipă, apoi exclamă : eh !... Ceea ce, la drept vorbind, putea să însemne orice.

Persoana vru să fie sigură :

— Adică... aș putea să... ?...

Omul iar făcu : eh ! Dar de data asta completă cu același glas egal : — Dacă vă e poftă... un ciorchine, colo, nu contează.

Femeia mulțumi, spuse ceva ce însemna că dînsul e un om cumsecade și, timidă, făcînd un pas spre aracul cel mai apropiat, rupse un ciorchine, selecționat cu grijă, dintre cele mai arătoase.

Altul, tot din grup, o imită și pășind în vie, rupse și el, cu aceeași timiditate, un alt ciorchine. După care cei patru-cinci cîți eram acolo, îi imitarăm pe primii doi. Ce e drept, cu mai puțină timiditate.

Dintre ceilalți excursioniști care se odihneau la umbra autocarului, așteptînd să treacă cele douăzeci de minute de popas, cîțiva observară mișcarea. Veniră și ei. Unul, mai îndrăzneț și mai pregătit, scoase din buzunar o pungă de plastic pe care, în doi timpi, o umplu cu strugurii culeși de pe doi araci.

Asta ni s-a părut cam prea mult și ne-am oprit toți, ca la un semn, oarecum înspăimîntați de cum avea să reacționeze omul tolănit la umbră. Un gînd nemărturisit trecu instantaneu prin mintea fiecăruia :

— Nu cumva întrecusem măsura ? Nu cumva exageram ? Nu cumva abuzasem de cumsecădenia omului ?

Dar el spuse din nou : eh ! Și acel „eh" avu, de data asta, efectul unui zăgaz care se ridică, eliberînd apele înspumate ale unui rîu impetuos. Începu o mișcare febrilă : tot autocarul veni în vie, cu sacoșe, cu pungi de plastic și de hîrtie, cu genți, sacoșe, poșete, rucsacuri, plase, în fine cu tot ce putea fi golit de conținutul de pînă atunci și umplut cu ciorchinele grele și strălucitoare. Cineva veni cu un mic geamantan, iar altul, mai nepregătit dar nu mai puțin ingenios (ci dimpotrivă) veni cu un vintiac. Legat și încheiat într-un anumit fel (nevoia te învață) vintiacul deveni un fel de săculeț destul de încăpător. Cîțiva folosiră metoda și, mergînd pînă la sacrificiu, își scoaseră cămășile și bluzele. Legate după sistemul celui cu vintiacul, articolele de lenjerie deveniră pe loc niște bocceluțe multicolore și primitoare. Și se culegea. Se culegea cu rîvnă. Cred că vrednicul nostru grup putea să fie felicitat pentru sporul și veselia cu care activa.

Din cînd în cînd, între două ciorchine, unul sau altul îndrepta spre omul cel cumsecade (deși puțin

cam prea darnic cu strugurii obșteşti) cîte o privire încărcată de recunoştinţă, după care se întorcea fiecare la treaba lui.

Cele douăzeci de minute de popas erau depăşite de mult şi şoferul ne claxona cu insistenţă, chemîndu-ne la autocar : nimeni nu se îndura să părăsească roditoarea vie. Numai cînd toate mijloacele de împachetare, improvizate sau nu, fură umplute cu vîrf şi cînd nu se mai găsi nici o modalitate de a mai lua un ciorchine, lumea a început să apară de după araci, îndreptîndu-se, fiecare cu încărcătura lui, spre autocar.

La poartă, omul nostru stătea tot acolo, la umbră. Am vrut să ne luăm rămas bun de la el, în termeni cît mai potriviţi, aşa că ne-am grăbit, înainte de orice, să-i mulţumim pentru dărnicia lui. Ne-a răspuns cu acelaşi glas egal cu care exclamase pînă atunci „eh“ :

— Aşi. Eu vă mulţumesc dumneavoastră.

— Dumneata să ne mulţumeşti nouă ? Doar n-ai pentru ce.

— Ba am, cum să n-am ?

— Şi... pentru ce ne-ai mulţumi, taică ? întrebară cîţiva, în al căror glas se simţea tremolo-ul unor vagi temeri.

— Pentru că m-aţi ajutat. Temeinic m-aţi ajutat. Pen'că tocma'mă gîndeam cît am de muncit cu culesul strugurilor ăştia. Că uşor nu e. Acu', ce e drept, n-aş fi strîns eu singur, cît aţi strîns dumneavoastră. Aţi fost tare vrednici, ce mai !

Şi adăugă cu acelaşi ton neutru :

— Acu' ce v-aş ruga ! Toată lumea să deşerte ce a cules, aici, în coşurile astea (de unde apăruseră ?). Aşa, hai, mai repejor, mai repejor că vă aşteaptă maşina.

În cîteva clipe coșurile acelea începură să primească diamantele aurii și negre. Primii ciorchini depuși erau însoțiți de vagi oftaturi. Pe urmă însă, pe ici-pe colo înflori cîte un zîmbet, iar cei cu simțul umorului mai dezvoltat începură să rîdă de-a binelea.

Și peste alte cîteva clipe, în timp ce șoferul autocarului ambala motorul, l-am putut auzi pe omul nostru care-i striga, zîmbind șugubăț :

— Duminica viitoare, dacă ai drum pe aici, să oprești mai încolo cu vreo două sute de metri, unde e livada de pruni. Că trebuie strînse și ele, nu ?...

Dialog nocturn

Scena de mai jos n-am văzut-o, n-am auzit-o și nu mi-a povestit-o nimeni, niciodată. Am inventat-o pur și simplu atunci cînd mă întrebam dacă turismul nu poate genera și o situație ca aceasta.

Mi-am imaginat deci o pereche, soț-soție, dialogînd la o oră tîrzie, atunci cînd somnul începe să-și fîlfîie aripile lui moleșitoare și cînd gîndurile răzbat din noi, din ce în ce mai rare și mai estompate, ca și cuvintele care le îmbracă.

El (după cîteva clipe de tăcere, timp în care pare că a urmărit în penumbră, un gînd anume) : Auzi, dragă ?

Ea (aflată pe pragul dincolo de care începe dulcele și binefăcătorul tărîm al somnului) : Mm ?

El : Dormeai ?

Ea : Încă nu. Ce este ?

El : Mă gîndeam la excursia aceea la care ne-am înscris.

Ea : De ce te mai gîndești ? Ce, cîteva zile la munte, strică ?

El : Nu, desigur. Dar ar mai fi ceva.

Ea : Știu ; ar mai fi și o excursie la mare... și una la mănăstiri... Mai tîrziu le-am putea vizita și pe astea.

El : A, nu, eu mă gîndeam la mama.

Ea : La maică-ta ? Păi... pe ea cum s-o vizităm, că ea locuiește la noi.

El : Tocmai : ea, săraca, stă aici, tot timpul vede de casă, ne îngrijește... de ce să nu se bucure și ea, de excursia asta ?

Ea : Ar fi o idee. Dacă spui tu, îi luăm și ei un bilet.

El : Nu-i așa ? Că dacă noi o să fim plecați, ea tot n-o să aibă ce face acasă.

Ea : Evident. Noapte bună, Mișule.

El : Noapte bună și îți mulțumesc.

Pauză.

Se aude doar tic-tacul ceasului de pe noptieră. Eventual și vagul sforăit al soțului, care denotă somnul liniștit al unui cuget curat.

Ea (urmărind, la rîndul ei, în penumbră, un gînd anume) : Mișule !

El (întors de dincolo de pragul somnului, pe care apucase să-l treacă) : Mm ?

Ea : Dormeai ?

El : Nu face nimic. Ce este ?

Ea : Am vrut să te întreb : noi, dacă facem excursia asta la munte, nu urcăm ? Nu facem ascensiuni ?

El : Ba da. Daaa !... (cască) Facem, facem.

Ea : Cu maică-ta după noi ?

El : Cum adică ?

Ea : Păi vezi ? Vezi ce fiu ești ? Nu te-ai întrebat: are ea putere să urce ?

El : O să urce cu telefericul.

Ea (pare sincer înspăimîntată) : Cu telefericul ? ! Știi ce tensiune are ?

El : Cred că e de înaltă tensiune.

Ea : Eu vorbeam de tensiunea ei !
El : A ! 14 cu 8.
Ea : Da, dar cînd urcă... (și, în gîndul rămas neroștit, o ureche atentă și sensibilă poate deslușî pericolele ascunse)
El : O luăm numai la coborîre.
Ea : Mișule, ești adormit. Nu știi ce vorbești.
El : Mda. Să ne aștepte în parc,
Ea : Singură ? Singură ar sta și acasă.
El : Și să stea acasă ?
Ea : A, nu ! În nici un caz. Acasă tot n-are nici o treabă.
El : Și-atunci ?
Ea : Nu-i mai bine s-o luăm cu noi în excursia aceea pe litoral ? Acolo nu urcă, nu coboară...
El : Bună idee. Îți mulțumesc.
Ea : Noapte bună, Mișule.
El : Noapte bună, draga mea.

Altă pauză. Mai scurtă. Pentru că de data asta, grijulie, nu-l lasă să adoarmă iar. Așa că...

Ea : Mișule.
El : Mm ?
Ea : Mă gîndeam așa... pentru maică-ta n-o să fie obositor ?
El : Unde ?
Ea : La mare. Cum o să se țină ea după noi ?
El (dovedind că e, totuși, pe jumătate adormit) : Dar pînă unde ai de gînd să înnotăm ?
Ea : Vino-ți în fire, Mișule. Nu despre asta e vorba.
El : Dar despre ce ?
Ea : La mare e ca la mare. Poate că o să mergem seara la un local. Poate mai dansăm și noi. Un twist, un rock. Pentru ea e mai greu.
El : Așteptăm un tango.
Ea : Și dacă stăm mai tîrziu ?

El : Să ne aștepte în cameră.
Ea : Tot singură ? (reprosul din glasul ei e aproape ucigător) De aia pleacă cu noi în excursie ?
El (vădit intimidat) : Și ce propui ?
Ea : Ce-ar fi să-i dăm bani de tren, să meargă la fratele ei, la țară ? Tot nu s-au văzut de patru ani.
El : La unchiul Tase ?
Ea : La unchiul Tase. Acolo nu e nici mare, nici munte. E șes. Iar acasă...
El : Știu : acasă tot n-are nici o treabă.
Ea : Nu-i așa ? Noapte bună, Mișule.
El : Noapte bună, draga mea.
(De data asta, fără pauză) :
Ea : Mișule.
El : Da, dragă. Ce mai e ?
Ea : Mi-aș cumpăra, pentru mine, niște blugi.
El : Ei, și tu, acum.
Ea : Nu, Mișule. Din economii.
El : Ce economii ?
Ea : Poate renunțăm la banii de tren.
El : Să mergem pe jos ? !
Ea : Nu, Mișule, nu la trenul nostru. La trenul maică-tii.
El : Adică ?
Ea (face o pauză abia acum) : De ce să meargă ea tocmai pînă la unchiul Tase ?
El : Fiindcă e șes. Și fiindcă nu s-au văzut de patru ani.
Ea : Ași. Se văd mereu. Nu-și trimit în fiecare an cîte o fotografie ?
El : Asta așa e.
Ea : Și atunci de ce să se obosească degeaba ? Nu-i mai bine să stea acasă ?
El : Dar acasă n-are nici o treabă.

Ea : Nu are ?! Oho ! Numai să vrea ; udă florile, aerisește, șterge praful, mai spală, mai calcă... Știi doar că astea-i fac plăcere. Mai ales dacă nu stăm pe capul ei.

El (ultima încercare): Și dacă vrea să vadă și ea marea... sau muntele... sau șesul ?

Ea : O să le vadă. Ce, n-o să ne fotografiem ? Hai, culcă-te liniștit, Mișule. Noapte bună.

El : Noapte bună, draga mea.

. . . . . .

Aici, cu voia cititorului, mă opresc.

Nu pentru că n-aș putea să continui. Dar mi-e teamă să nu denaturez prea mult lucrurile. Fiindcă întotdeauna cînd îmi imaginez un astfel de dialog, mă pîndește din umbră pericolul exagerării...

Senzaționalele mele aventuri

Ați fi crezut vreodată că eu, om pașnic și la locul meu, aș fi putut, la un moment dat, să mă aflu prins în vîrtejul unor aventuri aproape sau de tot incredibile ?

Și totuși...

Mă aflam vara trecută la mare (în definitiv, turismul nu te poartă doar pe cărările umbroase, tainice, stîncoase și așa mai departe, ale muntelui).

Stăteam tolănit pe plajă, pe acest ultim prag fierbinte și auriu al mării.

Priveam cu ochii pe jumătate închiși acea întindere albastru-verzuie, ce-și desfășura pînă la orizont și mai departe, maiestuoasa ei nemărginire.

N-aș putea să spun cu precizie cît timp am privit-o în felul ăsta, cu un firesc amestec de admirație și melancolie. Cînd, deodată, am zărit la orizont, un vas.

La început cît un punct. Apoi, pe măsură ce se apropia (naviga exact spre locul unde mă aflam) vasul acela își desena liniile din ce în ce mai clar.

Toropeala, acea toropeală pe care ți-o dau soarele și murmurul molcom al valurilor ce se sting pe nisip, dispăru brusc : ce să fie asta ?

Era o părere ? Era realitate ? Nu, nu mă înșelam : era o corabie cu pînze, din acelea care străbăteau mările, ehei, acum cît timp ? Și se apropia. Se apropia mereu. Ajunsese aproape de țărm.

Și atunci... !! De necrezut ! Am văzut clar, dar știți ? Cît se poate de clar, cum, de pe puntea ei, marinari bărboși, cu fețe arse de soare și de vînturi îmi făceau semne prietenești și insistente. Nu, nu mă înșelam deloc : mie îmi făceau acele semne, PE MINE mă chemau spre ei. De ce ? De ce tocmai PE MINE mă îndemnau să urc pe corabia lor ?

M-am ridicat de pe cearșaful meu, de pe casnicul meu cearșaf și, cu pași aproape plutitori, m-am îndreptat spre barca pe care o coborîseră. Ce mai încolo-încoace ? Cățărîndu-mă pe scara de frînghie ce mi-o aruncaseră, în cîteva clipe eram sus, pe punte, în mijlocul acelor lupi de mare fără nume și fără vîrstă, adunați parcă din toate romanele și din toate filmele de aventuri marine, pe care le citisem și văzusem pînă atunci.

Au manevrat pînzele și, în curînd, țărmul a devenit o linie abia deslușită. Pe urmă nu s-a mai zărit deloc.

Pluteam legănați de valurile înspumate care se spărgeau de pereții fragili ai vechii și romanticii ambarcații.

Deodată însă, valurile au început să crească. Cerul se întunecă brusc și în cîteva clipe ne aflam prada unei cumplite furtuni. Micul vas părea o jucărie în mijlocul naturii dezlănțuite. Echipajul, tenacele meu echipaj lupta din greu împotriva unui groaznic sfîrșit. Iar eu, eu însumi, dădeam ordine cu o pricepere demnă de cel mai bătrîn dintre bătrînii lupi de mare.

Pînă la urmă am învins furtuna, apele s-au liniștit, dar pericolele erau departe de a fi epuizate : din ceața care se risipea anevoie au apărut brusc două, poate chiar trei fantomatice corăbii pe ale căror catarge fluturau sinistre și grăitoare stindarde cu emblema „Cap de mort". Era, în felul lor, un mod cinstit de a-și declina identitatea : pirați !!

O, ce luptă înverșunată începu atunci !

Cum șuierau gloanțele din flintele tip secolul optsprezece ! Cum zburau unii spre puntea altora, agățați de frînghii, ca niște tarzani marini ! Cum mă aruncam în încăierare, acolo unde situația era mai grea și unde pericolul era mai mare ! Și cum cădeau piratii în fața spadei mele, unul cîte unul, doi cîte doi, trei cîte trei, lepădînd, odată cu ultima suflare, și cuțitele ce le purtau între dinți.

S-a sfîrșit și bătălia aceasta și au urmat alte aventuri.

Lăsam în urmă alte mări și alte oceane, alte furtuni și alte bătălii, treceam pe lîngă misterioase arhipelaguri și strălucitoare insule de corali. Și, după întîlniri fabuloase cu epave și rechini, acostam din timp în timp pe cheiuri sumbre sau însorite, pe care, la sosiri și la plecări, fete de toate culorile fluturau batiste de asemenea multicolore, udate de lacrimi, cînd de bucuria revederilor, cînd de tristețea despărțirilor.

Și, după ultimul chei pe care-l părăseam cu un nostalgic șuierat de sirenă, tocmai mă pregăteam să mă arunc spre alte nemaipomenite întîmplări, cărora din nou aveam să le fiu erou principal, cînd, deodată, am simțit cum un mic val călduț mă udă pînă aproape de genunchi. M-am dat repede înapoi : fără să-mi dau seama, furat de toate aceste închipuiri, mă apropiasem prea mult de apă.

Că, uite, vezi, asta mi se întîmplă de cîte ori privesc prea îndelung, marea : uriașa oglindă albastru-verzuie trezește în mine tot felul de vise și imagini, care mai de care mai năstrușnice, mai vitejești, mai romantice și mai pline de aventură, vise mocnind, probabil, în sufletul meu, încă din copilărie, alimentate de lecturile acelei îndepărtate vîrste.

Și, ciudat lucru, de fiecare dată în asemenea momente de reverie (o spun cu toată obiectivitatea) mă simt în stare să înfrunt toate aceste pericole închipuite, și încă multe altele.

Numai că, nu știu cum se face, întotdeauna vine cîte un val care îmi ajunge pînă aproape de genunchi. Și atunci vraja se rupe, elanurile se destramă, iar eu mă duc înapoi la cearșaful meu, cuminte și sigur.

Sigur ? Și dacă-mi cade în cap vreuna din mingile cu care se joacă copiii ăștia de pe plajă ?

Of, nicăieri nu poți să fii liniștit...

Amintiri, amintiri...

Ca să scriu despre frumusețea, utilitatea și poezia drumeției, am socotit că nu mi-e de ajuns mica mea experiență în materie.

Iată de ce mi-am amintit de amicul X. Turist pasionat. Pasionat și vechi. Dealtfel și ca vîrstă e mai mare ca mine. Asta mă face să-l prețuiesc, ba chiar să-l simpatizez, pentru că la vîrsta mea întîlnesc din ce în ce mai puțini din cei care au mai mult ca mine.

De data asta însă, cum spuneam, l-am căutat doar pentru ce-mi va putea povesti despre locurile văzute și întîmplările trăite în drumurile sale.

M-a primit bucuros, ca orice om care, ajuns la vîrsta lui e singur. Pentru că, am uitat să vă spun, amicul X e burlac. (Cu atîtea excursii, probabil că n-a avut nici timp să se însoare).

— Amintiri ? m-a întrebat el. Cu plăcere. Pentru că, trebuie să-ţi mărturisesc, una din marile mele bucurii este să-mi amintesc din cînd în cînd de excursiile ce le-am făcut. Că au fost atîtea !... Ehe, nici eu nu le mai ştiu numărul. De aia zic să iei loc. Stai să aduc fotografiile.

Şi se deplasă, cu paşi cam ţanţoşi, pînă la bibliotecă.

— Aici... (şi bătu cu palma lui noduroasă şi oarecum zbîrcită, în coperta unui album) aici e toată viaţa mea de turist. Aproape patruzeci de ani de drumeţie. Că am început de tînăr. De foarte tînăr.

Privi undeva, spre un timp doar de el ştiut şi repetă, cu o uşoară undă de melancolie, dar şi de mîndrie :

— Da, da. Am început de tînăr. Ehei, ce excursii ! Ce chefuri la cabane ! Ce dansuri ! Ce veselie !

Deschise albumul la prima pagină şi mă invită să trag scaunul mai aproape, ca să ne uităm împreună.

— Uite poza asta. De unde o fi ? Stai, că am notat... Sinaia, anul una mie nouă sute... oho ! Sînt de atunci treizeci şi ceva de ani. Ia uite ce tip bine eram. Şi ce fotogenic. Aveam obrazul ca frişca. Şi cu ce fată eram ! O frumuseţe. Stai. Cum o chema ? Aha ! Tanţa. Eee, Tănţica ! Ce fată ! Ce am mai petrecut ! Ce am mai dansat ! Am băut şi Brunderschaft. Era în excursie cu maică-sa. Cu maică-sa am băut Mutterschaft. Acum e măritată. Are şi doi copii. Cînd merg cîteodată pe la ei, că am rămas prieteni, cu copiii beau Kinderschaft. Şi cînd te gîndeşti că în excursia aceea îi promisesem s-o iau de nevastă. Şi chiar am vrut s-o iau. Îmi notasem treaba asta şi în inimă şi în agendă. Dar excursia era în grup, aşa că a doua zi (ştii, era o excursie de două zile) a ieşit o încurcă-

tură !... Că inima mi-a răpit-o Fifi și agenda mi-a răpit-o Lilli. Eeee, ce amintiri !...

Întoarse una sau două pagini.

— Uite și poza asta. Tot de la o excursie. De cînd e ? Stai să mă uit. Unde sînt ochelarii ? Nu ăștia. Ăștia sînt de distanță. Aha, Uite-i. Poza e de acum treizeci de ani. Ce tip bine eram și aici. Aveam obrazul ca untul. Mi-aduc aminte că îmi ceruseră fotografia ca reclamă pentru produsele lactate (am remarcat vioiciunea spirituală a amicului). Și ce îngrijit eram! Ce frezâ ! Cu cărare la mijloc. Și ce păr ! Negru ca tăciunele. Dat cu briantină. Ce pantofi ! Dați cu ceară. Și ce inimă ! Dată cu împrumut. Și ce-am mîncat ! Și ce-am băut ! În excursia asta am dat gata un purcel de lapte de șase kilograme și o damigeană de zece. Cînd luam fetele din grup la „Perinița" cădeau ca mușteie. Le trăsnea Cotnarul.

Și mai întoarse o pagină.

— Uite-mă și aici. Altă excursie. Acum douăzeci de ani. Excursie cu Mariana. Eeee, ce fată, Mariana ! Îi promisesem, în ziua aceea, s-o iau de nevastă. I-am comunicat intenția mea printr-un bilețel care, pînă la urmă, a nimerit la Jenica. Ce să-i faci ? Defecțiuni de organizare. Dar și Jenica, ce fată !

Aici amicul s-a oprit, privind undeva, spre amintirile lui.

— Și ? am întrebat eu, referindu-mă direct la Jenica aceea.

— Ce, și ?

— Ai luat-o ?

— Ei, na ! Doar nu era să mă însor cu toate. Știi ce băiat serios eram ? Deși, uite cîte fete sînt aici, în poză, în jurul meu. Normal : tot tip bine eram. Ce păr ! Negru ca tăciunele. Și cum plesneam de sănătate ! Ăia de la „Legume și fructe" mi-au cerut

poza, pentru afișul cu „CONSUMAȚI VITAMINE NATURALE". Ce-am mai mîncat și în excursia asta ! Și ce-am mai băut ! Am dat gata o jumătate de purcel de patru kilograme și o damigeană de trei. Și ce-am mai dansat ! Dar n-au mai căzut partenerele. Am căzut eu. Ehe, ce băiat de viață eram !

A întors pagina. Din fotografia ce urma, amicul X îmi zîmbea, de data asta ceva mai obosit.

— Asta din ce excursie e ?

— Asta ? E din Deltă. De acum 15 ani. Ce tip eram și atunci ! Ce păr ! Negru ca tăciunele. Vopsea bună. Nu se lua nici la ploaie. Ce-am mîncat și aici ! Un purcel întreg... am dat de o parte și am luat un crap. Fiert. Ăla prăjitul îmi făcea arsuri. Și ce-am băut ! Trei pahare. Dacă nu chiar două. Și ce „periniță" am întins ! Pe la unu noaptea am întins o periniță sub cap și am ațipit. Ce-au mai rîs cei din grup ! Băiat de viață, ce mai ! Cum îi distram eu, nu-i distra nimeni ! Uite și altă poză. Asta e de la o excursie de acum zece ani. Aici cu cine sînt ? A, da ! Cu Steluța. Eee, ce fată bună, Steluța ! Seara, cînd am luat-o la „Periniță", ea m-a ajutat să mă ridic de pe batistă : în anul acela inaugurasem sciatica. Ce haz a fost ! Și ce încurcătură ! Eu i-am cerut vin, ea mi-a dat Carmol. Cînd am văzut cum știe să îngrijească un om mai... mai serios, i-am cerut mîna, la care ea s-a mirat : „de ce să-ți mai dau mîna, tataie ? Că doar te-ai ridicat..." Deh ! Tineretul de azi. Dar n-am pus la inimă. De ce să fi pus ? Nu-mi spusese doctorul, chiar în ajun, să mă feresc de supărări ? Dar trebuie să recunoști că, totuși, și în poza asta sînt încă destul de bine. Uite ce păr ! Ce cărare ! Mă rog, mai mult cărare. Făcută cu pieptenul. Cu partea rară. Și fruntea, mai înaltă. Pînă-n vîrful capului. Și ce fotogenic ! Ăia de la Plafar au vrut să-mi ia o poză pen-

tru „BEȚI CEAIURI MEDICINALE“. Și ce-am mîncat în excursia asta ! Ce piuré de cartofi, de la friptura de purcel ! Ce morcovi rași, de la friptura de pasăre ! Și ce-am băut ! Trei sticle cu Borviz am stins, de nu mai aveau ceilalți pentru spriţuri. Ce-am mai rîs de ei ! Deh ! Băiat de viață, ce mai ?...

A mai întors cîteva pagini. Din ele defilau fotografii ca într-o paradă a metamorfozei.

— Uite și poza asta. E din ultima excursie pe care am făcut-o. E de acum cinci ani. Unde eram ? A, da ! La Cota 1400. Urcasem cu telefericul și cu Nelli. Eeee, ce fată bună și Nelli ! Cînd am aflat că e asistentă medicală, i-am spus : „Ești femeia indicată pentru mine“. „De ce ?“ S-a mirat ea. „Pentru că ai fi pentru mine ca un post de prim-ajutor“. Cînd am văzut că o interesez, i-am mărturisit și ce vîrstă am : vîrsta întrebărilor. Că toată ziua mă întreb dacă am voie una, dacă am voie alta...

— Și unde e ?

— Cine ?

— Această asistentă medicală.

— De unde să fi știut ? Era măritată. Eu am crezut că e celibatară, fiindcă în autocar stătea pe scaunul numărul 23 : fără soț. Dar... te uiți ? Te uiți ce bine mă țineam și aici ? N-o să crezi, dar și poza asta mi-au cerut-o. Tot pentru reclamă. Pentru „GEROVITAL, ÎNAINTE ȘI DUPĂ ÎNTREBUINȚARE“. Mie mi-au cerut-o pentru „ÎNAINTE“.

Și a închis albumul, cu un oftat prelung, ca și cum ar fi închis odată cu el o întreagă viață.

S-a lăsat o clipă de liniște.

Nu știam dacă să plec sau să mai stau.

Amicul X a sesizat umbra de tristeţe ce mă învăluise și a încercat s-o risipească :

— Nu, nu ! Să nu crezi că sînt singur. Să nu crezi că trăiesc numai din amintiri. Să nu crezi că n-am și eu un suflet lîngă mine.

L-am privit cu o licărire de speranță și de bucurie.

— Nu, dragul meu, nu sînt singur. Cineva mi-a adus-o, tot dintr-o excursie. Stai s-o vezi. Tocmai trebuie să vină la masă. I-am pregătit patè de ficățel... un piciorus de pasăre... o farfurioară cu lăptic !... Hai ! Hai, Pussi ! Pusssiii ! Unde te-ai ascuns, Pussi ? Hai ! Pussilica, ieși de sub divan. Pussiii ! ! Unde naiba e pisica aia ? !... Uite-o ! Uite la ea ! Pe acoperișul vecinului ! Nu-ți spuneam eu ? Tineretul de azi...

. . . . . .

În seara aceea m-am culcat foarte trist. Dar pe urmă m-am binedispus : l-am visat pe amicul X arătîndu-mi fotografiile din excursiile lui. În toate pozele era la braț cu o fată. E drept : se făcea că o cheamă Pussi. Dar era o fată. Mai întîi o fată tînără, apoi mai puțin tînără, pe urmă o femeie care se ținea încă destul de bine și, în sfîrșit, o bătrînică zîmbitoare care-mi arăta, la rîndul ei, albumul lor cu amintiri...

Echilibrul ecologic

Hotărît lucru, turismul, acest nemijlocit contact cu Natura, are darul de a te pune uneori față în față cu micile și marile procese ale vieții.

El, turismul, îți amintește și îți demonstrează pe viu, ca să zic așa, lucruri de care în restul zilelor fie că uiți (că doar fiecare le are pe ale lui), fie că le afli teoretic și în orice caz în treacăt, de prin ziare sau de la televizor. E ca și cum cineva te-ar trage de mînecă și ți-ar striga :

— Stai puțin, stimabile ! Privește în jurul tău, în în clipele de popas, totul, pînă și micile gîngănii și caută să pricepi și să te pătrunzi de legile eterne și nescrise care dirijează și echilibrează toată această Natură, toată această viață.

Iată, de pildă, una din ieșirile noastre „la iarbă verde" ne-a adus, pe noi trei, într-un loc pitoresc, un luminiș însorit, cu ierburi și flori crescînd într-o fermecătoare libertate, într-un cuvînt unul din acele locuri în care omul, pornit spre visare și spre oarecare filozofie, se simte un atît de mare și, în același timp, un atît de mic fiu al Universului.

Tolăniți în iarbă, stăteam tăcuți, ușor toropiți de soare și de gustarea ce tocmai o luasem, cînd, deodată,

fiica Universului, nevastă-mea, atentă ca întotdeauna la tot ce se petrece în jurul ei, mi-a atras atenția asupra uneia din nenumăratele drame ce se desfășoară în fiecare clipă, în lumea atît de puțin știută, a micilor vietăți : o gînganie, nu mai mare ca un bob de mazăre, o devora pe alta, încă și mai mică.

Cu simțul ei de dreptate și cu aversiunea ei înnăscută față de cruzime, brava mea soție s-a arătat gata să joace rolul unei justiții imanente și să strivească fără milă gîngania-agresoare.

Am oprit-o în ultimul moment : — Să nu faci asta ! !

M-a privit din cale afară de surprinsă :

— De ce ? Nu vezi ce face ?

— Văd, cum să nu, dar în clipa asta ele nu fac decît să se supună legilor naturii. Sînt drame care, de fapt, asigură echilibrul ecologic.

— Ce fel de echilibru ?

— E-co-lo-gic. De aceea, nici o vieţuitoare, fie ea dăunătoare, nu trebuie exterminată fără noimă și fără măsură. (Eram mulţumit că găsisem această doctă formulare, căci la discuție era atent și nepotul Universului, puștiul meu).

Nevastă-mea a făcut : aha ! (Ca să arate că e și ea în temă, pentru ca pînă-una-alta, să nu se strice echilibrul dintre noi).

Și cu asta credeam că discuția asupra subiectului, era încheiată.

A lăsat să treacă o oră sau două și la popasul următor, a exclamat prin surprindere (e una din stratagemele ei, folosită cu predilecție cînd vrea să afle unde am întîrziat seara) :

— Foarte interesantă treabă, echilibrul ăsta ecologic.

Între timp, eu uitasem de întîmplarea din luminiș :

— Ce-ți veni ?

— Vorbesc de povestea cu cele două gîngănii.

— Ah, da, sigur. (Teribil de important mă simțeam că pot susține din nou această teză). Fiecare specie, cît ar fi de dăunătoare, e folositoare pentru că se hrănește cu alte specii dăunătoare pentru altele. Devorîndu-se unele pe altele, se împiedică să se înmulțească peste măsură și, în mod indirect, apără alte specii. Echilibru ecologic, ce mai ! Și am încheiat cu ton de predicator : De aceea omul ocrotește toate speciile.

A spus din nou : Aha ! Și iar am crezut că subiectul se epuizase.

Ajunși acasă, seara, la culcare, vedeam că ceva nu-i dă liniște. S-a foit ce s-a foit și m-a întrebat, tot fără nici o introducere :

— Și tigrul trebuie ocrotit ?

— Desigur. N-ai citit că pe unde trăiește el s-au luat unele măsuri ?

— Da. Parcă am citit așa ceva.

Și a tăcut, deși simțeam că nu e convinsă întru totul :

— Dar tigrul e un animal rău.

— Da, am admis eu. Nu e chiar cel mai blînd.

— E și lacom.

— Da. Și lacom.

A prins curaj :

— E o adevărată fiară. Le ucide și le mănîncă pînă și pe bietele căprioare.

— Așa e, a trebuit să admit din nou.

— De ce le mănîncă ? Tot în baza echilibrului ecologic ?

— Probabil.

— Dar ce, căprioarele sînt și ele dăunătoare ?

Nu eram foarte sigur, așa că am răspuns evaziv că n-ar fi exclus ca să aducă și ele oarecari neajunsuri naturii. Și că, în orice caz, din moment ce omul e îngrijorat de faptul că s-a împuținat numărul tigrilor, înseamnă că și ei joacă un oarecare rol în...

M-a întrerupt :

— Dar elefantul ?

— O, da, și elefantul. N-ai auzit că vînarea lui e aproape cu desăvîrșire interzisă ?

— Dar el de cine ne apără ?

Ce e drept, nu prea știam de cine ne apără elefantul, mai ales că îmi aminteam, destul de vag, că numitul e cam vegetarian ; așa că am răspuns evaziv :

— Oricum, e folositor.

Și m-am răstit, crezînd că în felul ăsta curm discuția :

— N-ai văzut și tu filme artistice și documentare, cu elefanți care-i ajută pe indigeni la transportul trunchiurilor de copaci ?

— Mda. Am văzut. Ai dreptate (scurtă pauză). Și lupul ? Lupul ce dăunători mănîncă ?

Hotărît lucru, discuției trebuia să i se pună punct. Altfel m-aș fi afundat din ce în ce într-un domeniu pe care-l stăpîneam destul de vag. Știam foarte puțin cine pe cine devorează cu predilecție. Meniul fiecărei fiare în parte, iată un lucru despre care știam cîte ceva, dar nu destul.

— Dragă, ce să mai lungim vorba ? Fiecare specie are rolul ei precis în cadrul echilibrului ecologic (La naiba ! Cine m-a pus s-o fac pe informatul ?) Și cu asta, gata. Mi-e somn. Noapte bună.

Desigur, nu-mi puneam mari speranțe în tactica aceasta, lucru care s-a și adeverit :

— Dar liliacul ?

— Care liliac ?

— Pasărea aceea scîrboasă, care seamănă cu un șoarece. Nu te face că nu știi despre ce e vorba : liliacul.

— Mă rog. Ce-i cu el ?

— Pe cine și ce mănîncă ? Ce rol joacă în echilibrul ecologic, scîrnăvia aia ?

Cu asta mi-a dat la cap. Nu mă preocupase pînă atunci niciodată viața particulară a liliacului și nici nu țineam minte să fi asistat vreodată la o conferință pe această temă. Și acum se părea că încep să trag consecințele acestei lipse. Privirea cu totul și cu totul superioară a nevesti-mii îmi arăta clar lucrul ăsta :

— O fi ceva cu echilibrul ăsta, dar cred că există o mulțime de excepții de care habar n-ai. Cum ar fi liliacul.

Și s-a culcat trăgînd tăicasa concluzie că altădată aș face mai bine să n-o mai fac pe cultul dacă nu sînt sigur de ce afirm.

În noaptea aceea am visat numai lilieci.

A doua zi de dimineață, și din ambiție și din curiozitate, eram hotărît să clarific tainica problemă.

Cînd am ajuns la serviciu l-am întrebat pe omul de la „Informații" (primul cunoscut întîlnit) :

— 'Neața, nea Petrache ! Matale n-ai idee ce mănîncă liliacul ?

Mi-a aruncat o privire îngrijorată :

— Dacă nu vă simțiți bine (mi-a observat și cearcănele) faceți-vă un bon și mergeți la Policlinică.

Am intrat în birou ; cineva mi-a strigat :

— Vezi că te așteaptă șeful.

Mi-am luat lucrările și m-am dus. S-a uitat prin ele, s-a declarat mulțumit și mi-a făcut semn că sînt liber. Pe birou însă, avea o vază cu flori (garoafe, dacă țin bine minte). Găsisem cum să ajung la subiect :

— Frumoase flori.

Șeful m-a privit peste ochelari. Credea că plecasem.

— Frumoase flori, dar cred că liliacul ar fi mai frumos. (Noroc că în limba română sînt omonime). Apropo...

Și-a scos ochelarii și s-a încruntat :

— Auzi ? Fără apropouri. Dacă vrei să te apreciez, vezi-ți de lucru și atunci nu e nevoie să-mi aduci flori. Nici liliac, nici altceva. Scurt. Și acum, la treabă.

M-am întors în birou, în momentul în care Alecu își desfăcuse pachețelul cu mîncare și acum mușca, dus pe gînduri, dintr-un sandviș.

— Mănînci, mănînci ? l-am întrebat, deși vedeam bine că mănîncă.

A confirmat, dînd din cap, absent. Era, evident, stăpînit de nu știu ce gînd. Dar și eu urmăream gîndul meu :

— Fiindcă veni vorba (nu știu dacă venise într-adevăr vorba, dar asta nu era prea important, că nici el nu era prea atent la ce spuneam), ai idee ce mănîncă liliacul ?

M-a privit mai mult îndurerat decît surprins :

— De asta îmi arde mie acum ? Dacă vrei, pot să-ți spun pe cine mănîncă Ionescu.

— Care Ionescu ?

— Contabilul șef.

— Mă rog. Pe cine mănîncă ? (Trebuia să mă prefac interesat de gusturile gastronomice ale contabilului șef. În felul ăsta speram să ajung unde voiam eu).

— Pe MINE mă mănîncă ! Mă mănîncă de viu. Nu scapă nici un prilej. Înțelegi ?

Nu înțelegeam, dar asta nu m-a împiedicat să-i spun : Sigur că da.

— Mă mănîncă, dom'le, fiindcă vrea să-l pună în locul meu pe Grigorescu.

— I-auzi ! !

— Dar nici eu nu o să mă las. O să-l mănînc și eu pe Grigorescu. Îl mănînc de nu se vede. Îi găsesc eu o chichiță.

— Nu se face, Alecule.

— Nu ? Dar Ionescu de ce mă mănîncă pe mine ?

I-am promis că o să mă interesez de ce, dar că pînă una-alta, pentru mine prima treabă e cu liliacul. Mi-am îndreptat privirea spre Tiberiu. Tiberiu ăsta e și el un tip special : e gata întotdeauna să-ți facă rost de orice lucru, de orice natură. Uneori chiar și de unele ponturi, neștiute de alții. M-am gîndit că poate, cine știe ?...

— Ascultă-mă, Tiberiule, ai ceva idei despre lilieci ?

Nu s-a arătat surprins (e pregătit oricînd să răspundă oricăror solicitări).

— Un moment, să văd ce am aici.

Și a deschis un carnețel.

— Nu. Aici nu am nimic. Dar te servesc neapărat. Nu te las eu. Oamenii trebuie să se ajute între ei.

Și adăugă, cu glas scăzut :

— Poate că și eu am nevoie vreodată de tine. Nu se știe ca pămîntul...

I-am mulțumit pentru bunele sale intenții și l-am asigurat că și eu, oricînd, etc. etc...

La terminarea programului m-am întîlnit la lift cu Protopopescu. De obicei caut să discut cît mai puțin cu el. E cunoscut ca mare specialist în răstălmăcirea vorbelor și apoi în ducerea lor de la unul la altul (cu

predilecție spre vîrful de sus al schemei). De data asta însă, gîndeam că, cu toată strădania, n-ar avea cum să dea alt sens faptului că mă interesează ce mănîncă liliecii.

Și-a aplecat capul cu cîteva grade într-o parte, m-a privit printre gene și m-a întrebat cu un zîmbet dulceag (ah, zîmbetul său dulceag...) de ce mă interesează problema :

— Nu cumva ți-ai adus în casă un liliac ? De unde îl ai ? Nu cumva de la grădina zoologică ? Nu cumva intenționezi să-ți faci crescătorie ? Și dacă da, unde îi adăpostești ? Nu cumva ai o cameră în plus, pe care o deții în mod abuziv ?

I-am dat cuvîntul de onoare că nu ocup decît suprafața locativă înscrisă pe contractul de închiriere, dar că, pur și simplu, sînt curios să știu ce rol joacă această vietate în cadrul echilibrului ecologic.

Și-a aplecat capul cu încă două-trei grade :

— Știam că ai studiile necesare postului pe care îl ocupi. Cum de stai atît de prost cu zoologia ? Nu cumva... ?...

N-am mai stat să ascult ce „nu cumva". Simțeam, parcă, lîngă mine, o sinistră fîlfîire de aripi a unui alt liliac. M-am îndepărtat cu viteză maximă.

Acasă, în holul de la intrare, m-am întîlnit cu madam Victorița, pensionara de la „trei". Citea cu atenție lista locatarilor. Cînd am trecut pe lîngă ea, a întrerupt pentru o clipă acea lectură, ca să mă informeze :

— Știi... soția dumitale m-a întrebat dacă nu am cumva idee ce mănîncă liliecii.

— Și ce legătură are asta cu lista locatarilor ? am întrebat cu năduf. (La naiba ! Încă puțin și hrana

acestor scîrnăvii va deveni o problemă de cartier, dacă nu chiar de sector).

Vecina, străină de ce-mi umbla mie prin minte, mi-a explicat :

— Probabil că s-a mutat aici, fără să știu eu, o familie Liliac. Ce, nu se poate ? Pe unul îl cheamă Lupu, pe altul Vulpe... Ăștia or fi Liliac. Dacă-i așa, n-aveți grijă : pînă diseară aflu eu ce au ăștia la masă. Că mie nu-mi scapă nimic din ce se petrece la vecini.

I-am mulțumit și ei pentru strădania ce o depunea și am urcat sus, la mine.

Prînzul s-a desfășurat în condiții normale, deși simțeam că tăcerea în care ne refugiaserăm era încărcată de întrebări, ca norii de electricitate.

După felul trei puștiul s-a dus dincolo să-și facă lecțiile, iar nevastă-mea mi-a dat de o parte ziarul „Sportul", sub care plănuiam să mă ascund :

— Ei bine ? Ai aflat ceva ?

Am lăsat ochii în jos, vinovat :

— Nimic pînă acum !

A început să strîngă farfuriile cu o dîrzenie de parcă ar fi vrut de fapt să mi le arunce în cap :

— Mai bine nu te lansai în toată teoria aia. Acum nu mai am liniște. Am fost pînă la serviciul Personal. Mi-a promis cineva de acolo că întreabă mai sus. Mîine îmi aduce răspunsul.

— Abia mîine ?

— Am și pentru azi o promisiune de la croitoreasa mea (Gata ! Problema se extindea și pe ramuri profesionale).

— Ce legătură are croitoreasa cu liliacul ?

— Taci că știu eu ce fac ! Bărbatul ei e unul din aceia care colindă prin peșteri. Cum le spune ?

— Speologi.

— Așa. O să-l întrebe pe el. In sfîrșit, pînă mîine dimineață... (și se uită la ceas) nu mai sînt decît opt ore.

— Pînă mîine dimineață ? Așa. Mai sînt cincisprezece ore bune.

— Da, dar șapte ore dormim și mai uităm de chestiunea asta. (Speram să aibă dreptate).

Și în acest moment ne-a întrerupt glasul puștiului, care învăța cu glas tare în odaia alăturată :

— Despre liliac. (S-a auzit titlul lecției, la care noi doi ne-am ținut respirația). Liliacul (latinește : Vespertilio Murinus) trăiește în peșteri. Fiind lipsit de vedere, nu are nevoie de lumină. Se orientează foarte bine în întuneric. El se hrănește cu... cu... (ce o fi avînd de s-a oprit tocmai acum ?) se hrănește cu dăunători, cum ar fi șoarecii. (Aha ! Asta era, care va să zică !) De asemenea mai mănîncă și păianjeni.

— Și păianjeni ? Ce drăguț ! Nu se putu nevastămea abține să exclame, înduioșată. Mi-aș lua un liliac în casă.

Afecțiunea și duioșia mea se îndreptau înspre băiat :

— Auzi ce inspirat e, să învețe tocmai acum la zoologie !

M-am repezit în camera alăturată, l-am luat pe puști de după umeri și m-am aplecat asupra cărții să văd cu ochii mei ce auzisem.

Așa ! Băiatul avea în fața lui cartea de matematică.

Mare pezevenghi !

. . . . . .

Seara ne-am culcat, în sfîrșit, liniștiți. Dar, înainte de a adormi, i-am revăzut în gînd pe toți cei pe care

i-am întrebat. I-am revăzut pe nea Petrache, pe șef, pe Alecu, pe Tiberiu, pe Protopopescu, pe vecină... Și m-am întrebat dacă nu cumva, încercînd să aflu cîte ceva despre Vespertilio Murinus, nu-l studiasem de fapt, pe Homo Sapiens.

E clar : interdependența dintre științe nu-i o vorbă goală.

O să mai fac cîte o excursie în mijlocul naturii, poate că mai aflu cîte o latură a unuia, a altuia...

Hotărîrea cea mare

M-a oprit într-o zi pe stradă și mi-a spus :

— Am auzit că scrii o carte despre sport. Poate îți vine vreo idee din întîmplarea pe care am trăit-o eu mai demult.

Și amicul a început să-și depene mica lui poveste.

. . . . . .

— În ziua aceea (și părea că retrăiește acele momente) îmi compusesem o figură cît mai fermă. Aproape dură. M-am privit și în oglindă : fața mea părea o mască de fier. Eram mulțumit : numai o asemenea înfățișare, rece și implacabilă, o să mă ajute să-i aduc la cunoștință nevesti-mii, marea și ireversibila mea hotărîre. Am repetat în gînd și frazele pe care le voi folosi ; cînd îi voi anunța hotărîrea mea cea mare, va trebui să fiu clar. Să i-o spun răspicat. Chiar tăios. Doare, dar e mai bine așa. E mai cinstit.

Ce, ea n-a fost, în acești zece ani, un model de cinste? Da, da. Dacă mă gîndeam bine, timp de zece ani a fost ceea ce se cheamă o soție exemplară. Deci nu ea era vinovată pentru faptul că apăruse „cealaltă". Dar nici eu nu eram vinovat. Este o nenorocire care i se poate întîmpla oricui. Pentru că inimii, se știe prea bine, nu i se poate porunci. Și atunci ce să fac ? Să duc o viață dublă ? Asta nu ! N-ar fi fost cinstit. Iată de ce socoteam că-i mai bine să-i anunț hotărîrea mea cea mare: despărțirea. Amical și civilizat. Ba, mai mult, eu voi pleca de acasă și-i voi lăsa ei toate lucrurile.

Tocmai întorceam pe o față și pe alta aceste gînduri, cînd a intrat și ea.

O, cît de senină, cît de liniștită și cît de zîmbitoare era ! De fapt întotdeauna fusese așa. Dar acum... hm... dacă ar ști ce veste o așteaptă, sărăcuța !

Dar nu ! În nici un caz nu trebuie să mă las pradă înduioșării. Asta n-ar fi deloc bine. N-ar ajuta nimănui. Cum mi-ar sta să fiu cu slab, tocmai cînd trebuie s-o conving pe ea să fie tare ?

Și-a pus pardesiul în cuier, m-a privit în treacăt și mi-a spus :

— Ești cam agitat. Să știi : cînd ai stări din astea, calmantele sînt în bufet. Raftul de la mijloc.

Această manifestare a grijii față de mine (banală în alte condițiuni) în împrejurarea aceea a făcut ca dîrzenia să mi se clatine o clipă.

Ca să am timp să revin la tonul ce mi-l pregătisem, i-am propus :

— Ce-ar fi să bem o cafea ?

— Da, dragul meu. O fac imediat. (Sărmana ! De unde să știe că era ultima cafea băută împreună ?)

Am auzit-o spunîndu-mi din bucătărie :

— Cînd ai nevoie de cafea, să știi, e aici, în sertar.

N-am dat nici o atenție acestui amănunt, atît de minor și de depășit în acele momente.

A venit cu ceștile care-și împleteau, pentru ultima oară, cum știam prea bine, aburul cald și vag, ca un cîntec mut, de regret și nostalgie.

După prima sorbitură, a insistat, puțin cam prea tipicară :

— Ai reținut, da ? Cafeaua e în bufet.

Hotărît lucru, trebuia să intru în subiect :

— Da. Am auzit. Dar eu aș vrea să discutăm despre altele.

— Exact, dragul meu. Acolo sînt și altele. E și zahărul, e și ceaiul de tei, e și...

Am întrerupt-o cu o mișcare a mîinii. Ce mai ! Era timpul să devin clar. Mi-am înăsprit glasul și i-am spus, răspicat :

— Dragă, e bine să fim tari.

— O, da, ai dreptate. Cînd te simți slăbit, să știi : vitamina B e în sertarul de sus. (Teribil cum nu înțelegea unde vroiam să ajung !)

— Draga mea, las-o naibii de vitamina B, pentru că... ei bine, a intervenit ceva nou.

— Știu ! Polivitamina. Și niște siropuri tonice. Ți le-am pregătit pe toate.

— Bine, bine, le-am văzut.

— Atunci ce mai vrei să știi ?

— Draga mea... (Iarăși ezitam. Și doar altfel plănuisem să-i dau vestea marii mele hotărîri). Draga mea... eu în felul meu sînt un om curat.

— Știu. Dacă vrei lucruri curate, lenjerie sau altele, vezi că le găsești în șifonier. Raftul al doilea.

— Da, e-n regulă, dar,... vezi tu ?... în viață, lenjeria e un lucru mic.

— Lucrurile mari sînt în sertarul de jos : cearșafuri, feţe de pernă...

Începeam să mă enervez. Cum de mi se păruse pînă atunci că nevastă-mea e o femeie inteligentă și cu fler ?

Aproape că m-am răstit la ea :

— Bine, dar viaţa nu e făcută numai din cafea, zahăr, perne și cearșafuri ! În viaţa unui om mai intervin și altele. A, nu ! Nimeni nu e de vină. Pur și simplu te trezești că intervine ceva... sau cineva, care poate fi o femeie.. Și cînd vrei să te ferești, e prea tîrziu. Ceva apare, altceva dispare... înţelegi ?

— Cum să nu înţeleg, dragul meu ? Au mai fost cazuri.

— Păi vezi ? (În sfîrșit, intrasem în subiect).

— Sigur, la o vecină a apărut o femeie de serviciu care pe urmă a dispărut cu un palton și șase cămăși de-ale soţului. De aia îţi spun : fii atent. Te știu cît de distrat eşti. Și, fiindcă veni vorba : să nu lași aragazul deschis. Pe urmă, cînd pleci pe teren, să nu uiţi acasă pijamaua... și papucii... și bicarbonatul, că ştii tu... și să încui bine ușa... și să nu mai pierzi cheia... să oprești frigiderul... să nu încui pisica în baie... să ștergi din cînd în cînd praful... să aerisești și, mai ales, să uzi în fiecare seară florile...

Și s-a oprit.

Între noi s-a așternut o tăcere grea, ca o ceaţă prin care nu mai vedeam și nu mai înţelegeam nimic. Decît că din această ceaţă se putea ivi ceva... CEVA teribil de surprinzător.

Am întrebat-o cam cu jumătate de glas.

— Stai. Stai puţin. De ce îmi spui tu mie toate astea ?

A făcut o pauză, m-a privit în ochi și mi s-a adresat cu un ton neașteptat de grav (aerul ei senin dispăruse cu totul).

— Dragul meu...

— Da, draga mea...

— Tu singur ai spus adineauri că trebuie să fim tari.

— Dar SÎNTEM tari.

— Dragul meu, cred că e bine să știi unde-i fiecare lucru, pentru că eu plec.

— Da. Mă rog. Poate că ai treabă.

— Nu. N-ai înțeles. Plec de acasă. Plec definitiv. Te las, dragul meu.

M-am ținut de masă :

— Ce faci tu ? !

— Mi-ai promis că o să fii tare.

— Ce tare ? Care tare, că într-adevăr, nu pricep nimic.

— Ne despărțim, dragul meu.

— Noi doi ? ! (Cred că am strigat prea tare : pisica a sărit speriată, pe șifonier). Cum adică „ne despărțim“ ? !

— E hotărîrea mea cea mare. Știam că o să fie dureros, dar e mai cinstit așa. Chiar tu spuneai : în viața unui om pot interveni fel de fel de lucruri. Nu e vina nimănui, și, drept să-ți spun, am crezut că tu, cu toată introducerea aceea, nu faci decît să-mi înlesnești mărturisirea.

— Să-ți înlesnesc... eu, ție ? ! Dar mărturisirea e a mea. Adică a fost. Acum se schimbă totul. Adică de ce să se schimbe ? Cum o să pleci ? Tu nu te gîndești ? Ce fac eu fără tine ? O să-mi dispară paltonul. O să uit acasă cămășile. Și papucii. O să las aragazul des-

chis. O să iau foc. O să deschid fereastra și o să închid pisica în frigider. Și florile ? Cine o să mai ude în fiecare seară florile noastre ?

. . . . . .

Amicul a făcut o pauză.

Simțeam că retrăiește acele clipe.

Într-un tîrziu l-am întrebat, plin de temeri :

— Și ?

— Ce, și ?

— Cine udă, de atunci, florile voastre ? Probabil că te ocupi singur de această treabă. (În mod firesc, m-am oprit la problema udatului florilor : mi se părea, nu știu de ce, cea mai importantă).

— Eu ? Ași. Asta e treaba ei.

— Cum adică ? Dar ea nu... ?

— Ea ? Îmi pare rău. Chiar ai crezut ?... Hm. Nevastă-mea e femeie serioasă.

— Și atunci ?

— N-ai priceput ? Totul n-a fost decît un joc. Ce e drept, destul de ingenios, cum trebuie să recunoști. Cînd vor să-și apere căsnicia găsesc femeile astea niște metode...

Și a continuat, privind undeva, în urmă, peste vreme :

— De atunci au trecut ani. Cîteodată ne mai aducem aminte de întîmplare și rîdem... și rîdem... De fapt, la drept vorbind, numai ea rîde. Eu mă fac că am treabă. Asta e tot.

Și iar am tăcut amîndoi.

Ce e drept, povestirea lui mă amuzase și mă înduioșase în același timp.

Pe urmă l-am întrebat cam ce legătură ar putea să aibă toate astea cu sportul.

A reflectat o clipă și mi-a răspuns :

— Lasă. N-am grijă. Legătura o găsești tu. Eventual poți să-l parafrazezi pe Napoleon și să spui, în încheiere, că în dragoste, ca și în sport, orice tactică e permisă. Sau, pur și simplu, poți să spui că uneori, în viață, ca și în sport, ești în pericol să pierzi totul, exact atunci cînd crezi că vei cîștiga foarte mult.

Și amicul a plecat, lăsîndu-mă să aleg una din aceste două variante.

Ca să fiu mai sigur, eu o să le trec pe amîndouă.

Telegrama

Mi-au spus mie unii, turiști cu experiență, că nu toate excursiile se desfășoară, pe întreg parcursul lor, așa cum le plănuim noi. Ce e drept, toate încep bine și frumos, dar farmecul lor se mai risipește, din te miri ce, spre sfîrșit.

Să nu vă gîndiți la ploaie sau la alte neajunsuri doar meteorologice. Cauzele care înnourează cîteodată o astfel de plimbare, sînt uneori din cale afară de ciudate și ele apar în mod cu totul surprinzător, ca țintele mișcătoare la concursurile de tir.

Poate că n-aș fi crezut asta, dacă nu m-ar fi convins întîmplarea pe care mă pregătesc să v-o spun.

M-am întîlnit, nu de mult, cu vechiul și bunul meu prieten, Titică.

Părea grăbit și nu fără motiv :

— Mă duc să mă pregătesc de drum. Mîine plec într-o deplasare de două zile, în orașul M. Interes de serviciu.

Și, în clipa următoare, o idee i-a luminat privirea :

— Ce-ar fi să mergi și tu cu mine ? Plecăm mîine, ne întoarcem poimîine. Eu am treabă doar cîteva ore,

după care sînt al tău. Ar fi și pentru tine o deconectare. Te plimbi și tu, orașul e destul de frumos... Mm ? Ce spui ?

— Știu și eu ? Nu cred că nevastă-mea ar putea să meargă.

— Ei și ? Mergem singuri. Ca băieții. Seara mergem cu inginerul și cu contabilul lor șef, la un local. Au acolo un vin, să mă pomenești.

— Da, te cred, i-am spus cu oarecare jenă, dar... știi... nu pot să iau prea mulți bani de acasă.

— Nici nu-i nevoie. Oamenii fac cinste.

Și iată-mă a doua zi în orașul M.

Pînă la un punct, totul s-a desfășurat conform programului, anunțînd două zile cum nu se poate mai plăcute : cît timp Titică a fost ocupat cu treburile lui, eu am vizitat orașul, i-am admirat parcul și statuile (deci latura turistică, pot spune, a fost îndeplinită integral), seara ne-am dus cu cei de la filială la local, iar vinul era într-adevăr demn de a fi pomenit.

Aici a intervenit însă Neprevăzutul. Acel Neprevăzut evocat la începutul acestor rînduri. Schimbarea a fost mică dar s-a dovedit esențială pentru cele ce aveau să urmeze : gazdele noastre, de altminteri oameni simpatici, n-au mai făcut cinste, așa cum figura în programul lui Titică. Motivul abținerii lor a fost, la rîndul lui, ridicol de mic, așa cum sînt mai toate cauzele marilor nenorociri : a fost de ajuns ca Titică, în momentul în care cei doi se pregăteau să achite nota, să spună „Vai, dar nu se poate, mă supăr", ca ei să-l ia în serios și să bage banii la loc, în buzunar.

Prima pornire a lui Titică, în fața acestei noi situații ivite, a fost să-și dea singur o palmă (am simțit lucrul ăsta și mi l-a confirmat și el, mai tîrziu).

A renunțat însă, pentru că ar fi fost o auto-flagelare care n-ar fi rezolvat nimic. Așa că s-a aplecat spre mine și mi-a șoptit, discret :

— Dă-mi cît ai la tine.

I-am dat. S-a mai scotocit și el, cu aceeași discreție și pînă la urmă a plătit, cu zîmbetul pe buze (poate că era un zîmbet cam albastru, dar nu era momentul să facem teoria culorilor).

În momentul în care am rămas singuri, primul lucru a fost să ne întoarcem buzunarele pe dos, cu o iuțeală de prestidigitatori. Dar asta n-a folosit prea mult : rămășițele reunite ale resurselor noastre materiale nu atingeau decît valoarea UNUI SINGUR bilet de tren. Și, în plus, modica sumă de un leu și patru zeci de bani. O clipă ne-am uitat unul la altul, după care am exclamat amîndoi, aproape simultan, ca un mic, dar brav cor pe două voci :

— Acum ce ne facem ? Cu ce plătim biletele de întoarcere ?

Eram, desigur într-o stare euforică (licoarea aceea își avea în aceasta, meritul ei) dar nu de ajuns de temeinică pentru a nu vedea prin ea delicata realitate : nu existau bani decît pentru un singur bilet.

După o îndelungată meditație, Titică a observat că, orice ar fi, nu puteam rămîne acolo, în M., ceea ce, de fapt, era de la sine înțeles. Și că nici nu se punea în discuție plecarea de acolo, doar a unuia dintre noi, oricare ar fi acela.

Unul din noi, nu mai știu precis care, a remarcat că nu există, în cazul nostru, decît două soluții : ori să ne întoarcem pe jos (propunere care cădea de la sine), ori să cerem nevestelor bani de tren (ceea ce, oricum, era o idee bună, mai ales în absența alteia).

— Bun. Și cum comunicăm cu ele ? Cum le cerem bani ?

— Prin telefon ! a spus Titică, cu capul sus și bombîndu-și pieptul, de parcă el ar fi inventat numitul aparat, cu mult înaintea lui Graham Bell. Pui doar o monedă de un leu, faci prefixul, apoi...

I-am întrerupt, cu un gest, explicațiile tehnice, ca să-i mărturisesc, în mod deschis, că nu pot face asta :

— Mă trece un fior rece cînd mă gîndesc ce ar putea să-mi audă urechile, dacă-i spun ce am pățit. Mai bine sun-o tu, pe nevasta ta.

Mi-a mărturisit, la rîndul lui, că e animat de aceleași temeri.

— Deci ideea cu telefonul se respinge, am tras eu concluzia.

A ținut să precizeze :

— Se respinge în unanimitate. Nu putem risca o convorbire DIRECTĂ cu ele, cel puțin pînă nu se calmează.

— Bun. Dar atunci ce facem ?

— Să stăm o clipă jos și să reflectăm.

Ne-am așezat pe un mic grilaj. Și, cu toate că vorbele se legau cam anevoie unele de altele (vinul, nepăsător, își vedea înainte, de efectele lui), Titică a vrut să arate că nu-și pierde cumpătul în nici o situație :

— Vasăzică pentru un bilet avem.

— Avem.

— Ne mai trebuie pentru al doilea. Că nu te las aici. Eu te-am adus, eu te duc înapoi. Că ești prietenul meu, la bine și la greu.

Și m-a sărutat zgomotos.

După această scurtă paranteză de efuziune a redevenit calm :

— Cîți bani spui că ai în plus ?

Am mai numărat o dată : un leu și patruzeci de bani.

S-a mai gîndit o clipă, apoi s-a ridicat și mi-a făcut semn să îl urmez. După cîteva minute eram la Poștă. Ne-am îndreptat spre funcționara de la primul ghișeu, la celelalte nemaifiind nimeni :

— Bună ziua !

— Bună ziua. Ce doriți ?

— Am vrea să dăm o telegramă.

— Poftim formularul. Faceți textul.

Titică a luat, cu un gest cam șovăitor, formularul și mi l-a întins :

— Ia scrie-l tu. Țin minte că în școală aveai talent la Compunere.

N-am vrut să mă dezmint și, evocîndu-mi muza, am întocmit următorul text : „TE ROG TRIMITE BANI. NU MAI AVEM PENTRU TREN. SĂRUTĂRI. TITICĂ". Și i l-am înapoiat.

L-a citit, a declarat că, în general, e satisfăcut de succinta mea lucrare, dar a propus o mică modificare :

— Nu mă iscăli pe mine. Semneaz-o tu și trimite-i-o nevestei tale. Înțelegi...

Înțelegeam, cum să nu ? Dar i-am arătat că și el trebuie să mă înțeleagă pe mine. El „semneaz-o tu", eu „ba tu", pînă la urmă am convenit să tragem la sorți. În definitiv, conținutul era valabil pentru ambele soții. Fiindcă n-aveam zaruri, am folosit vechea metodă : pum-na-re-ta pum-na-ri, ci-ne o va is-că-li. Zeița Fortuna mi-a surîs mie și a decis s-o trimită el.

Am adăugat, deci, adresa lui (strada Zece mese, numărul Cutare, sectorul Cutare) și ne-am întors la ghișeu :

— Cît ne-ar costa ?

Funcţionara a numărat cuvintele cu vîrful creionului : 3 lei şi 40 de bani.

— Dar, nu vă supăraţi, cît costă cuvîntul ?

— 20 de bani, vă rog.

Ne-am uitat unul la altul, cu un început de deznădejde. Dacă simţul umorului nu m-ar părăsi în situaţiile grele, aş fi întrebat-o dacă nu există şi telegrame categoria a doua, mai ieftine.

Ne-am retras din nou la masa ce ocupa mijlocul încăperii.

— Ce ne facem, Titică ? Ai auzit ? 20 de bani. Cu cît avem, nu ne putem permite decît şase cuvinte, cu adresă cu tot.

Şi am repetat : — Ce facem ?

— Tăiem adresa.

— Şi cum o găseşte poştaşul, Titică ?

— Treaba lui. Să se descurce, că pentru asta ia leafă (de unde am dedus că amicul avea asupra mea un mare atu : nu-l părăsea umorul, nici măcar în astfel de situaţii).

Nu puteam să nu-i urmez exemplul şi am propus, ca o primă economie, să scriem adresa pe jumătate.

— Cum, pe jumătate ?

— Tu stai pe strada Zece Mese, nu ? E ! Punem numai cinci mese.

— Dacă-i vorba pe aşa, o trimitem la tine acasă, că tu locuieşti pe strala „Puţul cu apă rece".

— Şi ce avantaj avem din asta ?

— Punem numai „Apă Rece". Asta o să ne mai şi trezească.

Am rîs amîndoi, după care am convenit că e mai bine să fim serioşi :

— Ce tăiem din text, Titică ?

— Ceva ce e de prisos.

— Adică ? ?

— Ia dă-mi hîrtia.

A studiat-o îndelung și a decis :

— Tăiem asta cu „Te rog". Să nu le învățăm cu ploconeli.

— Bine. Am tăiat „Te rog". Și propun să mai tăiem și asta cu „Trimite bani".

— Cum ? ! Dar asta e esențialul ! E, ca să zic așa, miezul problemei.

— Da, dar nu-i nevoie. Dacă știe că ai plecat în deplasare, își închipuie ea de ce-i trimiți telegrama.

Titică a sesizat nuanța critică ascunsă în vorbele mele :

— Acum nu mai căuta și tu ceartă că și așa sîntem destul de necăjiți.

Și de fapt avea dreptate. I-am cerut scuze.

— Nu face nimic. Ia vezi : fără „Te rog" și fără „bani" cît costă ?

— 2,60.

— Tot e scump. Să mai tăiem ceva.

— Ce ?

Iar a luat hîrtia și iar a studiat-o. Cred că niciodată n-a aprofundat în felul ăsta vreo lucrare.

— Taie „Pentru tren". Știe ea că n-o să venim cu avionul. Știe că am rău de înălțime. Și, pe urmă, orășelul ăsta nici nu are aeroport.

— Bine. S-a tăiat.

— Ia vezi acum : fără „pentru tren" cît costă ?

— 2,20.

Titică a prins curaj :

— Ne apropiem, ne apropiem. Încă 80 de bani și sîntem acasă.

I-am spus că ar fi mai înțelept să nu ne bucurăm prea devreme.

— Ai dreptate. Trebuie să mai renunțăm la ceva. A ! Stai ! Taie „Sărutările" alea de la urmă. Tot nu-i place ei să o sărut cînd sînt băut.

— S-au tăiat și sărutările. Am ajuns la doi lei.

— Taie semnătura.

— De ce ? Să nu știe cine o sărută ?

— Distratule ! Ai uitat că ai tăiat sărutările ?

— Ai dreptate.

— Cît mai e pînă la un leu și 40 de bani ?

— Două cuvinte.

— Taie-le !

— Păi două au mai rămas cu totul.

— Care ? Ia citește.

— „Nu avem".

— Perfect ! Taie „nu avem". Știe ea că dacă aveam, nu-i ceream.

— Bine. S-a tăiat.

— Ce a rămas ? Ia s-aud.

— TELEGRAMĂ !

— Și altceva ?

— Adresa.

— Foarte bine. Nu e prea clar, dar se descursă nevastă-mea. Știi ce perspicacitate are ? Dezleagă și cuvinte încrucișate. Și în felul ăsta e și convenabil. E drept că dăm pentru telegrama asta ultimii bani din buzunar, dar merită : altfel trebuia să ne facem mutația aici. Pun pariu că mîine primim banii.

. . . . . .

Pronosticurile lui Titică s-au adeverit întocmai.

Pînă și în privința vinului : mult timp l-am mai pomenit. Și nu doar eu : timp de șase luni a fost subiectul preferat al nevesti-sii.

Cît despre a mea, nu aşteptaţi nimic : rufele murdare se spală în familie.

Atît pot să vă spun : nu cunosc data exactă cînd o să se încheie discuţia pe marginea acestei „excursii".

Că nevastă-mea, cînd mă ceartă, e ca o şedinţă : ştii cînd începe, dar nu ştii niciodată cînd o să termine...

Turismul viitorului

Literatura de anticipaţie s-a ocupat foarte mult, în ultimul timp, de călătoriile care ne aşteaptă după anul 2000. Atît de mult s-a discutat despre asta, încît am deseori impresia că e cazul să şi începem pregătirile pentru voiajele viitorului. Mărturisesc, dealtfel, că zilele trecute era cît p-aci să depun la O.N.T. (tocmai treceam prin faţa uneia dintre filiale) o cerere pentru o excursie în Constelaţia Andromeda. M-am răzgîndit în ultimul moment, socotind, totuşi, că pentru asta mai am timp. Mai cu seamă că pînă atunci sînt cam ocupat cu problema obţinerii unor locuri pe litoral în plin sezon.

Întîmplarea, însă, m-a făcut să mă întreb cum va arăta turismul de mîine. Sau, mai simplu spus, m-am gîndit la elementul uman (nefiind specialist în materie ştiinţifico-fantastică, nu văd cu ce aş putea îmbogăţi subiectul, pe latura aceasta. Dar a încerca să mi-l imaginez pe urmaşul nostru într-ale turismului, cu viitoarele lui bucurii şi enervări, cu viitoarele lui ticuri, tabieturi şi deprinderi bune sau rele, ei bine, iată o faţetă a problemei în care, cu voia dumneavoastră, aş cuteza să-mi încerc însuşirile de vizionar).

Să facem deci, împreună, un salt în viitor. Să spunem, un salt de o sută sau chiar de două sute de ani (la vîrsta de azi a Universului, ce mai contează o diferenţă de o sută de anişori ?).

Iată-ne, deci, în 2080 (sau în 2180) la un oficiu de turism, ghişeul „Excursii inter-planetare".

Printre cei care stau cuminţi la rînd, un tip a cărui soţie aşteaptă tolănită într-un prea comod fotoliu de lîngă peretele de sticlă.

În sfîrşit, ajunge şi el în faţa funcţionarei care-l întreabă cu o amabilitate tip „secolul 21" :

— Dumneavoastră ?

— Aş dori două locuri pentru Saturn.

Funcţionara consultă computerul, după care zîmbeşte amar dar încurajator :

— Regret. Pentru Saturn nu mai avem nimic. Vă putem oferi în schimb, două bilete pentru Lună.

— Pentru Lună ?

Şi individul, la rîndul său, îşi consultă, din priviri, soţia, ca pe un computer viu. Aceasta strîmbă uşor din nas şi tipul prinde imediat mesajul ei mut :

— Ştiţi... pe Lună am mai fost pînă acum de vreo două-trei ori. De data asta am fi vrut să vedem Saturnul.

Şi adaugă, îndulcindu-şi glasul :

— Poate mai căutaţi. În timp ce, discret, ca să nu observe nimeni, ia de pe birou unul din cele două pachete de ţigări Kent şi îl strecoară în propriul său buzunar.

Fata e vădit mişcată, de această mică dar delicată atenţie (pînă în anul acela, lumea va fi în sfîrşit convinsă de efectele dăunătoare ale fumatului).

— Bine. Să mai caut.

Manevrează din nou computerul şi... surpriză ! Pe micul ecran apar două locuri, absolut ultimele ! !)

pentru excursia pe Saturn (de unde se vede că în acea vreme, computerele vor fi atît de perfecționate și de sensibile, încît vor înregistra cu promptitudine micile și delicatele atenții).

— Plecarea are loc sîmbătă dimineața, la orele 8 G.M.T., seara se doarme la un motel-satelit, unde veți servi și masa. A doua zi se vizitează inelul, planeta Neptun, Saturnul, unde veți lua și masa de prînz, iar întoarcerea, în jurul orei 21. Pentru ca să putem respecta orarul, vă rog să fiți la Cosmodrom, la orele opt fără un sfert.

Sîmbătă dimineața, la ora ce le-a fost recomandată, cei doi se află printre pasagerii care-și ocupă locurile în rachetă. Atmosfera e plină de vioiciune și de bună dispoziție. Oamenii se salută, se fac schimburi de amabilități și de glume. Și, cu toate că ora plecării a trecut de cîteva minute, pasagerii se interesează cu mult calm (se pare că stările nervoase vor fi aproape total necunoscute) :

— De ce nu pornim ?

Ghidul răspunde cu un zîmbet larg :

— Mai așteptăm doi pasageri. Vă propun să avem răbdare. E abia opt și zece minute.

Pe la opt și douăzeci apar și cei doi întîrziați. Doi tineri. Își ocupă locurile, cu figuri nevinovate și senine, de parcă ei ar fi sosit primii.

În sfîrșit, racheta se pune în mișcare, în timp ce ghidul recomandă :

— Vă rugăm să vă legați centurile de siguranță și, pînă cînd ieșim din straturile dense ale atmosferei, vă rugăm să stingeți țigările.

Ca la comandă, se aprind cîteva țigări, ceea ce, de asemenea, nu enervează pe nimeni (ca și noi, cei din secolul 20, urmașii noștri din secolul 21 vor face

excursii prin galaxie ca să se relaxeze cu orice preţ. Din asta nu-i va putea clinti nimeni şi nimic).

Toată lumea priveşte prin hublouri. Peisajul merită toată atenţia. Pămîntul care se depărtează şi planetele care se apropie din ce în ce, plus meteoriţii care zburdă prin spaţii, dau un tot fermecător şi fiecare se felicită în gînd pentru ideea de a se fi înscris la această excursie.

La un moment dat, un copilaş de patru-cinci anişori, arată cu degetul :

— Mămico, ţe e căluţiolul ăla de acolo ?

— Nu-i cărucior, puiule. Ăla-i Carul Mic.

— Da ? Vleau şi eu.

Cîţiva din jur, zîmbesc amuzaţi, iar mama încearcă să-l amăgească cu eterna promisiune fără termen fix :

— Acum nu se poate. Cînd o să mai creşti.

Puştiul se dovedeşte, însă, o adevărată odraslă a secolului 21 :

— Cînd o să clesc n-o să mai vleau Calul Mic. O să vleau Calul Male.

Pasagerii fac haz. Ce nostim ! E o plăcere să ai la drum o asemenea dulceaţă de copil.

Dar dulceaţa de copil, simţindu-se centrul atenţiei, începe să ia cam în serios problema Carului Mic :

— Vleau Calul Mic ! Vleau Calul Mic !

Şi apăsă din ce în ce pe pedala vocii. Un bătrînel îşi cam pierde calmul (de unde se vede că reminiscenţele secolului trecut nu vor dispare cu totul) şi spune ca pentru el, dar destul de tare ca să fie auzit :

— Cum porneşte cineva la un asemenea drum cu un copil de vîrsta asta ? Ce, n-aveau cu cine să-l lase acasă ?

Şi adăugă, privind cu nostalgie, spre nişte vremuri mai îndepărtate :

— Ehe, în secolul trecut nu s-ar fi petrecut așa ceva. Pe atunci copiii erau altfel educați. Li se permiteau doar distracții și alte lucruri potrivite vîrstei.

— Și ce scofală ? intervine tînărul cam pletos și care a cam întîrziat la plecare. Da, tataie, s-au dus timpurile cînd copiii aflau ce-i aceea astronomie, cibernetică și altele, abia pe la zece ani.

— Așa e, întăresc cîteva glasuri.

Și discuția, pornită pe făgașul binefacerilor exploziei informaționale la vîrste precoce, se luminează din nou. Mai ales că și puștiul cu pricina se pare că a renunțat, pînă una-alta, la „Calul Mic", ațipind cu degetul în gură, ceea ce e, totuși, anacronic pentru secolul în care trăiește.

Cu un decalaj de douăzeci de minute (întîrzierea de la plecare n-a putut fi recuperată) racheta ajunge la motelul-satelit. Se servește masa, de care unii sînt foarte mulțumiți, iar alții deloc. Cale de mijloc, în aprecieri, nu găsește nimeni, ceea ce, iarăși, este o caracteristică a turismului viitorului.

A doua zi, la ora fixată pentru continuarea călătoriei, pasagerii se adună la fel de voioși, în racheta care iar își întîrzie plecarea : cei doi tineri vin și de data asta după douăzeci de minute, ocupîndu-și locurile cu aceeași seninătate ca ieri.

După cîtva timp la orizont începe să se deseneze inelul lui Saturn.

Se aud exclamații diverse, exteriorizînd toate același sentiment de admirație : — Psst !... Grozav !... Minunat !...

Entuziasmul e general. Doar unul, într-un colț, pare mai reținut :

— Eh, asta-i nimic față de ce am văzut eu cînd am vizitat galaxia cutare. Sau ce să spun de galaxia cutare ? Ehe !

Și reușește să trezească în felul acesta atenția și chiar ușoara și nemărturisita invidie a cîtorva pasageri.

În fine, inelul, unul din punctele de atracție ale traseului, este atins.

Lumea coboară.

Cei mai mulți fac fotografii, iar femeile, în proporție de 99,98%, se îmbulzesc în fața tonetelor cu artizanat. Combinezoane de cosmonaute, brodate cu motive folclorice.

Bărbații nu sînt din cale afară de interesați nici de articolele expuse, nici de prețurile lor și, ca să-și omoare vremea, trag cu coada ochiului la vizitatoarele din alte galaxii.

La privirile încărcate de mustrare mută ale soțiilor, bărbații explică angelic : — Mă uit și eu ce șic sînt îmbrăcate. Ceea ce, cu toată tehnicitatea înaltă a femeilor secolului 21, are darul să le deruteze.

Popasul se termină, dar racheta tot nu poate să-și continue drumul : cei doi tineri lipsesc din nou. În sfîrșit. Se arată și ei, cu aceeași întîrziere de douăzeci de minute, fapt care atrage admirația generală pentru constanța lor.

Obiectivul următor : Neptun. Aici interesul pentru splendorile celeste ca și pentru documentatele explicații ale ghidului, e parcă mai mic : exuberanța grupului a început să scadă. Iar pe Saturn (ultima etapă) vioiciunea e atît de mică, încît lumea se mulțumește să ia masa și să gîndească, cu un aer cam mohorît, la oboseala drumului de întoarcere.

Într-adevăr, drumul e parcurs într-o liniște întreruptă, din cînd în cînd, de cîte un căscat mai mult sau mai puțin discret. Unii moțăie de-a binelea, indiferenți la peisaj. Cîte unii își golesc sacoșele de hîrtiile acum nefolositoare (în care, la plecare, împachetaseră

unele gustări) și le aruncă afară, prin hublouri umplînd de hîrtii și de cutii goale, straturile dense ale atmosferei terestre. Respectînd legile cosmice, ele se vor roti mult timp în jurul globului. Dar excursioniștii nu se gîndesc, la ora asta, decît la dușul care-i așteaptă acasă.

În felul acesta, frumoasa călătorie de sfîrșit de săptămînă, s-a încheiat.

. . . . . .

Fără îndoială, trebuie să recunoaștem deschis și cu curaj : turistul secolului viitor va mai suferi, din păcate, de unele tare ale turistului de azi.

Ce mai încolo-încoace ? Mai avem de luptat, tovarăși !

Televizorul nostru, stăpînul nostru

Ce era normal să se întîmple s-a întîmplat : de cîtva timp urmăresc cu din ce în ce mai multă aviditate transmisiile sportive televizate. În căutarea lor alerg cu frenezie de pe programul unu pe programul doi, atingînd și acea măiestrie care mă ajută să ascult, concomitent, și transmisiile radiofonice similare. Cînd le descopăr, mă arunc asupra lor cu același nesaț, cu care și Polyphem l-ar fi devorat pe Ulisse și ai săi, dacă i-ar fi dibuit. Iar în ziua cînd m-am trezit gîndind că, dacă astfel de emisiuni ar dura chiar și douăzeci de ore din douăzeci și patru, le-aș urmări cu aceeași neobosită pasiune și aș fi atît de absorbit de ele, încît n-aș mai vedea, n-aș mai auzi și nu aș mai

percepe nimic altceva din ce se întîmplă în jurul meu, ei bine, atunci am înțeles că obținusem acel certificat nescris dar nu mai puțin trainic, de microbist desăvîrșit.

O, desigur, pînă aici nu ar fi nimic neobișnuit dacă n-aș fi fost dintotdeauna măcinat de acea meteahnă a exagerărilor. Asta m-a făcut, într-o bună zi, să-mi imaginez următoarea situație : după zile, săptămîni, luni, ani întregi de nemișcare în fața televizorului (pasă-mi-te, se făcea că mi se împlinise visul celor douăzeci de ore de transmisii sportive pe zi), aparatul îmi oferea în sfîrșit una din acele mici pauze îndeobște cunoscute sub numele de „Defecțiune tehnică".

Îmi ridic ochelarii pe frunte, mă frec la ochi (atîția ani de vizionare neîntreruptă au, totuși, darul de a-l obosi și pe un vultur), mă întind, fac cîteva mișcări de dezmorțire, după care mă uit puțin prin jurul meu.

Lîngă mine, pe alt fotoliu, un tînăr înalt, spătos și a cărui figură mi se pare oarecum cunoscută. Tocmai încep să-l caut prin cărările întortocheate ale memoriei, cînd tînărul îmi zîmbește afectuos, ca unuia care s-a trezit dintr-un somn lung și greu și care trebuie readus la realitatea înconjurătoare, treptat și cu multă prudență : — Bună ziua, tată !

Fac ochii mici : — Cum adică „tată" ?

Tînărul continuă să-mi zîmbească indulgent: — Da. Eu sînt băiatul dumitale.

— Vrei să... Vrei să spui că dumneata... Că tu... în sfîrșit, vrei să spui că ești Dănuț ?

— Întocmai.

Se lăsă o tăcere grea. Gîndul îmi fuge spre acele misterioase cazuri, ce e drept, întîlnite mai mult prin romane sau filme de televiziune, în care impostori abili, șantajiști de mare clasă, apar în viața cîte unui om cumsecade, dîndu-se drept fiii lor, spre a smulge

omului cumsecade cine știe ce privilegii. Sau poate că, în cazul de față sînt nedrept gîndind astfel. Oricum, ca să mai cîștig timp, adaug, prudent :

— Cum o să fii tu acela ? De ești tu acela... Nu, nu, e imposibil ! Dănuț e un băiețel atîtica.

Și, ca o vagă măsurătoare, arăt cu mîna cam la un metru și zece centimetri de podea.

— Ei, tată, nu știi ? Anii trec, copiii cresc...

Argumentul acesta, plus un glas, probabil glasul sîngelui, îmi spun că tînărul din fața mea nu minte.

Îl îmbrățișez cu căldura și emoția unuia care-și revede după douăzeci de ani o rudă de gradul unu. În acest moment, poate pentru ca scena să nu degenereze în melodramă, intră și o tînără, total necunoscută mie și care mi se adresează jovial :

— Bună ziua, tată ! Sînt bucuroasă că ți-ai găsit în sfîrșit timp să revii printre noi ! Era și timpul să ne cunoaștem personal.

O privesc uluit, într-un amestec de spaimă și de bucurie. Nu cumva am și o fată de care nu știam ? Se pare că Dănuț (nu știu dacă la vîrsta și la gabaritul lui de acum i se mai potrivește diminutivul) mi-a ghicit gîndul, căci mă liniștește diplomatic :

— Tată, dă-mi voie să ți-o prezint pe soția mea. Nora dumitale, adică.

— Nora mea ? Asta-i bună ! Dar cînd te-ai însurat ?

— Acum doi ani.

Glasul mi se acoperă cu un văl de reproș amărui :

— Acum doi ani ? Și pe mine de ce nu m-ați invitat la nuntă ?

Dănuț oftează (sau poate mi se pare mie) :

— Am încercat dar ne-a fost imposibil să te sustragem. În seara aceea tocmai se transmitea la televizor finala Campionatului mondial.

Și, probabil din dorința de a întări cu martori spusele lui, se adresează nevesti-mii, care tocmai intră :

— Nu-i așa, mamă ?

Dar femeia aceasta e într-adevăr nevastă-mea ? Da, sigur, ea este, deși îmi dau seama că e la ea ceva schimbat. Dar ce anume ? A, da ! Părul ! Părul ei, altădată colorat divers, e acum de un alb matur.

Un ghimpe mi se strecoară în suflet : nu cumva, între timp, am albit și eu ? Mi-aduc aminte că dincolo e oglinda. Mă reped cu toată viteza spre unde știam că e ușa. Mă izbesc însă de un zid, ca într-unul din acele filme din epoca de aur a comediei. Îmi revin repede (surpriza e mult mai mare decît cucuiul de care am făcut rost) și observ că însăși casa pare schimbată. Nevastă-mea, care întotdeauna mi-a ghicit gîndurile (în privința asta dovedea că nu se schimbase deloc) îmi spune, calmă :

— Știi... între timp ne-am mutat. Băiatul crescuse și a fost nevoie de o cameră în plus.

Îmi frec fruntea, forțîndu-mi zadarnic memoria :

— Ne-am mutat ? Cînd ? Cum ?

— Cînd ? Acum cinci-șase ani. Cum ? Așa cum se mută de obicei oamenii : transportîndu-ne mobila și toate celelalte dintr-un loc în altul.

Încerc un regret și o reparație tîrzie :

— Se pare că ați muncit, nu glumă.

— Mm... Mai greu a fost cu tine. Nu ne-a fost prea ușor să te transportăm cu fotoliu cu tot, ducînd concomitent și televizorul, pentru ca să nu pierzi meciul din ziua aceea.

Mă simt amenințat de o nouă clipă de tăcere, de data asta cu un pronunțat caracter de jenă. Ca un fel de salvare sonoră, stînjenitorul moment e întrerupt de un scîncet de copil mic, care străbate din camera cealaltă. Nevastă-mea mă informează prompt :

— Știi, avem pentru tine o surpriză : între timp ai devenit bunic. Și îndreptînd spre tînăra pereche o privire plină de căldură : — Au un băiat de șase luni, o frumusețe. Poți să fii mîndru : îți seamănă leit. Ce mai ? E întreg bunicu-său.

După care are grijă să adauge : — Numai că e ceva mai atent la ce se petrece în jurul lui.

Ca să trec mai repede peste ascuțișul satirei ascunse în vorbele ei, cer să-mi văd imediat nepotul. Mi se aduce un pachet alb, din care apare un căpșor nedefinit, în care se poate recunoaște oricare din noi patru. Inclusiv eu.

Cu pachetul viu pe genunchi, iau din nou loc în fața televizorului, căci defecțiunea tehnică se remediase și legătura cu stadionul se restabilise. În gînd, însă, îmi iau angajamentul ca, din cînd în cînd, să mai arunc cîte o privire în jurul meu. Altfel, absorbit ca pînă acum, s-ar putea ca, la viitoarea „Defecțiune tehnică" să mă trezesc că țin pe genunchi un ditamai flăcău de cincisprezece sau chiar douăzeci de ani...

Căci copii cresc, nici nu știi cînd.

Să mai exagerăm odată

Iată-mă, deci, ajuns și la capătul acestei prea scurte, prea sumare plimbări prin lumea atît de plină de farmec, de tinerețe și de neprevăzut a sportului. A sportului nostru cel de toate mileniile și, mai ales, cel de toate zilele. A sportului căruia, ca să-i culeg, de-a lungul acestei călătorii, cîte una din minunatele-i roade, am riscat, de bună voie și nesilit de nimeni, să mă dau din cînd în cînd în spectacol, așa cum poate a și reieșit din paginile care se încheie aici.

Acum, după toate aceste povestiri și confesiuni, reale ca un vînat sau pline de scorneli, ca ale unui vînător, mă aflu, aidoma altora care s-au aventurat pe drumuri mai mult sau mai puțin asemănătoare, mă aflu, zic, în fața acelei mari porți pe care sus, cu litere uriașe, scrie SOSIRE, iar jos, cu litere ceva

mai mici, se poate citi acea ultimă, adîncă, supremă și, dacă e cazul, filozofică întrebare : EI ȘI ?

Ei și ? va întreba, de asemenea, cîte un cititor. Care-i concluzia ? Ce să desprindem și cu ce să rămînem acum, după ce am curățat de exagerări, toate aceste povestiri și confesiuni ? (Fiindcă, nu mă îndoiesc, ați știut să le curățați de înfloriturl, așa cum primul om a învățat să înlăture coaja, uneori spinoasă, alteori amară, cîte o dată înșelătoare și de cele mai multe ori inutilă, a fructului, pînă ce a rămas miezul, miezul bun din care pînă astăzi și de astăzi pînă cine știe cînd a mușcat și va mușca mereu, cu nepotolită sete, aflînd în el, de fiecare dată, dulceața, parfumul, hrana și adevărul).

Dinspre partea asta, deci, nu-mi fac griji. Ar mai rămîne treaba cu tragerea concluziilor. O, desigur, pentru cei care din comoditate (oh, și cît am pledat împotriva comodității, în toate aceste pagini !) așteaptă ca tot eu să găsesc, în locul lor, răspunsul la acel „Ei și ?", aș putea, cum se mai obișnuiește, să lansez și să închei cu un slogan concluziv și la subiect. De exemplu :

STADIONUL VĂ AȘTEAPTĂ ! (cam neconvingător)

IMEDIAT, PE STADION ! ! (cam imperativ. Ca în multe alte cazuri, efectul ar putea fi contrar)

PRIN MIȘCARE, LA FLORILE SĂNĂTĂȚII (cam botanic)

NUMAI PRIN MIȘCARE, LA ÎNSENINARE! (cam meteorologic, dacă nu chiar cam confuz)

SPORTUL TE-AR CĂLI UȘOR. APARAT RESPIRATOR ! (cam anatomic)

sau :

CINE-I BUN LA ALERGĂRI FUGE DE-ORICE SUPĂRĂRI ! (cam hazardat)

Dar adevăratul neajuns al oricăruia dintre sloganurile de mai sus este că ar putea (fiindcă așa e omul nostru) să-l irite pe cititor !

— Ce-mi dai mie concluzia, așa, de-a dreptul, mură în gură ? Servește-mi-o mai subtil, mai pe ocolite, că nu sînt prost. Pînă la urmă o înțeleg eu.

— Bine. S-a făcut. Dar pentru asta, dragă cititorule, va trebui să-mi dai voie să mai exagerez o dată. În definitiv, dumneata ai vrut-o.

Imaginează-ți, deci, că ne aflăm la o aniversare : e ziua dumitale de naștere (după cum observi, ai devenit subiect. Pentru asta nu trebuie nici să te superi, nici să te impăunezi : n-ai idee ce ușor poți să ajungi azi subiect de discuție...). Împlinești 110 (una sută zece) ani. Pregătiri, masă mare și o sumedenie de musafiri, fii, nepoți și strănepoți. Vin pe rînd, ținînd la spate dar cu intenția vădită ca să le remarce toți, pachete mai mari sau mai mici : cadourile. Le depun cu modestie de ocazie, în brațele primitoare ale soției. (A, nu, să nu-și facă griji : în ciuda celor una sută zece ani ai dumitale, ea se menține tînără sau, în cel mai rău caz, neschimbată).

In exclamațiile de surpriză și de bucurie ale asistenței care se mărește treptat, dintre hîrtii, foițe și cutii cochete, apar la lumina zilei darurile, unul mai potrivit ca altul. (Să nu uiți nici un moment de vîrsta dumitale venerabilă, din această ultimă povestire cu exagerări). Astfel, pe masă se adună un mic, dar foarte practic bazar : două aparate auditive (dacă vrei, unul poate să fie din import), patru perechi papuci de casă, dintre care două îmblănite, trei perechi ciorapi de lînă, trei căciulițe de casă, o cuvertură de pus pe genunchi

„pentru cînd moșul va moțăi în fotoliul-balansoar", o pernă electrică și, în sfîrșit, două coli cu abțibilduri.

— M-am gîndit că, la vîrsta lui, s-ar putea ca asta să-l amuze, se scuză zîmbind, cel cu ideea.

În sfîrșit, se trece peste obișnuitul „să le stăpînească sănătos, cît mai mulți ani de acum încolo" (cam formală urare, în cazul de față, gîndesc unii) și este adus tortul cu cele una sută zece lumînărele. Un nepot contabil are curiozitatea să le numere (da, sînt 110) și abia acum cînd, conform obiceiului, trebuie ca dumneata să sufli în ele ca să le stingi, lumea observă că, de fapt, nu ești acolo.

Ești strigat, ești căutat prin toate camerele și toate dependințele (cînd spun „în toate", o spun în cel mai strict înțeles al cuvîntului) dar dumneata nu ești nicăieri.

Unul din musafiri remarcă oarecum supărat și nu fără temei :

— Ar fi putut să ne onoreze cu prezența, barem pînă la opt seara, cînd, înțelegem, trebuie să se culce că nu rezistă. Dar pînă atunci...

Și lasă fraza neterminată ca să facă loc unor șușoteli generale, pe această temă. Deodată, însă, o strănepoțică aruncă o vorbă, așa, în treacăt :

— Dar dacă i s-a întîmplat ceva ?

Șușotelile încetează brusc, ca niște bîrfeli la intrarea șefului :

— Ce putea să i se întîmple ?

— Știu și eu ? Orice e posibil. Nu uitați : e o vîrstă la care unii nu știu întotdeauna ce fac. Dacă, de exemplu, a plecat de acasă fără să fie observat și cînd a vrut să treacă strada... înțelegeți... cu mersul lui.

Un fior trece prin asistență ca o variantă rece a curentului Golfstream (care, se știe, e un curent cald). Petrecerea capătă încet, dar sigur, caracter de tristă ceremonie, pregătire sumbră a altei triste ceremonii, la care acum se gîndește fiecare. Încearcă să se consoleze și să se îmbărbăteze unii pe alții, cu frazele tip, care nu ajută niciodată la nimic :

— Deh ! Așa-i omul: trăiește, se agită, se consumă pentru toate nimicurile și deodată, pac !

— Ce să-i faci ? Pe toți ne așteaptă asta.

— Da, da. Așa e. Barem de-am apuca și noi vîrsta lui...

Și, exact cînd frazele tip sînt epuizate (altele, pentru astfel de situații, nu există) ușa se deschide brusc și dumneata, cel regretat prematur, apari obosit, dar bine dispus.

Ești prevăzut cu o barbă lungă, albă, cu toate ridurile de rigoare, mă rog, ca la 110 ani, dar îmbrăcat în trening și cu o minge sub braț.

— Ce-i cu tine ? Unde ai fost ? se interesează nevasta dumitale, cu aceeași curiozitate din tinerețe.

— Am avut meci, îi răspunzi, mai curajos ca altădată (cu vremea, te-ai mai călit și dumneata). Știi bine că fac parte din echipa Oficiului de Pensii.

— Azi ai fi putut renunța, remarcă ea, arătîndu-ți cu un gest, grupul care te aștepta.

— Mi-a fost imposibil. Nu puteam să-i las. Oamenii contează pe mine.

Musafirii, care cred numai pe sfert, sau nici atît, argumentul cu meciul (unii chiar își dau coate, lucru care te cam enervează) încearcă să readucă discuția pe un făgaș normal :

— Nu-i nimic, tăticule, bunicule, străbunicule și stră-străbunicule. Sper că ai jucat bine și ai marcat și un gol.

— Două ! precizezi dumneata (alte coate, pline de înțeles).

— Bravo ! Acum hai să te sărbătorim. Dar mai întîi iată darurile noastre. Sperăm ca ele să îmbine plăcutul cu utilul.

Privești, mîngîindu-ți, gînditor și nemulțumit, barba lungă și albă, căciulițele de casă, ciorapii de lînă, papucii îmblăniți și toate celelalte.

Se așterne o tăcere jenantă care, însă, nu te impresionează deloc :

— Eu mi-aș fi dorit o minge, o rachetă de tenis, niște pantofi de atletism, un disc...

— Am acasă un disc cu Bonny M, o face pe glumețul un nepot, sportiv și el (la lupte libere și greco-romane).

— Pe naiba ! Eu vorbeam despre un disc din acela pentru aruncarea discului.

— Aaa ! ! o face el acum, pe lămuritul. Și eu care îți adusesem perna electrică, zicînd că o să-ți fie mai de folos.

Asta te supără definitiv. Ca să-i dai o lecție, îl prinzi, mai în glumă, mai în serios, într-un simplu Nelson (specialitatea lui) și îl imobilizezi în tuș, cu perna electrică sub el, în loc de saltea.

Lumea aplaudă. Asta, firește, te îmbunează, așa că propui :

— Acum să luăm o gustare.

Și cu o reușită săritură în lungime (la numai un centimetru de recordul mondial de sală) îți ocupi lo-

cul de cinste din capul mesei. Musafirii, încă uluiți de ce văd, aplaudă din nou, apoi își aduc aminte :

— Tortul ! Unde e tortul ? Tortul cu cele 110 lumînări !

Soția apare în prag, ținîndu-l ca pe un trofeu. Ar vrea să-l așeze pe masă dar dumneata, cu aparatul respirator fortificat de atîția ani de educație fizică, stingi dintr-o suflare, toate luminările, de la o distanță de cinci metri și zece centimetri, la doi centimetri de recordul mondial de suflat în tort.

N-ai timp să te bucuri prea mult de această realizare, căci nevasta îți face un semn discret : — Am uitat să umplu capsulele pentru sifoane.

Înțelegi aluzia și, ca să nu pierzi timpul, sări de pe scaun, te agăți de lampă, te balansezi de două-trei ori ca să iei elan, faci un salt, ajungi prin fereastră direct pe balcon și de aici cobori zece etaje pe burlan, gest care ar putea fi interpretat ca o satiră la adresa filmelor de capă și spadă. Dar nu ai timp de așa ceva. Alergi pînă la centrul de sifoane și te întorci realizînd un prețios 11,2 pe suta de metri.

De admirație și uimire, doi musafiri cad leșinați. Îi trezești după metoda clasică, prin cîteva palme sonore și tinerești. Buna dispoziție se reinstaurează.

Începe dansul. Le inviți pe rînd, pe cele douăsprezece femei de toate vîrstele, aflate la fața locului. Imprimînd dansului un ritm infernal, șase partenere, lipsite de suflu, cad ca muștele. Alte cinci abandonează, iar a douăsprezecea, ca să nu ajungă în nici una din aceste penibile situații, pleacă pretextînd o migrenă subită. O conduci, totuși, pînă la autobuz, dintr-o simplă dar vînjoasă mișcare din umăr dai la o parte șase tineri nemanierați care se înghesuiau fără

rost, o urci în mijiocul de transport în comun. la întoarcere găsești timp să ajuți unei tinere (80 de ani, dar dumneata, nu uita, ai 110) să ducă peste drum un geamantan (96 kg), apoi te grăbești spre casă, unde aștepți vizita unui strănepot al lui Țopescu, care vrea să-ți ia, cu prilejul aniversării dumitale, un interviu pentru televiziune, pe tema : „Cum am reușit să-mi păstrez vigoarea pînă la adînci bătrînețe".

Ca să nu-l faci să te aștepte, renunți la serviciile ascensorului, și ca să te mai dezmorțești puțin, îi strigi nevestei, de jos, din stradă, să-ți arunce prăjina din fibre de sticlă. Ți-o aruncă, o prinzi, îți iei un elan de cîțiva pași, te înalți și, cu o bună detentă, zbori pînă pe balcon, doborînd astfel, cu opt etaje, vechiul record mondial de săritură cu prăjina. În casă, soția te informează că reporterul și-a contramandat vizita : și-a găsit pentru tema lui, alt interlocutor, la fel de vioi.

— Dacă e la fel de vioi, de ce l-a prefera pe acela ? întrebi contrariat.

— Fiindcă celălalt are 115 ani.

Calm, animat de un adevărat spirit sportiv, te gîndești că, poate, peste cîțiva ani o să-ți iei revanșa ; apoi îți bei laptele, te uiți la emisiunea sport și te culci liniștit. E ora 21.

Ți-ai petrecut cum nu se poate mai bine aniversarea zilei de naștere.

. . . . . .

Așa cum era vorba încă de la început (și eu îmi țin cuvîntul) nu oblig pe nimeni să creadă TOATE cele povestite. Stă în puterea cititorului să cureță de exa-

gerări întîmplările de mai sus. Şi, nu mă îndoiesc, a ştiut să le cureţe de înfloriturі, aşa cum primul om a învăţat să înlăture coaja, uneori spinoasă, alteori amară, cîteodată înşelătoare şi de cele mai multe ori inutilă, a fructului, pînă ce a rămas miezul bun, din care pînă astăzi şi de astăzi pînă cine ştie cînd, a muşcat şi va muşca mereu, cu nepotolită sete, aflînd în el, de fiecare dată, dulceaţa, parfumul, hrana şi adevărul...

CUPRINS

Ce a ieșit din cuvîntul meu introductiv *5*
După patruzeci de ani *11*
Gimnastica mea de dimineață *24*
Vivat excursiile ! *29*
Despre discul de ambreiaj, bujii și altele... *34*
Trei și cu balonul, patru *40*
Statisticienii *50*
Viața privită de pe patine *54*
În ajutorul schiorilor începători *60*
Mens sana in corpore etc... *66*
Spiritul de echipă *81*
Soțul campioanei *88*
Cine merge cu Vangheluță ? *93*
Fixul *99*
Ferpleiștii *106*
Gambitul lui Mache *111*
Cîte ceva despre navigația solitară *117*
Scurta mea trecere prin gazetăria sportivă *128*
Hercule și taurul lui Poseidon *134*
Robinson I și Robinson II *141*
Jucătorul de rezervă *151*
Turismul și arta improvizației *156*
Scurtă întîlnire *162*
Un om cumsecade *168*

Dialog nocturn *173*
Senzaționalele mele aventuri *178*
Amintiri, amintiri... *182*
Echilibrul ecologic *188*
Hotărîrea cea mare *199*
Telegrama *206*
Turismul viitorului *215*
Televizorul nostru, stăpînul nostru *222*
Să mai exagerăm o dată *227*

Redactor: FLORENTIN POPESCU
Tehnoredactor: MIHAI CÂRCIOG

Bun de tipar : 25.06.1980
Coli de tipar: 14,75.

Comanda nr. 198
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"
București. — Piața Scînteii nr. 1
Republica Socialistă România

EDITURA
SPORT
TURISM

Dacă un spirit complexat ca al nostru (uneori chiar tragic, dacă îngăduiți) își caută odihna în paginile de satiră și umor ale colegului Fred Firea, altfel mai universal decît noi, pentru că pe el îl lansează în univers, deopotrivă radioul și micul ecran, înseamnă că literatura lui are o rațiune majoră și că merită să se constituie în șansa înseninării și, cîteodată, a îndreptării noastre morale, prin optimism...

Laurențiu Fulga

Lei 6,25